

DIJK EN



WAARD

Programmabegroting 2022

## Inhoudsopgave

.....	1
Inhoudsopgave.....	2
Voorwoord .....	4
Leeswijzer.....	5
Begroting in vogelvlucht .....	7
Uitgangspunten begroting 2022 .....	11
Programma 0 Bestuur en ondersteuning .....	14
Programma 1 Veiligheid.....	22
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat.....	31
Programma 3 Economie.....	41
Programma 4 Onderwijs.....	47
Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en openbare ruimte .....	54
Programma 6 Sociaal domein.....	62
Programma 7 Volksgezondheid en milieu .....	79
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing .....	87
Hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen.....	95
Paragrafen.....	103
Paragraaf Lokale Heffingen.....	104
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	119
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	126
Paragraaf Financiering .....	136
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	145
Paragraaf Verbonden partijen .....	150

Paragraaf Grondbeleid.....	167
Financiële positie.....	178
Financiële overzichten.....	189
Bijlagen.....	193

## Voorwoord

Voor u ligt de eerste begroting van de gemeente Dijk en Waard. Een bijzonder document, want het geeft het eerste meerjarig beeld van de financiële situatie van de gemeente.

De drie hoofddoelstellingen van de gemeente voor de komende jaren zijn:

1. Het verhogen van de kwaliteit. De gemeente Dijk en Waard kent meer functies, biedt meer perspectief aan werknemers en genereert meer strategisch vermogen.
2. Het verlagen van de kwetsbaarheid. Door de schaalgrootte kan de kwetsbaarheid van de ambtelijke organisatie worden verlaagd.
3. Het versterken van de positie in de regio. De gemeente is in grootte een gelijkwaardige partner voor belangrijke omliggende gemeenten zoals Alkmaar en Schagen. Bovendien is de verwachting dat met een gezamenlijke inzet, de getalsmatige kracht (inwonersaantal, financiën) de invloed doet toenemen. Door de bestuurlijke fusie kunnen regionale ontwikkelingen op strategisch niveau naar de nieuwe gemeente worden vertaald en kunnen andersom gemeentelijke belangen naar voren worden gebracht op het nationale en regionale niveau.

Om de nieuwe gemeenteraad van Dijk en Waard ruimte te geven voor nieuw beleid en in te kunnen spelen op ontwikkelingen en onzekerheden, is deze eerste begroting beleidsarm opgesteld. In een bijlage bij het raadsvoorstel zijn wel een aantal belangrijke ontwikkelingen waar nu nog geen geld voor is opgenomen in de begroting, vertaald in mogelijke voorstellen. Deze voorstellen kunnen betrokken worden bij eerste begrotingswijziging 2022, bij de voorjaarsrapportage 2022 of de kadernota 2023.

Het vertrekpunt voor het meerjarig financieel perspectief is de kadernota 2022. Dit is aangevuld met recente ontwikkelingen zoals de hoogte van de algemene uitkering en autonome ontwikkelingen.

Deze begroting wordt door de raad van de gemeente Dijk en Waard vastgesteld begin 2022<sup>1</sup>,

Namens het college van Langedijk  
Jasper Nieuwenhuizen

Namens het college van Heerhugowaard  
Bert Fintelman

---

<sup>1</sup> doch uiterlijk 15 april 2022.

## Leeswijzer

De begroting is vanuit de drie deelbegrotingen Langedijk, Heerhugowaard en de werkorganisatie WLH opgebouwd. De programma's zijn opgebouwd volgens de door de raad vastgestelde BBV indeling.

## Beleidsindicatoren

Voor de 34 verplichte beleidsindicatoren zijn geen cijfers voor Dijk en Waard bekend. U treft een samensmelting aan van gegevens uit Langedijk en Heerhugowaard.



# Begroting in vogelvlucht

## Ontwikkelingen

Voor u ligt de Programmabegroting 2022, inclusief het meerjarenperspectief 2023-2025. In deze primaire begroting worden de hoofdpunten uit de programmabegroting voor u op een rijtje gezet.

### 1. Financieel meerjarenperspectief

Het financieel meerjarenbeeld in de Kadernota 2022-2025 is meerjarig structureel sluitend. Het uitgangspunt van de eerste begroting van de gemeente Dijk en Waard is dt deze beleidsarm is. Behalve een technische samenvoeging van de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk en de werkorganisatie, is in deze begroting dus geen nieuw beleid opgenomen en zijn alleen autonome ontwikkelingen verwerkt.

Op hoofdlijnen is de ontwikkeling van het financieel perspectief als volgt:

		<i>bedragen x €1.000</i>			
Onderdeel	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Startpunt - I	Begrotingssaldo Kadernota	<i>subtotaal</i> 4.843	3.890	4.503	4.060
Effect Jaarrekening - II		<i>subtotaal</i> -1.325	-1.325	-1.325	-1.325
Algemene uitkering - III		<i>subtotaal</i> 10.209	4.285	2.515	2.036
Loonontwikkeling - IV		<i>subtotaal</i> -1.455	-1.282	-1.282	-1.282
Kapitaallasten - V		<i>subtotaal</i> 557	230	-484	-437
Autonoom overig - VI		<i>subtotaal</i> -1.318	-1.056	-898	-1.160
Autonoom sociaal domein - VII		<i>subtotaal</i> -1.812	-102	403	1.011
Amendementen - VIII	Amendementen begrotingsbehandeling raden HHW en LD				
	▫ Verlaging OZB	-1.135	-1.135	-1.135	-1.135
	▫ Verruiming kwijtschelding	-3	-3	-3	-3
Amendementen - VIII		<i>subtotaal</i> -1.138	-1.138	-1.138	-1.138
Perspectief 2022 - 2025	<b>Begrotingssaldo</b>	<b>Totaal 8.562</b>	<b>3.502</b>	<b>2.294</b>	<b>1.766</b>
	Waarvan incidentele lasten en baten	-520	11	20	-
	Structureel begrotingssaldo	8.042	3.513	2.314	1.766

Per programma worden de ontwikkelingen nog op hoofdlijnen nader toegelicht. Hoewel er een vergelijkende begrotingsraming 2021 en jaarrekening 2020 is opgenomen beperkt de toelichting zich tot de ontwikkeling vanaf de Kadernota 2022.

De aansluiting met de saldi van de drie organisaties wordt in de twee onderstaande tabellen gemaakt.

**Tabel aansluiting 1**

(bedragen x € 1.000)

Heerhugowaard	L/B	2021	2022	2023	2024	2025
Primitieve begroting	Lasten	-189.108	-186.386	-185.242	-185.285	-185.285
	Baten	182.806	181.763	180.489	180.743	180.743
Secundaire begroting	Lasten	4.378	6.170	7.186	7.876	7.876
	Baten	900	700	700	700	700
<b>Subtotaal - I</b>		<b>-1.024</b>	<b>2.246</b>	<b>3.133</b>	<b>4.034</b>	<b>4.034</b>

Langedijk		2021	2022	2023	2024	2025
Primitieve begroting	Lasten	-75.128	-70.081	-69.441	-68.646	-68.646
	Baten	73.901	69.067	67.592	67.274	67.274
Secundaire begroting	Lasten	415	1.245	1.436	1.545	1.545
	Baten	-	350	400	450	450
<b>Subtotaal - II</b>		<b>-812</b>	<b>581</b>	<b>-13</b>	<b>624</b>	<b>624</b>

Werkorganisatie		2021	2022	2023	2024	2025
Primitieve begroting	Lasten	-56.473	-55.931	-55.460	-55.532	-55.532
	Baten	56.473	55.931	55.460	55.532	55.532
Secundaire begroting	Lasten	75	750	1.000	1.000	1.000
	Baten	-75	-750	-1.000	-1.000	-1.000



## Subtotaal - III

- - - - -

Dijk en Waard		2021	2022	2023	2024	2025
Start perspectief Heerhugowaard [I] + Langedijk [II]	Lasten	-315.840	-304.233	-300.520	-299.042	-299.042
+ Werkorganisatie [III]	Baten	314.004	307.060	303.641	303.700	303.700
Mutaties Kadernota 2022	Lasten	-	-616	-618	-637	-628
	Baten	-	2.634	1.393	488	36
<b>Perspectief 2022-2025 t/m Kadernota 2022</b>	<b>Lasten</b>	<b>-315.840</b>	<b>-304.849</b>	<b>-301.138</b>	<b>-299.679</b>	<b>-299.670</b>
	<b>Baten</b>	<b>314.004</b>	<b>309.694</b>	<b>305.034</b>	<b>304.188</b>	<b>303.736</b>
	<b>Saldo</b>	<b>-1.836</b>	<b>4.845</b>	<b>3.895</b>	<b>4.509</b>	<b>4.066</b>

## Tabel aansluiting 2

(bedragen x € 1.000)

**Lasten**

Startpunt begrotingen Heerhugowaard, Langedijk en WLH			-304.230	-300.515	-299.036	-299.036
▫ I - Startpunt Kadernota 2022			-615	-618	-637	-628
<u>Financiële ontwikkelingen</u>						
▫ Samenvoegen en elimineren doorbelastingen			55.470	58.365	54.782	65.802
▫ II - Structureel effect jaarrekening Langedijk			-1.325	-1.325	-1.325	-1.325
▫ III - Algemene uitkering			-3.009	-4.114	-5.400	-6.649
▫ IV - Loonontwikkeling			1.840	1.675	1.558	1.558
▫ V - Kapitaallasten			1.372	985	343	481
▫ VI - Autonome ontwikkelingen			-2.901	-2.377	-2.441	-2.584
▫ VII - Autonoom sociaal domein			-1.812	-102	403	1.011
▫ VIII - Amendement begrotingsbehandeling			-3	-3	-3	-3
	<b>Totaal lasten</b>		<b>-255.213</b>	<b>-248.027</b>	<b>-251.755</b>	<b>-241.372</b>
<b>Baten</b>						
Startpunt begrotingen Heerhugowaard, Langedijk en WLH			307.060	303.641	303.700	303.700

▫ I - Startpunt Kadernota 2022	2.634	1.393	488	36
<u>Financiële ontwikkelingen</u>				
▫ Samenvoegen en elimineren doorbelastingen	-55.470	-58.365	-54.782	-65.802
▫ III - Algemene uitkering	13.218	8.398	7.916	8.686
▫ IV - Loonontwikkeling	-3.294	-2.956	-2.840	-2.840
▫ V - Kapitaallasten	-816	-756	-826	-918
▫ VI - Autonome ontwikkelingen	1.576	1.312	1.531	1.413
▫ VIII - Amendement begrotingsbehandeling	-1.135	-1.135	-1.135	-1.135
<b>Totaal baten</b>	263.773	251.532	254.051	243.139
<b>Saldo - begrotingsresultaat 2022-2025</b>	<b>8.561</b>	<b>3.504</b>	<b>2.296</b>	<b>1.768</b>

Het financieel perspectief geeft de ontwikkeling van het begrotingsaldo weer van lasten en baten. In de voorliggende begroting is dit saldo opgebouwd per programma. Conform BBV worden in de programma's ook vergelijkende cijfers van begroting (t) en jaarrekening (t-1) vermeld. Voor een nieuwe gemeente (na fusie) zijn de relevante begrotings- en rekeningcijfers van de voorafgaande jaren van de betrokken gemeenten evenwel niet of moeilijk te vergelijken. Dit omdat de berekeningen van de cijfers van de gemeenten op verschillende manieren tot stand (kunnen) komen.

In deze begroting Dijk en Waard 2022 zijn onder het kopje 'Financiële ontwikkelingen' de afwijkingen vanaf Kadernota 2022 vermeld.

De tabellen 'aansluiting 1' en 'aansluiting 2' specificeren het begrotingsaldo van de drie begrotingen samen naar lasten en baten. De reeks lasten en baten uit de opgetelde begrotingen (tabel aansluiting 1) komt overeen met de startpunt van het financieel perspectief (tabel aansluiting 2). In tabel 'aansluiting 2' worden vervolgens de doorbelastingen vanuit de werkorganisatie geelimineerd en de autonome ontwikkelingen aan lasten- en batenkant verwerkt. Het eindsaldo in tabel 'aansluiting 2' komt overeen met het eerder vermelde financieel perspectief op hoofdlijnen.

## **Uitgangspunten begroting 2022**

### **Algemeen**

Bij het opstellen van de begroting 2022 voor de gemeente Dijk en Waard is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- algemeen prijspeil 2021
- loonsom begroot 2,8%
- gemeenschappelijke regelingen 1,3%
- onroerende zaakbelasting (ozb) 2,0%
- leges 2.8%
- huurverhoging 2,0%
- rente kortlopende geldleningen 0%
- amendementen november 2021

### **Loonsom**

De loonaanpassing bedraagt 2,8% incl. werkgeverslasten. Er is nog geen nieuwe cao afgesloten voor 2022.

### **Gemeenschappelijke regeling**

De bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen is, overeenkomstig de regionale afspraak, met maximaal 1,3% verhoogd voor de loon- en prijsontwikkelingen.

### **Gemeentefonds**

In de begroting 2022 wordt geen rekening gehouden met algemene prijsstijgingen. Hetzelfde geldt voor de ramingen van de algemene uitkering gemeentefonds voor de jaren 2023, 2024 en 2025, de uitkering wordt berekend tegen constante prijzen. Bij de berekening van de gemeentefondsuitkering wordt uitgegaan van de laatst bekende circulaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; de septembercirculaire 2021.

### **Onroerende zaakbelasting**

De onroerende zaakbelastingen worden verhoogd met de ontwikkeling van de consumentenprijsindex (CPI juni 2021) van 2,0%. Daarnaast houden we rekening met de waardeontwikkeling van de WOZ-objecten en de uitbreiding van het areaal (groei).

## **Leges**

Bij de leges gaan we uit van kostendekkende tarieven. De leges worden verhoogd met de loonontwikkeling van 2,8% en van overheidswege gemaximeerde tarieven worden niet verhoogd.

## **Financiering**

De volgende rentepercentages zijn gehanteerd in de begroting 2022:

- langlopende geldleningen (1,00%)
- kortlopende geldleningen (0,00%)
- omslagrente (1,60%)
- rente bouwgrondexploitaties Langedijk (1,03%)
- rente bouwgrondexploitaties Heerhugowaard (1,23%)

## **Amendementen november 2021**

De door de raad aangenomen amendementen ten aanzien van verlaging van de onroerende-zaakbelasting woningen, kwijtschelding en sluisgelden zijn financieel verwerkt in deze begroting.



## Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Na enkele jaren voorbereiding is op 1 januari 2022 de nieuwe fusiegemeente “Dijk en Waard” een feit. Een nieuwe gemeente die sterk en innovatief is, meer publieke waarde creëert, waarin ruimte is voor mens en natuur en waarin iedereen meetelt. Het nieuwe bestuur van de gemeente Dijk en Waard weet zich ondersteund door een ambtelijke organisatie die in de afgelopen twee jaar als “ambtelijke fusieorganisatie” werkzaam was voor de inwoners en gemeentebesturen van Heerhugowaard en Langedijk. De schaalvergroting moet er mede toe leiden dat de dienstverlening aan de inwoners verder verbetert, de gemeente een sterke positie in (en met) de regio kan innemen en dat de kwetsbaarheid van de organisatie vermindert. De effecten van de schaalvergroting op het bestuur en de organisatie vragen in 2022 aandacht en aanpassing.

In de eerste twee jaar van Dijk en Waard is er – als uitvloeisel van de wet Algemene regels herindeling (Arhi) – nog werk te doen om kleinere en grotere verschillen in beleid en uitvoering tussen de voormalige gemeenten op te heffen. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan voor iedereen goede vormen van dienstverlening, aan samenwerking met inwoners en ondernemers op allerlei niveaus en aan het kernenbeleid.

### Doelen

1. De inwoners en ondernemers goede dienstverlening bieden:
2. De organisatie verder ontwikkelen en verstevigen om dienstverlening, digitaal en persoonlijk, op goed peil te kunnen bieden.
3. Een goede start voor de gemeente Dijk en Waard
4. Kernenbeleid - samenwerking

<b>Doel 1</b>	<b>De inwoners en ondernemers goede dienstverlening bieden.</b>
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Diensten meer en meer digitaal, innovatief aanbieden, naast de bestaande mogelijkheden.</li><li>2. Toepassen van verschillende vormen van ondersteuning van bewonersinitiatieven; daartoe ook de eigen medewerkers opleiden.</li></ol>
<b>Risico</b>	De historie van de kernen en gebieden blijft dezelfde. Ook de maatschappelijke groepen, verenigingen, instituties etc. wijzigen niet. Het vraagt tijd om met elkaar nieuwe verhoudingen te vinden, verbindingen te leggen en werkwijzen te ontwikkelen. Dat geldt voor het bestuur, de eigen organisatie en de nieuwe raad net zo goed als voor de maatschappelijke instellingen, verenigingen, bedrijfskring etc.
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i> <ol style="list-style-type: none"><li>1. Uitvoeringsprogramma dienstverlening <i>Introduceren hostmanship in de organisatie</i> <i>Data en onderzoek</i></li></ol>

<b>Doel 2</b>	<b>De organisatie verder ontwikkelen en verstevigen om dienstverlening, digitaal en persoonlijk, op goed peil te kunnen bieden.</b>
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Verder standaardiseren van het ict landschap.</li> <li>2. Basis op orde brengen ten aanzien van de digitale weerbaarheid van de organisatie.</li> <li>3. De organisatie op kwetsbare plekken verstevigen.</li> <li>4. De aanpak van woon- en adresfraude krijgt een impuls waardoor een hoge kwaliteit van de gegevens in de BRP gewaarborgd kan worden.</li> </ol>
<b>Risico</b>	Het snel toenemende gebruik van digitale mogelijkheden vergroot ook de moeilijk te beheersen digitale dreiging. De impact van een systeem(ver)storing kan groot zijn. Dit vraagt om continue en steeds meer aandacht voor de bescherming van systemen en informatie, waarbij de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) als kader wordt gehanteerd.
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Inwerkprogramma raad</li> <li>2. Informatiebeveiliging</li> <li>3. Uitvoeringsprogramma dienstverlening</li> </ol> <p><i>Introduceren hostmanship in de organisatie</i> <i>Data en onderzoek</i></p>

<b>Doel 3</b>	<b>Een goede start voor de gemeente Dijk en Waard</b>
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ondersteunen bij het start nieuwe college en raad</li> </ol>
<b>Risico</b>	-
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Inwerkprogramma raad</li> <li>2. Projectleider dienstverlening</li> <li>3. Formatie in balans</li> </ol>

<b>Doel 4</b>	<p><b>Samenwerking kijkend over de gemeentegrenzen en met agenderingsrecht hebben besturen in co-productie</b></p> <p>Samen met de samenleving. Ruimte bieden aan initiatieven en zorgen dat onze inwoners zich erkend en herkend weten. Maatschappelijke opgaven en lokale vraagstukken zijn leidend voor ons handelen . Het contact en weten 'wat er leeft en speelt' is daarbij van essentieel belang. We bieden ruimte aan initiatieven vanuit de samenleving. Dit maakt dat het vraagstuk of de opgave leidend is voor de vorm en intensiteit van de samenwerking. Daarmee is opgavegericht en maatwerk de norm en doen we recht aan de identiteit van de dorpen en wijken. Het team samenwerking adviseert de organisatie, het bestuur en de gemeenteraad in de wijze waarop dat vorm te geven. En begeleidt hen die daar uitvoering aan geven. Daarmee wordt invulling gegeven aan de faciliterende overheid en bieden we ruimte aan de samenleving.</p>
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. De ervaringen die we hebben opgedaan en zullen opdoen worden in een reisgids samenwerking opgenomen. Dit is een levend document waarin telkens ruimte is voor aanvulling van werkwijze en middelen. Op basis van reflexief monitoren worden bestaande processen en middelen op hun waarde beoordeelt en waar nodig aangepast..</li> <li>2. Met raad, college, gaan we in de inwerkperiode van de nieuwe gemeenteraad de dialoog aan over rollen en positie en onderzoeken we samen hoe we democratische vernieuwing vorm gaan geven.</li> <li>3. In samenwerking met de trajecten dienstverlening en organisatie-ontwikkeling geven we invulling aan de gewenste transitie binnen democratische vernieuwing.</li> </ol>
<b>Risico</b>	De nieuwe raad houdt vast aan de traditionele manier van informeren, betrekken, participeren en sturen op inhoud.
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Leefbaarheidsfonds als overbruggingsperiode</li> </ol>



## Beleidsindicatoren

Nr.	indicator	eenheid	waarde	bron	omschrijving
Bestuur en ondersteuning	Formatie	fte per 1.000 inw.	6,80	eigen gegevens	Dit getal is gebaseerd op de geraamde overhead en totale lasten van de begroting 2021 WLH.
Bestuur en ondersteuning	Bezetting	fte per 1.000 inw.	5,86	eigen gegevens	Dit getal is gebaseerd op de geraamde overhead en totale lasten van de begroting 2021 WLH.
Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inw.	650,77	eigen begroting	op basis van bijdrage aan WLH afgezet tegen aantal inwoners 2020.
Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van de totale loonsom	-	eigen begroting	Het is nog onduidelijk wat de inhuur voor 2022 zal zijn.
Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van de totale lasten	9,98	eigen begroting	Dit getal is gebaseerd op de geraamde overhead en totale lasten van de begroting 2021 WLH.

### Verbonden partijen

verbonden partij	vestigingsplaats	openbaar belang
Cocensus	Alkmaar	Samenwerking (uitvoeringswerkzaamheden) op het gebied van belastingen. Het betreft de uitvoering van de wet WOZ (herwaardering), de aanslagoplegging, de afhandeling van bezwaren en beroepschriften, de (dwang)invordering en de afhandeling van verzoeken om kwijtschelding. alsmede de contacten met de Waarderingskamer, CBS en de gemeentelijke afnemers (belastingdienst en waterschap).
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bank ten dienste van de overheden.
Alliander NV	Diemen	Alliander staat voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie.

## Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>LASTEN</b>						
010 - Bestuur	-6.335	-6.447	-5.721	-5.446	-5.445	-5.426
020 - Burgerzaken	-2.709	-2.341	-1.880	-2.015	-2.015	-2.015
030 - Beheer overige gebouwen en gronden	-3.848	-1.173	-781	-785	-777	-777
040 - Ondersteuning organisatie (overhead)	-29.244	-29.733	-29.821	-29.070	-29.102	-29.043
<b>Totaal lasten</b>	<b>-42.136</b>	<b>-39.694</b>	<b>-38.203</b>	<b>-37.316</b>	<b>-37.340</b>	<b>-37.261</b>
<b>BATEN</b>						
010 - Bestuur	892	907	925	885	885	885
020 - Burgerzaken	870	864	817	817	817	817
030 - Beheer overige gebouwen en gronden	3.673	745	780	786	786	786
040 - Ondersteuning organisatie (overhead)	2.450	3.607	2.138	1.564	1.572	1.572
<b>Totaal baten</b>	<b>7.885</b>	<b>6.123</b>	<b>4.660</b>	<b>4.052</b>	<b>4.060</b>	<b>4.060</b>
	<b>-34.251</b>	<b>-33.571</b>	<b>-33.543</b>	<b>-33.264</b>	<b>-33.279</b>	<b>-33.201</b>
<b>RESERVES - programma bestuur en ondersteuning</b>						
▪ toevoeging(en)	-13.613	-3.750	-371	-371	-371	-371
▪ onttrekking(en)	16.220	7.223	2.076	741	790	790
<b>Totaal reserves</b>	<b>2.607</b>	<b>3.473</b>	<b>1.705</b>	<b>370</b>	<b>419</b>	<b>419</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-31.644</b>	<b>-30.098</b>	<b>-31.838</b>	<b>-32.894</b>	<b>-32.862</b>	<b>-32.783</b>

## Financiële ontwikkeling

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Resultaat programma t/m Kadernota	-32.247	-31.708	-31.676	-31.676
Herschikking doorbelastingen, zoals overhead	-939	-838	-887	-808
<b>Beginsaldo vóór autonome ontwikkelingen</b>	<b>-33.185</b>	<b>-32.546</b>	<b>-32.563</b>	<b>-32.484</b>
Autonome ontwikkelingen 2022-2025				
<b>Beginstand lasten</b>	-38.203	-37.316	-37.340	-37.261
<b>Totaal lasten, incl. mutaties</b>	<b>-38.203</b>	<b>-37.316</b>	<b>-37.340</b>	<b>-37.261</b>
<b>Beginstand baten</b>	5.017	4.770	4.777	4.777
TV030 Beheer overige gebouwen en gronden	-	6	6	6
TV040 Ondersteuning organisatie (overhead)	-	-9	-9	-9
Inkomsten dienstverleningsovereenkomst	-358	-715	-715	-715
<b>Totaal baten, incl. mutaties</b>	<b>4.660</b>	<b>4.052</b>	<b>4.060</b>	<b>4.060</b>
<b>Saldo inclusief autonome ontwikkelingen</b>	<b>-33.543</b>	<b>-33.264</b>	<b>-33.281</b>	<b>-33.202</b>
<b>RESERVES - programma bestuur en ondersteuning</b>				
Geraamde mutaties reserves t/m Kadernota	892	-357	-357	-357
▪ toevoeging(en)	-	-	-	-
▪ onttrekking(en)	813	727	776	776
<b>Totaal reserves</b>	<b>1.705</b>	<b>370</b>	<b>419</b>	<b>419</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-31.838</b>	<b>-32.894</b>	<b>-32.862</b>	<b>-32.783</b>

## Toelichting mutatie(s)

De indexatie huren betreft 2% huurstijging. Op taakveld 040 is daarnaast sprake van een verschuiving naar andere taakvelden in verband met het directe toerekening aan functionele taakvelden.

Als onderdeel van het nieuw te vormen regionale participatiebedrijf (SORA), komt de dienstverleningsovereenkomst bedrijfsvoering van de gemeente met Halte Werk te vervallen. De verwachting is dat de inkomsten die de gemeente ontvangt halverwege 2022 komen te vervallen en vanaf 2023 volledig vervallen.

## Programma 1 Veiligheid

Dijk en Waard wil een fijne en veilige gemeente zijn. Een gemeente waar mensen zich veilig voelen en waar criminaliteit en overlast worden aangepakt. Voor de gemeente Dijk en Waard vormen de Kadernota Integrale Veiligheid 2019-2023 van Heerhugowaard en het Lokaal Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 van Langedijk de basis voor het programma veiligheid in de eerste begroting van Dijk en Waard. De prioriteiten uit beide nota's zijn vertaald naar doelstellingen, met hieraan gekoppeld activiteiten en eventuele risico's. In 2022 zal de gemeente starten met het proces voor het opstellen van een nieuw integraal veiligheidsplan voor Dijk en Waard.

Dijk en Waard werkt nauw samen met de politie, veiligheidsregio, omgevingsdienst en tal van maatschappelijke organisaties aan een goed niveau van veiligheid. Dagelijks is er contact met inwoners, winkeliers en ondernemers, want ook zij dragen bij aan een fijne en veilige gemeente. Door samen te werken maken we van Dijk en Waard een veilige gemeente.

### *Belangrijke trends en ontwikkelingen*

- Het veiligheidsbeeld is, mede door corona ingegeven, aan het veranderen. Inwoners zijn meer thuis en er ontstaan andere bewegingen in de samenleving. Dit heeft effect op het veiligheidsbeeld en de inzet van toezicht en handhaving. Zo nemen, wanneer inwoners meer thuis zijn, het aantal woninginbraken af en de meldingen overlast toe. Ook vinden er maatschappelijk meer betogingen, demonstraties en andere uitingen van ongenoegen plaats.
- Ondernijning vormt een bedreiging voor de veiligheid en integriteit. Het heeft een ontwrichtend effect op de samenleving. Ondernijning is niet altijd even zichtbaar omdat het vaak geen directe slachtoffers kent. Wel heeft ondernijning zichtbare gevolgen, zoals het oneigenlijk gebruik van panden. Ondernijnde criminaliteit heeft een negatief effect op veiligheidsgevoelens van inwoners en ondernemers.
- De samenleving verandert en we zien dat de openbare orde en veiligheidsproblematiek een digitale component kent die steeds groter wordt. Inwoners worden steeds vaker slachtoffer van cybercrime en gedigitaliseerde vormen van criminaliteit. Dit blijkt zowel uit enquêtes zoals de veiligheidsmonitor als uit politiecijfers. Tevens is er een toename zichtbaar van burgers die online stevige uitingen doen die in toenemende mate als polariserend en radicaal zijn te typeren en waarbij anti-overheidssentimenten op bepaalde thema's de boventoon voeren (CTER).

## Doelen

1. Het bevorderen van de leefbaarheid en veiligheid in wijken en kernen;
2. Het aanpakken van ondernijnde criminaliteit;
3. Het vergroten van de weerbaarheid van inwoners op cybercrime.

<b>Doel 1</b>	<p><b>Het bevorderen van de leefbaarheid en veiligheid in wijken en kernen</b></p> <p>Een adequate reactie en een proactieve inzet is nodig om de leefbaarheid en veiligheid op peil te houden. De woon- en leefomgeving kan onder druk komen te staan door overlast, verloedering en criminaliteit in wijken. Dijk en Waard beschikt over een eigen boa-team. In aanvulling hierop wordt voor het toezicht op overlastgevende jeugd gebruik gemaakt van mobiele surveillance door gecertificeerde toezichthouders.</p> <p>In de aanpak van de zogenaamde 'complexe casuïstiek', ofwel personen met meervoudige sociale en veiligheidsproblematiek, werkt Dijk en Waard nauw samen met tal van maatschappelijke organisaties. Met vroegsignalering, een tijdige opschaling en de inzet van het Zorg- en Veiligheidshuis wordt getracht de leefbaarheid en veiligheid in wijken en kernen te bevorderen.</p>
<b>Activiteit</b>	<p><b>1.1. Evalueren persoonsgerichte aanpak (PGA)</b>  De PGA is een belangrijk onderdeel van de lokale veiligheidsaanpak. De PGA beoogt om met repressieve en preventieve interventies hardnekkige patronen van criminaliteit en overlast te doorbreken. Geprioriteerde personen worden naar een zorg- en/of justitieel traject geleid. Daarbij is aandacht voor de persoon zelf en voor zijn omgeving.</p> <p>De werking van de PGA in Heerhugowaard gaan we evalueren. Vanuit deze evaluatie volgt een advies voor de inzet ervan in Dijk en Waard.</p> <p><b>1.2. Professionalisering van het boa-team</b>  Op 1 januari 2020 is de professionalisering van het boa-team van start gegaan. De boa's krijgen, naast de politie, een steeds grotere rol in de veiligheidsaanpak. Komend jaar gaat het boa-team zich richten op het verbeteren van samenwerking met interne en externe ketenpartners. Vooral de samenwerking met de politie is hierin belangrijk. De samenwerking en de daarbij horende taakverdeling zal vastgelegd worden in een convenant met een handavingsarrangement. Bij een nieuw team zijn teambuilding, afspraken over vastleggen van informatie, het maken van een handboek en het uniformeren en het vastleggen van werkprocessen belangrijk. Dit verhoogt de kwaliteit van het team en wordt komend jaar opgezet. Daarnaast wordt er ingezet op wijkgericht werken, het vastleggen van de prioriteiten en inhoudelijke kennis.</p>
<b>Risico</b>	<p>Objectieve veiligheid ofwel criminaliteit- en overlastcijfers, zijn geen communicerende vatten met onveiligheidsgevoelens. Veiligheidsgevoelens zijn van vele factoren afhankelijk zoals de sociale cohesie, de kwaliteit van de openbare ruimte en de persoonlijke weerbaarheid van inwoners. Dit maakt dat de leefbaarheid en veiligheid in de wijk voor een groot deel afhankelijk zijn van inwoners zelf en andere organisaties, zowel binnen als buiten de gemeente.</p>
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <p>1. Anticiperen op veiligheidsbehoefte Dijk en Waard</p>

	2. De gemeente wordt verantwoordelijk voor de controle en handhaving van (on)vergunde prostitutie.
--	--

<b>Doel 2</b>	<p><b>Het aanpakken van ondermijnende criminaliteit</b></p> <p>Om ondermijnende criminaliteit aan te kunnen pakken is een integraal meervoudige aanpak nodig. Deze aanpak is in 2020 vastgesteld in het plan van aanpak Ondernijning Langedijk en Heerhugowaard. Hierin heeft de gemeente de missie vastgesteld dat zij haar organisatie wil versterken en bekend wil staan als integere overheid. We willen de maatschappij bondgenoot maken in onze aanpak. Tegen de diverse verschijningsvormen van ondermijnende criminaliteit wordt doortastend opgetreden. Samenwerking en bewustwording is erg belangrijk in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Als Dijk en Waard werken we veel samen binnen de eenheid Noord-Holland en het Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC). Zo wordt, binnen 32 gemeenten (vanaf 01-01-2022) van de eenheid Noord-Holland, een regionaal team ingericht dat het toezicht en handhaving van de (on)vergunde prostitutie zal verzorgen.</p>
<b>Activiteit</b>	<p><b>2.1. Een aanpak op industrieterrein de Zandhorst</b> Het formuleren van een aanpak op ondermijnende criminaliteit dan wel het voorkomen ervan op het industrieterrein de Zandhorst. Deze aanpak wordt geformuleerd aan de hand van een integrale analyse.</p> <p><b>2.2. Uitvoeren aanbevelingen uitkomst QuickScan ondernijning</b> Binnen de werkorganisatie Langedijk en Heerhugowaard is in 2021 een interne QuickScan ondernijning uitgevoerd. Deze scan heeft als doel aanbevelingen te doen ter bevordering van de (interne) weerbaarheid op ondermijnende criminaliteit. De aanbevelingen op de uitkomsten uit de QuickScan worden in 2022 opgevolgd.</p>
<b>Risico</b>	<p>Ondernijning is moeilijk grijpbaar. Het heeft het risico in zich om te vermengen met legale structuren binnen de samenleving. Het betreft vormen van criminaliteit die niet middels een aangifte bekend wordt bij de politie. Dit maakt dat het zicht krijgen op ondermijnende criminaliteit moeilijk is en blijvend aandacht nodig heeft.</p> <p>Voor het inrichten van het toezicht en handhaving van de (on)vergunde prostitutie zijn nog geen financiële middelen beschikbaar. Het voorstel hiervoor is ingediend en opgenomen op de zogenoemde 'ambtelijke advieslijst'.</p>



<b>Doel 3</b>	<b>Het vergroten van de weerbaarheid van inwoners op cybercrime</b>  De invloed van de digitalisering en het internet wordt steeds groter. Dit brengt nieuwe vormen van criminaliteit met zich mee. Maar ook nieuwe mogelijkheden om online uitingen te doen. Digitale criminaliteit is 'grenzeloos' en is niet binnen de gemeentegrenzen te vatten. Dijk en Waard werkt op het thema Cyber en CTER-online samen binnen het regionale samenwerkingsverband Noord-Holland Samen Veilig waarbij 32 gemeenten (vanaf 01-01-2022), de politie en het Openbaar Ministerie zijn aangesloten. Met dit doel willen we de weerbaarheid van de inwoners van Dijk en Waard op digitale criminaliteit.
<b>Activiteit</b>	<b>2.3. HackShield</b> Vanwege het succes in 2020 staat deelname aan HackShield weer op het programma. HackShield is een game voor kinderen tussen de 8 en 12 jaar oud. De game is gericht op de bewustwording van kinderen rondom digitale veiligheid. Kinderen raken spelenderwijs bekend met digitale veiligheid en vormen van cybercriminaliteit. Het spel heeft ook tot doel gedragsverandering bij ouders/verzorgers te bewerkstelligen. In het spel worden zij betrokken doordat zij samen met de kinderen vragen moeten beantwoorden.  <b>2.4. Publieksvoorlichting</b> Communicatie is essentieel in de aanpak van slachtofferpreventie. Met het project Publieksvoorlichting komen via verschillende regionale en lokale media slachtoffers en professionals uit Noord-Holland aan het woord. De concrete casuïstiek wordt ingezet om herkenbaarheid en alertheid te vergroten bij potentiële slachtoffers. De gedachte achter deze vorm van publieksvoorlichting is ondernemers en inwoners minder vaak slachtoffer van cyberdelicten te laten worden en hen een handelingsperspectief te geven.
<b>Risico</b>	Acteren op het onderwerp cybercrime is voor veel gemeenten, het Openbaar Ministerie en sommige onderdelen van de politieorganisatie, nog steeds relatief nieuw en een uitdaging. Daarbij komt dat deze vorm van criminaliteit aan sterke ontwikkelingen onderhevig is. Het vergroten van de weerbaarheid van inwoners op cybercrime is middels pilots onderzoeken en uitproberen wat werkt.



## Beleids indicatoren

Nr.	indicator	eenheid	Waarde	bron	omschrijving
Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal verwijzingen per 10.000 jongeren	136	Bureau Halt	Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2,3	CBS	In Nederland is de waarde 2,3 winkeldiefstallen per 1.000 inwoners in 2019 en 2,0 in 2020
Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal p.1.000 inwoners	4,3	CBS	In Nederland (2020) is de waarde 4,6 geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners.  Onder de indicator geweldsmisdrijven worden seksuele misdrijven, levensdelicten en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling etc.) geregistreerd.

Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal p.1.000 inwoners	2,4	CBS	In Nederland (2019) is de waarde 2,3 diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.
Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal p.1.000 inwoners	8,4	CBS	In Nederland (2020) is de waarde 6,2 vernielingen en beschadigen per 10.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte.

### Verbonden partijen

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied
--------------------------------------	---------	---

## Wat mag het kosten

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>LASTEN</b>						
110 - Crisisbeheersing en Brandweer	-4.982	-5.049	-5.091	-5.090	-5.089	-5.088
120 - Openbare orde en veiligheid	-2.966	-3.090	-3.457	-3.457	-3.457	-3.457
<b>Totaal lasten</b>	<b>-7.948</b>	<b>-8.139</b>	<b>-8.547</b>	<b>-8.546</b>	<b>-8.545</b>	<b>-8.544</b>
<b>BATEN</b>						
110 - Crisisbeheersing en Brandweer	-26	-27	-27	-27	-27	-27
120 - Openbare orde en veiligheid	21	683	56	56	56	56
<b>Totaal baten</b>	<b>-5</b>	<b>656</b>	<b>29</b>	<b>29</b>	<b>29</b>	<b>29</b>
	<b>-7.953</b>	<b>-7.483</b>	<b>-8.518</b>	<b>-8.517</b>	<b>-8.516</b>	<b>-8.515</b>
<b>RESERVES - programma veiligheid</b>						
▪ toevoeging(en)	-	-	-	-	-	-
▪ onttrekking(en)	13	-	-	-	-	-
<b>Totaal reserves</b>	<b>13</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-7.940</b>	<b>-7.483</b>	<b>-8.518</b>	<b>-8.517</b>	<b>-8.516</b>	<b>-8.515</b>

## Financiële ontwikkeling

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Resultaat programma t/m Kadernota		-7.613	-7.613	-7.613	-7.613
Herschikking doorbelastingen, zoals overhead		-906	-905	-904	-903
	<b>Beginsaldo vóór autonome ontwikkelingen</b>	<b>-8.520</b>	<b>-8.518</b>	<b>-8.518</b>	<b>-8.517</b>
Autonome ontwikkelingen 2022-2025					
<b>Beginstand lasten</b>	▪	-8.547	-8.546	-8.545	-8.544
	<b>Totaal lasten, incl. mutaties</b>	<b>-8.547</b>	<b>-8.546</b>	<b>-8.545</b>	<b>-8.544</b>
<b>Beginstand baten</b>	▪	28	28	28	28
TV120 Openbare orde en veiligheid	Effecten aanpassen leges kostendekkendheid	1	1	1	1
	<b>Totaal baten, incl. mutaties</b>	<b>29</b>	<b>29</b>	<b>29</b>	<b>29</b>
	<b>Saldo inclusief autonome ontwikkelingen</b>	<b>-8.518</b>	<b>-8.517</b>	<b>-8.516</b>	<b>-8.515</b>
<b>RESERVES - programma bestuur en ondersteuning</b>					
Geraamde mutaties reserves t/m Kadernota					
▪ toevoeging(en)					
▪ onttrekking(en)					
	<b>Totaal reserves</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Resultaat</b>		<b>-8.518</b>	<b>-8.517</b>	<b>-8.516</b>	<b>-8.515</b>

### Toelichting mutatie(s)

Betreft leges APV

## Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Dijk en Waard streeft in dit programma naar een goed functionerend mobiliteitssysteem en een goed beheerde openbare ruimte. Mobiliteit, verkeersveiligheid en goed onderhouden wegen zijn belangrijke voorwaarden voor de aantrekkelijkheid van Dijk en Waard. Het moet leiden tot een gemeente waar het goed wonen, werken en vertoeven is.

Het mobiliteitsbeleid is opgenomen in het Omgevingsprogramma Mobiliteit, duurzaam onderweg in Dijk en Waard. Ruimtelijke ambities, ontwikkelingen en groei brengen uitdagingen met zich mee op het gebied van bereikbaarheid en leefbaarheid. In de woondeal, woonakkoord en versnellingsopgave is een grote woningbouwopgave benoemd in Dijk en Waard. We staan ook aan het begin van een transitiefase naar uitstootvrij verkeer, waarbij duurzaamheidsdoelstellingen een steeds prominentere rol krijgen. De komende jaren wordt ingezet op lopen, fietsen en andere duurzame vervoerswijzen en de verdere ontwikkeling van OV-knooppunt Dijk en Waard. Blijvende inzet is noodzakelijk op het gebied van verkeersveiligheid. Landelijk en regionaal zijn afspraken gemaakt over het verbeteren van de verkeersveiligheid, het ontwikkelen van doorfietsroutes en de transitie naar duurzame mobiliteit. Deze afspraken worden uitgewerkt in maatregelen en vervolgens geprogrammeerd.

De kadernota Fysiek Domein en de Strategische Beheervisie zijn uitgangspunt voor het beheer van de openbare ruimte. Dijk en Waard hanteert het uitgangspunt om integraal naar de openbare ruimte te kijken. De gemeente bewaakt de kwaliteit op basis van vastgestelde ambitieniveaus. De focus ligt daarin op doelen voor een veilige, leefbare (schoon en heel) en bereikbare openbare ruimte. Daarnaast zijn doelen opgenomen voor toekomstgericht beheer van de openbare ruimte; namelijk een openbare ruimte naar de wens van de gebruiker en duurzaam ingericht. Klimaatverandering zorgt steeds vaker en zichtbaarder voor extreme weersomstandigheden (hitte, droogte, neerslag). Er zijn aanpassingen nodig in de openbare ruimte om in te spelen op deze veranderingen om bijvoorbeeld verdroging of juist overstromingen te voorkomen. Nederland heeft de ambitie om in 2050 klimaatbestendig en water robuust ingericht te zijn. Voor Dijk en Waard zijn deze maatregelen opgenomen in het lokale programma klimaatrobustheid.





## Doelen

1. Een verkeersveilige en gezonde gemeente met een mobiliteitssysteem dat slim, schoon en veilig is.
2. En bereikbare en toegankelijke gemeente, waarin het mobiliteitssysteem voldoet aan de vervoersvraag van inwoners, ondernemers en bezoekers met de vervoerwijzen van hun keuze.
3. Een openbare ruimte die schoon, heel, veilig en klimaatrobust is.

<b>Doel 1</b>	<p><b>Een verkeersveilige en gezonde gemeente met een mobiliteitssysteem dat slim, schoon en veilig is.</b></p> <p>Nieuw technologieën zoals bijvoorbeeld de smartphone en nieuwe vervoerswijzen zorgen voor veranderingen waarop de gemeente moet inspelen. We faciliteren ontwikkelingen op het gebied van duurzaam vervoer, waaronder elektrische auto's en deelmobiliteit. Daarbij moet iedereen zich op een veilige manier kunnen verplaatsen. Hiervoor blijft structurele aandacht nodig waarbij we extra aandacht besteden aan de kwetsbare verkeersdeelnemers. Een risico-gestuurde knelpuntenaanpak en Duurzaam Veilig principes blijven de basis vormen voor verbetering en inrichting van de openbare ruimte. Een veilige en gezonde woonomgeving gaat verder dan uitsluitend verkeersveiligheid. Het gaat ook om de mate waarin alle mogelijke inwoners samen kunnen functioneren met het verkeer. Van spelende kinderen, schoolgaande jeugd, werkende ouders, vitale senioren tot minder mobiele mensen en kwetsbare verkeersdeelnemers. Met andere woorden, de openbare ruimte moet levensloopbestendig zijn waarin bewoners zich goed kunnen verplaatsen, zonder onnodige hindernissen tegen te komen.</p>
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. uitvoeren verkeersveiligheidsaanpassingen bij reconstructies en verkeersveiligheidsknelpunten</li> <li>2. uniforme inrichting rotondes met aandacht voor fietsers (tweerichtingsverkeer)</li> <li>3. opstellen integraal wegencategoriseringsplan Dijk en Waard (harmonisatie)</li> <li>4. Het restant van het beschikbaar gestelde budget voor de laadinfrastructuur van elektrische voertuigen gebruiken we om meer laadpalen te plaatsen op plekken waar er nog weinig aanbod is en om voor Dijk en Waard een kaart op te stellen die inzicht geeft in de locaties waar laadpalen staan en waar ze nog ontbreken.</li> </ol>
<b>Risico</b>	<p>Voor aanpassing en aanleg van infrastructuur zijn investeringen noodzakelijk. Deels wordt dit ondervangen door aanvragen van subsidies, maar de gemeente moet ook zelf investeren.</p> <p>Duurzame mobiliteit en de mobiliteitstransitie is een relatief nieuwe beleidsdoelstelling. Er is nog onduidelijkheid over de financiering vanuit het Rijk voor lokale maatregelen.</p>
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. mobiliteit</li> </ol>



<b>Doel 2</b>	<p><b>Een bereikbare en toegankelijke gemeente, waarin het mobiliteitssysteem voldoet aan de vervoersvraag van inwoners, ondernemers en bezoekers met de vervoerwijzen van hun keuze.</b></p> <p>Met de groei van de stad en de dorpen groeit ook de mobiliteitsbehoefte. De infrastructuurnetwerken voor voetganger, fiets en autoverkeer (inclusief stallen en parkeren) moeten hierop inspelen en toekomstgericht worden ingericht en toegankelijk zijn voor alle verkeersdeelnemers. Wonen, wegen, vervoer, diensten en voorzieningen moeten op elkaar zijn afgestemd, zo min mogelijk beperkingen oproepen en voldoen aan de vraag van de weggebruiker.</p>
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uitvoeren doorstromingsmaatregelen hoofdwegenet (aanpassen Oosttangent en voorbereiding tunnel Zuidtangent en doortrekken De Punt)</li> <li>2. Ontwikkelen OV-knooppunt Dijk en Waard, waaronder opstellen van een perspectief voor een nieuw station</li> <li>3. Onderzoek naar functioneren regionale infrastructuur in samenwerking met provincie en regio (N242)</li> <li>4. Met partners in de regio Alkmaar samenwerken om de bovengemeentelijke bereikbaarheid te garanderen.</li> </ol>
<b>Risico</b>	Voor het verbeteren van regionale infrastructuur is de gemeente afhankelijk van andere partijen en overheden, zoals de provincie, Prorail en vervoermaatschappijen.
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Parkeerbeleid Dijk en Waard (harmonisatie);</li> <li>2. Verkeersplan Alton;</li> <li>3. Wegconstructie bomenbuurt.</li> </ol>

<b>Doel 3</b>	<p><b>Een openbare ruimte die schoon, heel, veilig is.</b></p> <p>Het onderhoud van de openbare ruimte moet voldoen aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus. Om de openbare ruimte goed te beheren, hanteert de gemeente een integrale aanpak. De inwoner beoordeelt immers niet de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen, maar de kwaliteit en het totale beeld van de leefomgeving als geheel. Het kwaliteitsniveau voor de openbare ruimte wordt gemonitord volgens de CROW-systematiek. De focus ligt daarbij op schoon, heel en veilig. Bij groot onderhoud en reconstructies bekijken we welke winst te halen is door nieuwe ontwikkelingen mee te nemen in het straatontwerp. Denk hierbij aan voorzieningen voor elektrisch rijden, verkeersveiligheid, groene parkeerplaatsen, waterberging, meer ruimte voor spelen en groen op straat. De gemeente speelt daarbij in op de klimaatverandering. De impact van extreme weersomstandigheden moet tot een minimum worden beperkt.</p>
---------------	--

<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Groot onderhoud wijken</li> <li>2. Monitoren onderhoudsniveau</li> <li>3. Uitvoeren regulier onderhoud openbare ruimte op vastgesteld niveau</li> </ol>
<b>Risico</b>	<p>Onvoldoende middelen beschikbaar voor onderhouds- en vervangingsinvesteringen. Hierdoor kunnen gevaarlijke situaties, aansprakelijkheidskwesties en achterstallig onderhoud optreden.</p> <p>Schade/calamiteiten door buitengewone (weers)omstandigheden kunnen leiden tot onverwachte uitgaven.</p>

### Beleids indicatoren

Vanuit de BBV zijn geen indicatoren voor het programma verplicht gesteld.

### Verbonden partijen

Niet van toepassing

## Wat mag het kosten

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>LASTEN</b>						
210 - Verkeer en vervoer	-15.149	-15.110	-14.276	-14.559	-14.792	-14.930
220 - Parkeren	-353	-486	-275	-275	-274	-274
230 - Recreatieve havens	-74	-74	-85	-84	-87	-87
240 - Economische havens en waterwegen	-751	-1.061	-772	-772	-772	-772
<b>Totaal lasten</b>	<b>-16.327</b>	<b>-16.731</b>	<b>-15.408</b>	<b>-15.690</b>	<b>-15.925</b>	<b>-16.063</b>
<b>BATEN</b>						
210 - Verkeer en vervoer	1.272	1.379	1.093	1.120	1.122	1.121
220 - Parkeren	13	12	112	113	113	113
230 - Recreatieve havens	51	38	56	56	56	56
240 - Economische havens en waterwegen	-	-	-	-	-	-
<b>Totaal baten</b>	<b>1.336</b>	<b>1.429</b>	<b>1.261</b>	<b>1.288</b>	<b>1.290</b>	<b>1.289</b>
	<b>-14.991</b>	<b>-15.302</b>	<b>-14.147</b>	<b>-14.402</b>	<b>-14.636</b>	<b>-14.774</b>
<b>RESERVES - programma verkeer, vervoer en waterstaat</b>						
▪ toevoeging(en)	-4.523	-2.674	-2.674	-2.674	-2.674	-2.674
▪ onttrekking(en)	3.306	4.242	3.485	3.724	3.483	3.482
<b>Totaal reserves</b>	<b>-1.217</b>	<b>1.568</b>	<b>811</b>	<b>1.050</b>	<b>809</b>	<b>808</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-16.208</b>	<b>-13.734</b>	<b>-13.336</b>	<b>-13.352</b>	<b>-13.827</b>	<b>-13.966</b>

## Financiële ontwikkeling

Taakveld		Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Resultaat programma t/m Kadernota		-14.313	-14.591	-14.606	-14.606
Herschikking doorbelastingen, zoals overhead		228	224	4	-134
	<b>Beginsaldo vóór autonome ontwikkelingen</b>	<b>-14.085</b>	<b>-14.366</b>	<b>-14.602</b>	<b>-14.740</b>
Autonome ontwikkelingen 2022-2025					
<b>Beginstand lasten</b>	▪	-15.398	-15.680	-15.915	-16.053
TV230 Recreatieve havens	Burap/ TR 2021 (autonome ontwikkelingen)	-10	-10	-10	-10
	<b>Totaal lasten, incl. mutaties</b>	<b>-15.408</b>	<b>-15.690</b>	<b>-15.925</b>	<b>-16.063</b>
<b>Beginstand baten</b>	▪	1.314	1.314	1.314	1.314
TV210 Verkeer en vervoer	Doorbelasting straatreiniging	-93	-66	-64	-65
	Effecten aanpassen leges kostendekkendheid	22	22	22	22
TV220 Parkeren	Indexatie huren	-	0	0	0
TV230 Recreatieve havens	Burap/ TR 2021 (autonome ontwikkelingen)	17	17	17	17
	Effecten aanpassen leges kostendekkendheid	1	1	1	1
	<b>Totaal baten, incl. mutaties</b>	<b>1.261</b>	<b>1.288</b>	<b>1.290</b>	<b>1.289</b>
	<b>Saldo inclusief autonome ontwikkelingen</b>	<b>-14.147</b>	<b>-14.402</b>	<b>-14.636</b>	<b>-14.774</b>
<b>RESERVES - programma bestuur en ondersteuning</b>					
Geraamde mutaties reserves t/m Kadernota		941	1.177	775	775
▪ toevoeging(en)					
▪ onttrekking(en)		-130	-127	34	33
	<b>Totaal reserves</b>	<b>811</b>	<b>1.050</b>	<b>808</b>	<b>807</b>
<b>Resultaat</b>		<b>-13.336</b>	<b>-13.352</b>	<b>-13.827</b>	<b>-13.966</b>

### Toelichting mutatie(s)

Lagere kosten riolering en afval leiden tot een lagere doorbelasting straatreiniging. Verder leidt de nieuwe begrotingsopstelling en toerekening van overhead tot een aangepast kostenniveau. Dit is doorgerekend in de kostendekking van de leges. In de Bestuursrapportage 2021 wordt een structureel hogere opbrengst ligelden Jachthaven Broekhorn voorzien.



## Programma 3 Economie

Een aantrekkelijke gemeente is een gemeente waar mensen graag wonen, bedrijven zich graag vestigen en bezoekers graag komen. Dijk en Waard zet als belangrijke schakel in de Regio Alkmaar en in Holland boven Amsterdam in op een gezonde economische positie. Dijk en Waard biedt kansen voor iedereen. We willen dat doen door de goede bereikbaarheid nog verder te verbeteren, het ondernemersklimaat te versterken, een onderscheidend woningaanbod te bieden en de leefbaarheid en het voorzieningenniveau nog aantrekkelijker te maken. Ons ondernemersklimaat en de corona-crisis zorgen voor een (snellere) verandering van ons consumentengedrag en voor verandering op de arbeidsmarkt met aansluiting op het onderwijs. Dit vraagt de komende jaren onze aandacht waar het gaat over compacte winkelgebieden, moderne bedrijventerreinen een stevige toeristische en recreatieve profilering en een krachtige samenwerking met ondernemersverenigingen en beroepsonderwijs.

### Doelen

1. Sterke winkelgebieden door in te zetten op compacte en multifunctionele centra
2. Aantrekkelijke duurzame werklocaties
3. Vergroten toeristische attractiviteit

<b>Doel 1</b>	Sterke winkelgebieden door in te zetten op compacte en multifunctionele centra
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Inzetten op de kwalitatieve versterking van perspectiefrijke (centrum)gebieden binnen de bestaande winkelstructuur en het intensiveren van een gemengd aanbod aan publieksfuncties (detailhandel, dienstverlening, horeca, leisure, maatschappelijke voorzieningen).</li> <li>2. Ontwrichting van bestaande winkelgebieden voorkomen door versnippering tegen te gaan.</li> <li>3. Bevorderen van structurele samenwerking tussen ondernemers en gemeente ter versterking van de retailstructuur. De gemeente initieert, stimuleert en faciliteert deze samenwerking.</li> <li>4. Grote centrumgebieden laten functioneren als verblijfsgebieden in plaats van puur als winkelgebieden. Sterke boodschappencentra dragen bij aan een optimale (dagelijkse) verzorging voor alle inwoners in de gemeente.</li> <li>5. Versterken economie, als belangrijke poot, binnen de gebiedsontwikkeling Centrumwaard. De gemeente biedt ondernemers en vastgoedeigenaren inzicht in vraag, aanbod en functioneren van de retail.</li> </ol>
<b>Risico</b>	Onvoldoende draagvlak extern om samenwerkingen aan te gaan en verdere toename van leegstand door online-winkelen.
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Centrumwaard (zie ook programma 8)</li> </ol>

<b>Doel 2</b>	<b>Aantrekkelijke duurzame werklocaties</b>
<b>Activiteit</b>	1. Blijvend stimuleren van de samenwerking met en tussen ondernemers(verenigingen) en planmatig inzetten van verduurzaming, bereikbaarheid, functiemenging/verkleuring, imago en positionering en financieringsmethodieken. Zowel lokaal met de Bedrijfskringen, als regionaal in de ORA en bovenregionaal met ONHN, Greenport en LTO.
<b>Risico</b>	Onvoldoende urgentie bij ondernemers om zich hiervoor in te zetten.
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i> 1. Uitvoeringsprogramma retail en visie werklocaties; 2. Regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM).

<b>Doel 3</b>	<b>Vergroten toeristische attractiviteit</b>
<b>Activiteit</b>	1. Uitvoering geven aan de regionale visie Parel aan Zee 2015, geëvalueerd in 2018. 2. Opstellen gebiedsvisie Grenzeloos Dijk en Waard met actie-projectenlijst. 3. Op het gebied van recreatie en toerisme wordt samengewerkt in de Regio Alkmaar en ook met de Stichting Toeristische Promotie Langedijk, Holland boven Amsterdam en met ondernemers. Door de gemeente te profileren als jonge stad in een oude droogmakerij in samenhang met het waterrijke deel van de gemeente, wordt een onderscheidend toeristisch recreatief aanbod geboden die voor inwoners en (regio) bezoekers van belang is.
<b>Risico</b>	Verschillende beelden bij wat citymarketing is en wat het op moet leveren.
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i> 1. Citymarketing; 2. Arbeidsmarkt en Onderwijs

### Beleids indicatoren

De cijfers uit 2019 zijn de meest recente cijfers.

Nr.	indicator	eenheid	waarde	bron	omschrijving
-----	-----------	---------	--------	------	--------------

economie	Functie-menging	%	53,2	LISA	De functie-mengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0% (alleen wonen) en 100% (alleen werken). Bij een waarde van 50% zijn er evenveel woningen als banen.
economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jr	129,6	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

### Verbonden partijen

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord NV	Alkmaar	Optimale benutting van de economische potenties van Noord-Holland Noord door professionele wervingskracht en versterking van de kernkwaliteiten van de regio, die moeten leiden tot extra autonome groei van arbeidsplaatsen in de regio en meer nieuwe vestigingen.
---	---------	--



## Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>LASTEN</b>						
310 - Economische ontwikkeling	-902	-917	-929	-1.145	-1.312	-1.308
320 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-5.483	-1.438	-3.107	-2.017	-2.529	-2.476
330 - Bedrijfsloket en -regelingen	-41	-58	-38	-38	-38	-38
340 - Economische promotie	-405	-363	-291	-241	-241	-240
<b>Totaal lasten</b>	<b>-6.831</b>	<b>-2.776</b>	<b>-4.365</b>	<b>-3.441</b>	<b>-4.120</b>	<b>-4.062</b>
<b>BATEN</b>						
310 - Economische ontwikkeling	17	147	-	-	-	-
320 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	6.243	1.439	3.088	1.998	2.510	2.457
330 - Bedrijfsloket en -regelingen	19	46	43	43	43	43
340 - Economische promotie	151	166	201	201	201	201
<b>Totaal baten</b>	<b>6.430</b>	<b>1.798</b>	<b>3.333</b>	<b>2.243</b>	<b>2.755</b>	<b>2.702</b>
	<b>-401</b>	<b>-978</b>	<b>-1.033</b>	<b>-1.199</b>	<b>-1.365</b>	<b>-1.360</b>
<b>RESERVES - programma economie</b>						
▪ toevoeging(en)	-60	-	-	-	-	-
▪ onttrekking(en)	274	110	50	50	50	50
<b>Totaal reserves</b>	<b>214</b>	<b>110</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>50</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-187</b>	<b>-868</b>	<b>-983</b>	<b>-1.149</b>	<b>-1.315</b>	<b>-1.310</b>

## Financiële ontwikkeling

Taakveld		Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Resultaat programma t/m Kadernota		-1.154	-1.327	-1.097	-1.097
Herschikking doorbelastingen, zoals overhead		118	125	-272	-267
	<b>Beginsaldo vóór autonome ontwikkelingen</b>	<b>-1.036</b>	<b>-1.202</b>	<b>-1.369</b>	<b>-1.364</b>
Autonome ontwikkelingen 2022-2025					
<b>Beginstand lasten</b>	▪	-4.333	-3.409	-4.087	-4.029
TV340 Economische promotie	Lasten toeristenbelasting ivm budgetneutraal opvoeren	-33	-33	-33	-33
	<b>Totaal lasten, incl. mutaties</b>	<b>-4.365</b>	<b>-3.441</b>	<b>-4.120</b>	<b>-4.062</b>
<b>Beginstand baten</b>	▪	3.297	2.207	2.719	2.666
TV330 Bedrijfsloket en -regelingen	Effecten aanpassen leges kostendekkendheid	1	1	1	1
TV340 Economische promotie	Effecten aanpassen leges kostendekkendheid	35	35	35	35
	<b>Totaal baten, incl. mutaties</b>	<b>3.333</b>	<b>2.243</b>	<b>2.755</b>	<b>2.702</b>
	<b>Saldo inclusief autonome ontwikkelingen</b>	<b>-1.033</b>	<b>-1.199</b>	<b>-1.365</b>	<b>-1.360</b>
<b>RESERVES - programma bestuur en ondersteuning</b>					
Geraamde mutaties reserves t/m Kadernota		50	50	50	50
▪ toevoeging(en)					
▪ onttrekking(en)					
	<b>Totaal reserves</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>50</b>
<b>Resultaat</b>		<b>-983</b>	<b>-1.149</b>	<b>-1.315</b>	<b>-1.310</b>

### Toelichting mutatie(s)

De lastenstijging op markten is verrekend in de leges in verband met het principe van kostendekkendheid.

## Programma 4 Onderwijs

De gemeente Dijk en Waard wil alle kinderen en jongeren in het onderwijs gelijke kansen bieden. Gelijke kansen om zich te ontwikkelen en voor te bereiden op de toekomst. De schoolbesturen zijn inhoudelijk verantwoordelijk voor het verzorgen van onderwijs. De gemeente faciliteert het onderwijs en is daarnaast wettelijk verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, het toezien op naleving van de leerplicht, het bieden van passende ondersteuning aan leerlingen in het onderwijs en volwasseneducatie.

Het inwonertal van de gemeente Dijk en Waard blijft groeien en daarmee is er behoefte aan uitbreiding van de capaciteit van onderwijshuisvesting in het primair onderwijs. In het voortgezet onderwijs is er een daling van het aantal leerlingen. Leerlingen gaan niet altijd in hun eigen gemeente naar school, daarom wordt dit in regionaal verband opgepakt. Tegelijkertijd is er ook aandacht voor de bestaande voorraad schoolgebouwen, waarin door herschikking en IKC-vorming wordt toegewerkt naar toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Daarbij is duurzaamheid in alle facetten een leidend begrip, dit betekent ook de mogelijkheid voor flexibele gebouwen.

### Doelen

1. Alle kinderen starten zonder achterstand op de basisschool
2. Alle leerlingen hebben gelijke kansen op een passende schoolloopbaan.
3. Onderwijsdeelname wordt gestimuleerd, verzuim en voortijdig schoolverlaten wordt tegengegaan.
4. Kinderen en jongeren kunnen maximaal en naar eigen vermogen meedoen in de samenleving en op de arbeidsmarkt.
5. Het bieden van een adequate fysieke werk- en leeromgeving voor docenten en leerlingen, zowel kwantitatief, kwalitatief als qua duurzaamheid.

<b>Doel 1</b>	<b>Alle kinderen starten zonder achterstand op de basisschool.</b>
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Om kinderen met gelijke kansen te laten starten in het basisonderwijs, faciliteert de gemeente een voorliggend aanbod van peuteropvang voor ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag.</li><li>2. Voor doelgroepkinderen, die extra stimulering nodig hebben in hun ontwikkeling, subsidieert de gemeente een aanbod van voorschoolse educatie in de peuteropvang.</li><li>3. In 2022 wordt er extra ingezet op scholing van pedagogisch medewerkers en wordt uitvoering gegeven aan de wettelijke verplichting voor gemeenten om per 1 januari 2022 de inzet van HBO-geschoold personeel te faciliteren op alle peutergroepen met voorschoolse educatie.</li></ol>
<b>Risico</b>	Voor 2022 worden er geen risico's voorzien. De Specifieke Rijksuitkering Onderwijsachterstandenbeleid biedt voldoende financiële ruimte voor uitvoering van de activiteiten.
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	Voor de jaren 2023 en verder is de hoogte van de Specifieke Rijksuitkering Onderwijsachterstandenbeleid nog niet bekend. Deze wordt in de loop van 2022 bekend gemaakt. Op basis daarvan wordt in 2022 door het college besloten over voortzetting van de activiteiten in 2023 en verder.

<b>Doel 2</b>	<b>Alle leerlingen hebben gelijke kansen op een passende schoolloopbaan.</b>
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. De gemeente geeft middels diverse projecten en activiteiten, waaronder Boekstart, indicatiestelling en toeleiding van doelgroepkinderen, het Voorleesproject, de zomeropvang en instroom nieuwkomers in regulier onderwijs, uitvoering aan het gemeentelijk onderwijskansenbeleid met de daarvoor bestemde Rijksmiddelen.</li> <li>2. De gemeente geeft uitvoering aan de activiteiten die zijn voortgekomen uit de gezamenlijke verkenning en analyses van de scholen en de kinderopvang in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. De activiteiten dragen bij aan het aanpakken van de door corona opgelopen leervertragingen, sociale ontwikkeling en het verbeteren van het onderwijs. Regionaal wordt door het onderwijs, de kinderopvang, de samenwerkingsverbanden passend primair en voortgezet onderwijs, en de gemeenten de samenwerking gezocht middels een 'Veerkrachtpact'. In dit pact zijn gezamenlijke ambities en doelstellingen geformuleerd om de veerkracht van jeugdigen in de regio te versterken.</li> <li>3. In samenwerking met de regiogemeenten en de samenwerkingsverbanden passend primair onderwijs en voortgezet onderwijs wordt een verkenning gedaan naar de versterking van inclusief onderwijs in de regio. Deze verkenning is onderdeel van de regionale uitvoeringsagenda passend onderwijs aansluiting jeugd.</li> </ol>
<b>Risico</b>	Voor de regionale uitvoeringsagenda aansluiting passend onderwijs - jeugd is structurele financiering gevonden binnen de huidige begroting.
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	In de situatie dat de Rijksuitkering Onderwijsachterstandenbeleid vanaf 2023 naar beneden wordt bijgesteld en deze ontoereikend is om tenminste uitvoering te geven aan de gemeentelijke wettelijke taken ten aanzien van voorschoolse educatie, moet er een nieuwe afweging worden gemaakt over de verdeling van middelen tussen passend onderwijs en voorschoolse educatie,





<b>Doel 3</b>	<b>Onderwijsdeelname wordt gestimuleerd, verzuim en voortijdig schoolverlaten wordt tegengegaan.</b>
<b>Activiteit</b>	1. Het beleid op het gebied van leerplicht wordt geharmoniseerd evenals de werkwijze van de leerplichtambtenaren. Daarnaast wordt de methodiek M@ZL (Medische Advisering van de Ziekgemelde Leerling) gefaseerd ingevoerd op de scholen van voortgezet onderwijs.
<b>Risico</b>	Voor de gefaseerde invoering van de methodiek M@ZL is structurele financiering gevonden binnen de huidige begroting.
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	In de situatie dat de Rijksuitkering Onderwijsachterstandenbeleid vanaf 2023 naar beneden wordt bijgesteld en deze ontoereikend is om tenminste uitvoering te geven aan de gemeentelijke wettelijke taken ten aanzien van voorschoolse educatie, moet er een nieuwe afweging gemaakt worden over de verdeling van de middelen voor voorschoolse educatie en M@ZL.

<b>Doel 4</b>	<b>Kinderen en jongeren kunnen maximaal en naar eigen vermogen meedoen in de samenleving en op de arbeidsmarkt.</b>
<b>Activiteit</b>	1. In 2022 wordt de 3 <sup>e</sup> editie van Heerhugowaard On Stage georganiseerd. De gemeente doet dit samen met de scholen van voortgezet onderwijs en de Bedrijfskring. Naast het Beroepenfeest, waar vmbo leerlingen het gesprek aangaan met werkgevers uit de regio, krijgen de leerlingen ook een lesprogramma aangeboden. Beroepsoriëntatie, toekomstperspectief, kansengelijkheid en ondernemersvaardigheden staan hierbij centraal. 2. In 2022 vindt tevens de evaluatie van On Stage plaats.
<b>Risico</b>	Er is budget beschikbaar voor On Stage tot en met 2022.
<b>Toekomstige ontwikkeling</b>	<i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i> 1. Arbeidsmarkt en Onderwijs (zie ook bij programma Economie)

<b>Doel 5</b>	<b>Het bieden van een adequate fysieke werk- en leeromgeving voor docenten en leerlingen, zowel kwantitatief, kwalitatief als qua duurzaamheid.</b>
<b>Activiteit</b>	Onderwijshuisvesting: 1. Uitbreiding basisschool De Helix

	<ol style="list-style-type: none"> <li>2. Nieuwbouw basisschool De Nieuwe Draai</li> <li>3. Vervangende nieuwbouw IKC St. Pancras</li> </ol>
<b>Risico</b>	Het ontoereikend zijn van de beschikbaar gestelde middelen als gevolg van verdergaande prijsstijging op de bouwmarkt.
<b>Toekomstige opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Herschikking onderwijs</li> <li>2. IHP onderwijs</li> <li>3. Onderwijshuisvesting IKOC</li> </ol>

### Beleidsindicatoren

Nr.	indicator	eenheid	waarde	bron	omschrijving
Onderwijs	Absoluut verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	0,1	DUO/Ingrado	In Nederland 2,4 leerlingen per 1.000 (2019) (1,9 leerling in 2018). Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.
Onderwijs	Relatief verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	1,4	DUO/Ingrado	In Nederland 26 leerlingen per 1.000 (2019) (23 leerlingen in 2018). Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.
Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2	DUO/Ingrado	In Nederland 2,0% (2019). Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

### Verbonden partijen

Niet van toepassing

## Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>LASTEN</b>						
420 - Onderwijshuisvesting	-9.008	-8.081	-8.166	-7.968	-7.887	-7.810
430 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.319	-1.889	-1.911	-1.746	-1.770	-1.770
<b>Totaal lasten</b>	<b>-11.327</b>	<b>-9.970</b>	<b>-10.077</b>	<b>-9.714</b>	<b>-9.657</b>	<b>-9.580</b>
<b>BATEN</b>						
420 - Onderwijshuisvesting	790	316	336	374	398	399
430 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	831	564	362	362	362	362
<b>Totaal baten</b>	<b>1.621</b>	<b>880</b>	<b>697</b>	<b>736</b>	<b>760</b>	<b>760</b>
	<b>-9.706</b>	<b>-9.090</b>	<b>-9.379</b>	<b>-8.978</b>	<b>-8.897</b>	<b>-8.820</b>
<b>RESERVES - programma onderwijs</b>						
▪ toevoeging(en)	-532	-284	-302	-333	-202	-210
▪ onttrekking(en)	2.235	824	797	798	798	799
<b>Totaal reserves</b>	<b>1.703</b>	<b>540</b>	<b>495</b>	<b>465</b>	<b>596</b>	<b>589</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-8.003</b>	<b>-8.550</b>	<b>-8.884</b>	<b>-8.513</b>	<b>-8.300</b>	<b>-8.231</b>

## Financiële ontwikkeling

Taakveld		Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Resultaat programma t/m Kadernota		-9.276	-9.086	-8.863	-8.862
Herschikking doorbelastingen, zoals overhead		226	180	-82	-6
	<b>Beginsaldo vóór autonome ontwikkelingen</b>	<b>-9.050</b>	<b>-8.906</b>	<b>-8.946</b>	<b>-8.869</b>
Autonome ontwikkelingen 2022-2025					
<b>Beginstand lasten</b>	▪	-9.747	-9.627	-9.690	-9.614
TV420 Onderwijsruimte	Burap/ TR 2021 (autonome ontwikkelingen)	-329	-87	34	34
	<b>Totaal lasten, incl. mutaties</b>	<b>-10.077</b>	<b>-9.714</b>	<b>-9.657</b>	<b>-9.580</b>
<b>Beginstand baten</b>	▪	697	721	745	745
TV420 Onderwijsruimte	Indexatie huren	-	15	15	15
	<b>Totaal baten, incl. mutaties</b>	<b>697</b>	<b>736</b>	<b>760</b>	<b>760</b>
	<b>Saldo inclusief autonome ontwikkelingen</b>	<b>-9.379</b>	<b>-8.978</b>	<b>-8.897</b>	<b>-8.820</b>
<b>RESERVES - programma bestuur en ondersteuning</b>					
Geraamde mutaties reserves t/m Kadernota		541	519	658	658
▪ toevoeging(en)		-19	-26	-34	-42
▪ onttrekking(en)		-27	-27	-27	-27
	<b>Totaal reserves</b>	<b>495</b>	<b>465</b>	<b>596</b>	<b>589</b>
<b>Resultaat</b>		<b>-8.884</b>	<b>-8.513</b>	<b>-8.300</b>	<b>-8.231</b>

### Toelichting mutatie(s)

De hogere kosten in 2022 vloeien voort uit de tijdelijke uitbreiding onderwijsruimte Het Bakken + 1e inrichting Het Bakken en De Poenix.

## Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en openbare ruimte

In de gemeente Dijk en Waard willen we dat iedere inwoner actief en passief kan deelnemen aan het aanbod op het gebied van kunst & cultuur, sport en recreatie. De gemeente faciliteert en stimuleert daarom het gebruik van passende en aantrekkelijke sport- cultuur en recreatievoorzieningen die toegankelijk en laagdrempelig zijn voor iedereen. Dit doet de gemeente samen met de maatschappelijke partners zoals onderwijsinstellingen, verenigingen, sportbedrijven, bibliotheken, theaters en organisaties voor zorg en welzijn. Ook zorgt de gemeente voor een groene leefomgeving voor mens en dier.

Sport, kunst & cultuur en recreatie dragen bij aan ontwikkeling, bevorderen de gezondheid, zorgen voor zingeving en versterken de sociale samenhang. Sport, kunst & cultuur en recreatie leveren daarmee preventief een duidelijke bijdrage aan thema's als gezondheid, welzijn, welbevinden, zelfredzaamheid, participatie, integratie, sociale cohesie en leefbaarheid. Daarnaast vormen cultuur en erfgoed een belangrijke basis voor de identiteit van de gemeente Dijk en Waard.

### Doelen

1. Het toegankelijk en inclusief maken van sport, cultuur en recreatie;
2. Het versterken van de samenwerking tussen verenigingen, scholen en maatschappelijke instellingen.
3. Het behouden en ontwikkelen van een toekomstbestendige en gezonde groene leefomgeving welke aansluit bij behoeften van inwoners.

<b>Doel 1</b>	<b>Het toegankelijk en inclusief maken van sport, cultuur, kunst en recreatie</b> We willen bereiken dat iedere inwoner naar eigen vermogen kan deelnemen aan sport, beweging, kunst, cultuur en recreatie. De activiteiten op het gebied van sport, kunst, cultuur en recreatie moeten toegankelijk zijn voor alle inwoners. Het onderhoudsniveau van accommodaties houden we op peil. Subsidies ondersteunen de financiële toegankelijkheid van activiteiten.
<b>Activiteit</b>	1.1 Uitwerken en uitvoeren uitvoeringsprogramma toekomstvisie recreatieschap Geestmerambacht We kijken naar toekomstige mogelijkheden voor natuur, recreatie en landschap in de gebieden van het Recreatieschap Geestmerambacht. Na het vaststellen van de visie in 2020, is in 2021 gewerkt aan het uitvoeringsprogramma. Dit krijgt een vervolg in 2022.  1.2 Het harmoniseren van het sportbeleid

	<p>We harmoniseren het sportbeleid in combinatie met het sportaccommodatiebeleid. Dit wil zeggen een uitwerking op de visie sociaal domein op het gebied van sport en sportaccommodatiebeheer. Een advies over sportaccommodatiebeheer wordt in de eerste helft 2022 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad, waarna uitwerking van het te harmoniseren sportbeleid en sportaccommodatiebeleid volgt.</p> <p>1.3 Betaalbaar houden van sport en cultuur voor kwetsbare inwoners De huidige inzet van het Jeugdfonds Sport en Cultuur (JFSC) wordt gecontinueerd. Er zal via maatschappelijke organisaties en scholen een keer per kwartaal bekendheid worden gegeven over de mogelijkheden om sport en cultuur betaalbaar te houden voor kwetsbare inwoners via het Jeugdfonds Sport en Cultuur.</p> <p>1.4 Bevorderen van cultuureducatie Ter bevordering van cultuureducatie gaven Langedijk en Heerhugowaard een verschillend aanbod via het programma Cultuureducatie Met Kwaliteit in het onderwijs. Stichting Cool Kunst en Cultuur zal per 2022 penvoerder zijn voor gemeente Dijk en Waard gedurende periode 2022-2024 en zorgen voor een geharmoniseerd aanbod.</p> <p>1.5 Vervolg samenwerkingsverband aangepast sporten Vanaf 2022 begint een vervolgperiode van het samenwerkingsverband aangepast sporten regio Alkmaar. Samen met de gemeente Alkmaar, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo werken we aan het stimuleren, organiseren en coördineren van sporten voor mensen met een beperking.</p>
<b>Risico</b>	<p>De aanhoudende coronamaatregelen hebben invloed op de uitwerking van de activiteiten op het gebied van sport, cultuur en recreatie. Activiteiten kunnen mogelijk niet of in aangepaste vorm doorgang vinden. Tevens houden we rekening met de nasleep van de coronamaatregelen van de afgelopen jaren.</p> <p>Er is een behoefte aan extra formatie op het gebied van jongeren en cultuur. Dit is noodzakelijk om aan de beheersmaatregelen preventie te voldoen.</p>
<b>opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <p>1. Museum Broekerveiling.</p>

<b>Doel 2</b>	<p><b>Het versterken van de samenwerking tussen verenigingen, scholen en maatschappelijke instellingen. We werken aan het versteken van het netwerk van belangrijke stakeholders binnen het sociaal domein en de samenwerking hierbinnen, waardoor er integraal wordt gewerkt en er vanuit verschillende invalshoeken preventief wordt gewerkt.</b></p>
---------------	---

<b>Activiteit</b>	<p>2.1 Vervolg uitvoeringsagenda cultuur De uitvoeringsagenda cultuur opgesteld door de cultuurverbinder krijgt in 2022 een vervolg. Er wordt meer inhoud gegeven aan het netwerk van de jongerenalliantie door meer netwerkpartners te werven en gezamenlijk activiteiten op één plek te brengen. Hierbij zullen gedurende 2022 minstens 3 netwerkbijeenkomsten worden georganiseerd voor de jongerenalliantie. Tevens zal in 2022 de pilot cultuurverbinder worden geëvalueerd.</p> <p>2.2 Vervolg uitvoering van het lokaal sportakkoord in 2022 In 2020 is er in zowel Langedijk als Heerhugowaard een lokaal sportakkoord gemaakt met sportverenigingen, commerciële sportaanbieders en sociale partners ter bevordering van een sterk netwerk dat gezamenlijk sportactiviteiten en projecten uitvoert. De sportbedrijven coördineren ook in 2022 de uitvoering van de Sportakkoorden met thema's als sportstimulering, vrijwilligersbeleid, verbreden van de doelgroepen en het sportloket.</p>
<b>Risico</b>	De aanhoudende coronamaatregelen hebben invloed op de uitwerking van de activiteiten op het gebied van sport, cultuur en recreatie. Activiteiten kunnen mogelijk niet of in aangepaste vorm doorgang vinden. Tevens houden we rekening met de nasleep van de coronamaatregelen van de afgelopen jaren.
<b>opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Indexatie subsidies grote instellingen;</li> <li>2. Bibliotheek</li> <li>3. Streekomroep</li> <li>4. Cultuurverbinder</li> <li>5. Fonds voor inwonersinitiatieven (zie ook programma 0)</li> </ol>

<b>Doel 3</b>	<p><b>Het behouden en ontwikkelen van een toekomstbestendige en gezonde groene leefomgeving welke aansluit bij behoeften van inwoners.</b></p> <p>We willen een groene leefomgeving waarin het nu en in de toekomst prettig verblijven en verplaatsen is voor mens en dier.</p>
<b>Activiteit</b>	<p>3.1. Aanpak boomziektes en herstel boomstructuren. Binnen de gemeente hebben we te maken met boomziektes zoals kastanjabloedingsziekte en essentaksterfte. In 2022 bereiden we werkzaamheden voor om boomstructuren te herstellen waar deze verdwenen zijn of boomziektes het voortbestaan bedreigen.</p> <p>3.2 Nieuwe vormen van burgerparticipatie</p>



	<p>Het openbaar groen maken we meer herkenbaar en laten we aansluiten op de behoeften van inwoners door middel van participatietrajecten. In 2022 gaan we verder met het onderzoeken of inwoners bereid zijn een grotere rol te nemen bij de inrichting, aanleg en het onderhoud van het openbaar groen.</p> <p>3.3 Groenbeweging We zetten acties op om met onze inwoners te werken aan het vergroenen van onze buitenruimte of de kwaliteit van het groen te verbeteren.</p> <p>1.4 Bloemrijk grasland We onderzoeken hoe bestaand openbaar groen met de huidige flora, bodem- en depositieomstandigheden omgevormd kan worden tot bloemrijk grasland.</p>
<b>Risico</b>	De kans is aanwezig dat het beschikbare budget ontoereikend is om de noodzakelijke of gewenste herstelmaatregelen aan boomstructuren uit te voeren, bijvoorbeeld door (ondergrondse of ruimtelijke) omstandigheden.
<b>opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <p>1. Onderhoud in de openbare ruimte</p>

### Beleidsindicatoren

Nr.	indicator	eenheid	waarde	bron	omschrijving

20	Niet-sporters	%	46,9	Gezondheidsenquête (CBS en RIVM)	<p>Het percentage niet-wekelijkse sporters ten opzichte van de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens een keer per week aan sport doet. 48,7% in Nederland in 2016</p> <p>De informatie wordt ontsloten middels de bron <a href="http://www.waarstaatjegemeente.nl">www.waarstaatjegemeente.nl</a> De meest recente cijfers met betrekking tot de verplichte indicator voor gemeenten wordt hier gepresenteerd. Eens in de 4 jaar worden de cijfers geactualiseerd. Gegevens 2021 zijn nog niet gepubliceerd.</p>
----	---------------	---	------	----------------------------------	---

### Verbonden partijen

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar beland
Recreatieschap Geestmerambacht	Haarlem	<p>Als gemeenschappelijk openbaar lichaam invulling te geven aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;</li> <li>• het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;</li> <li>• het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het hiervoor geformuleerde. Het gebied is aangegeven in de regeling.</li> </ul>
Heerhugowaard Sport NV	Heerhugowaard	Het beheren en exploiteren van (binnen)sportaccommodaties, voorts al hetgeen met één en ander verband houdt, alles in de ruimste zin van het woord.
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)	Alkmaar	<p>Doelstellingen van het Regionaal Archief Alkmaar zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Het laten uitvoeren van de wettelijk verplichte taak tot beheer van het gemeentearchief.</li> </ul>

- Het verwerven van nieuwe archieven, audiovisuele documenten en andere historische collecties;
- het veilig beheren en toegankelijk maken van de collectie;
- het publiek in staat stellen om de collectie te raadplegen.

## Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>LASTEN</b>						
510 - Sportbeleid en -activering	-102	-188	-186	-186	-186	-186
520 - Sportaccommodaties	-7.794	-7.434	-7.604	-7.685	-7.546	-7.514
530 - Cultuurpresentatie -productie -partic.	-3.091	-2.997	-2.921	-2.915	-2.906	-2.868
540 - Musea	-362	-348	-438	-438	-438	-438
550 - Cultureel erfgoed	-636	-491	-298	-476	-333	-332
560 - Media	-2.457	-2.503	-2.444	-2.444	-2.444	-2.444
570 - Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-7.083	-7.227	-7.006	-6.992	-6.953	-6.948
<b>Totaal lasten</b>	<b>-21.525</b>	<b>-21.188</b>	<b>-20.897</b>	<b>-21.136</b>	<b>-20.806</b>	<b>-20.730</b>
<b>BATEN</b>						
510 - Sportbeleid en -activering	20	-	-	-	-	-
520 - Sportaccommodaties	2.852	2.433	2.962	2.972	2.972	2.973
530 - Cultuurpresentatie -productie -partic.	447	436	436	436	436	436
540 - Musea	-	-	-	-	-	-
550 - Cultureel erfgoed	160	6	6	6	6	6

560 - Media	299	281	281	281	281	281
570 - Openbaar groen en (openlucht)recreatie	207	189	189	189	189	189
<b>Totaal baten</b>	<b>3.985</b>	<b>3.345</b>	<b>3.874</b>	<b>3.884</b>	<b>3.884</b>	<b>3.885</b>

	<b>-17.540</b>	<b>-17.843</b>	<b>-17.023</b>	<b>-17.252</b>	<b>-16.922</b>	<b>-16.845</b>
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

#### RESERVES - programma sport, cultuur en recreatie

▪ toevoeging(en)	-595	-40	-37	-37	-37	-37
▪ onttrekking(en)	674	310	375	354	352	351
<b>Totaal reserves</b>	<b>79</b>	<b>270</b>	<b>338</b>	<b>317</b>	<b>315</b>	<b>314</b>

<b>Resultaat</b>	<b>-17.461</b>	<b>-17.573</b>	<b>-16.685</b>	<b>-16.935</b>	<b>-16.607</b>	<b>-16.531</b>
------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

## Financiële ontwikkeling

Taakveld		Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Resultaat programma t/m Kadernota		-17.343	-17.552	-17.229	-17.229
Herschikking doorbelastingen, zoals overhead		399	370	377	454
<b>Beginsaldo vóór autonome ontwikkelingen</b>		<b>-16.943</b>	<b>-17.182</b>	<b>-16.852</b>	<b>-16.776</b>
Autonome ontwikkelingen 2022-2025					
<b>Beginstand lasten</b>	▪	-20.816	-21.055	-20.725	-20.649
TV540 Musea	Bijdrage RHCA	-81	-81	-81	-81
<b>Totaal lasten, incl. mutaties</b>		<b>-20.897</b>	<b>-21.136</b>	<b>-20.806</b>	<b>-20.730</b>
<b>Beginstand baten</b>	▪	.873	3.873	3.873	3.873
TV520 Sportaccommodaties	Indexatie huren	-	11	11	11
TV570 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Indexatie huren	-	0	0	0

	<b>Totaal baten, incl. mutaties</b>	<b>3.873</b>	<b>3.884</b>	<b>3.884</b>	<b>3.884</b>
<b>Saldo inclusief autonome ontwikkelingen</b>		<b>-17.024</b>	<b>-17.252</b>	<b>-16.922</b>	<b>-16.845</b>
<b>RESERVES - programma bestuur en ondersteuning</b>					
Geraamde mutaties reserves t/m Kadernota		263	263	263	263
▪ toevoeging(en)					
▪ onttrekking(en)		75	54	52	51
<b>Totaal reserves</b>		<b>338</b>	<b>317</b>	<b>315</b>	<b>314</b>
<b>Resultaat</b>		<b>-16.686</b>	<b>-16.935</b>	<b>-16.606</b>	<b>-16.531</b>

### Toelichting mutatie(s)

De stijging van de bijdrage aan het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA) is tweeledig. De reserve waaraan jaarlijks €17.000 werd onttrokken in verband met e-depot is uitgeput, waardoor deze kosten op de exploitatie drukken. Daarnaast leidt een aanpassing van het tarief per inwoner tot een hogere bijdrage.

## Programma 6 Sociaal domein

Dijk en Waard wil een inclusieve, gezonde, vitale en kansrijke gemeente zijn. Waar inwoners de mogelijkheid hebben om zich te ontwikkelen en waarbij iedereen de kans heeft naar vermogen mee te doen. We willen dat inwoners zich bij elkaar betrokken voelen en problemen zoveel mogelijk zelf oplossen. De gemeente heeft daarbij oog voor (kwetsbare) inwoners die ondersteuning of hulp nodig hebben. Dit organiseren we vooral door samen te werken. Inwoners, maatschappelijke partners en gemeente zijn vitaal en actief, helpen elkaar en kennen elkaar.

De visie Sociaal Domein is richtinggevend voor de doelen die we beogen in 2022 voor gemeente Dijk en Waard. Op basis van deze visie streven we naar een sterke en vitale samenleving, waarmee we de zorg op termijn effectief en betaalbaar houden voor iedereen. Dit doen we aan de hand van 4 leidende principes, te weten:

- Eigen kracht en samenredzaamheid door samenwerking
- Betaalbare en effectieve zorg en ondersteuning
- Iedereen doet mee naar vermogen
- Elke inwoner is uniek

De eerste stap in het realiseren van de visie Sociaal domein start in 2022 aan de hand van 3 integrale doelen:

1. Het vergroten van eigen kracht en samenkracht van inwoners en organisaties
2. Het organiseren van effectieve, toekomstbestendige en betaalbare hulp en ondersteuning
3. Het creëren van een laagdrempelige toegang tot hulp en ondersteuning



## **De belangrijkste trends en ontwikkelingen:**

### **Participatie**

de implementatie (het vormgeven van) van de nieuwe uitvoeringsorganisatie van de Participatiewet (werktitel: Sora). De gemeenten in regio Alkmaar gaan de participatiewet en de aanpalende taken inburgering, schuldhulpverlening, vroegsignalering en bijzondere bijstand/uitvoering minimaregelingen gezamenlijk uitvoeren, met als doel: meer inwoners beter helpen.

### **Inburgering**

op 1 januari 2022 treedt de nieuwe wet Inburgering in werking. Hiermee komt de regie op Inburgering bij de gemeenten te liggen. De nieuwe Wet Inburgering heeft als doel dat alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig meedoen in de Nederlandse maatschappij, het liefst via betaald werk. Het uitgangspunt voor taalniveau wordt verhoogd, namelijk naar B1. Dit betekent dat de gemeente er een nieuwe taak bij krijgt.

### **Wmo**

In 2022 zal de harmonisatie van beleidsvelden centraal staan. De Visie Sociaal Domein is daarbij de leidraad. In januari treden nieuwe contracten voor thuisondersteuning in werking. De tarieven daarvan liggen hoger dan de tarieven uit de voorgaande contracten. Bovendien zijn er meer inwoners die gebruik maken van thuisondersteuning. Deze ontwikkelingen maken dat het budget voor thuisondersteuning voor 2022 is verhoogd.

Op 1 januari 2023 worden alle individuele gemeenten zowel inhoudelijk, als financieel verantwoordelijk voor inwoners die een beroep doen op beschermd wonen en beschermd thuis. Landelijk is bepaald dat regionale samenwerking hierin verplicht is, om extra administratieve lasten bij gemeenten en zorgaanbieders te voorkomen en omdat de schaalgrootte van individuele gemeenten te klein is om zorg te dragen voor alle benodigde voorzieningen op eigen grondgebied. Het jaar 2022 staat in het teken van het maken en uitvoeren van regionale samenwerkingsafspraken.

Als gevolg van de decentralisaties, zowel die van de Wmo in 2015, als de toekomstige decentralisatie beschermd wonen, blijven steeds meer (kwetsbare) inwoners zelfstandig thuis wonen. We constateren dat de vraag naar wonen met ondersteuning toeneemt. Inwoners willen graag een zelfstandig thuis met extra ondersteuning. Intramurale voorzieningen worden afgebouwd. Dit geldt zowel voor jeugd, volwassenen als ouderen. De vraag naar betaalbare huisvesting voor kwetsbare doelgroepen stijgt, evenals de vraag naar levensloopbestendig wonen. Steeds meer kwetsbare inwoners wonen samen in één wijk. Het versterken van voorzieningen voor zorg, ondersteuning, welzijn en ontmoeting in de wijken, dichtbij en laagdrempelig met een preventieve of herstelgerichte aanpak wordt steeds belangrijker om de eigen en samenkracht te vergroten. Integraal samenwerken binnen onze organisatie en met partners in de wijken is daarmee essentieel.

### **Jeugd**

Per 1 januari 2022 wordt het nieuwe woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet ingevoerd. Het woonplaatsbeginsel bepaalt welke gemeente (financieel) verantwoordelijk is voor de zorglevering aan een jeugdige. Niet langer is de woonplaats van de gezagsdrager leidend, maar de woonplaats waar de jeugdige direct vóór aanvang van zorg stond ingeschreven. Dit betekent dat een bepaalde groep jeugdigen administratief verhuist uit en naar de gemeente Dijk en Waard per 1 januari 2022.



Per 1 januari 2023 gaan nieuwe contracten met jeugdhulpaanbieders in voor Ambulante Jeugdhulp, Jeugdhulp met Verblijf en JeugdzorgPlus. In 2022 wordt gewerkt aan de daadwerkelijke contractering. De inkoop vindt plaats binnen de kaders die gemeenteraden meegeven in de visies Ambulante Jeugdhulp, het Overkoepelend Kader en JeugdzorgPlus 2023. De visie op jeugdhulp met Verblijf is reeds in 2020 vastgesteld door de raden.

## Doelen

1. Het vergroten van eigen kracht en samenkracht van inwoners en organisaties
2. Het organiseren van effectieve, toekomstbestendige en betaalbare hulp en ondersteuning
3. Het creëren van een laagdrempelige toegang tot hulp en ondersteuning

<b>Doel 1</b>	<p><b>Het vergroten van eigen kracht en samenkracht van inwoners en organisaties</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners willen en kunnen hun vragen of problemen op het gebied van gezondheid, opvoeden, werk, inkomen, schulden, inburgering, Wmo- of jeugdhulp zo veel mogelijk zelf of met behulp van hun netwerk oplossen. En weten wanneer zij een beroep op ondersteuning mogen doen.</li> <li>• De inzet van ondersteuning door middel van een maatwerkvoorziening (voor Wmo en Jeugd) wordt daar waar mogelijk voorkomen en zetten we in waar nodig.</li> <li>• We werken samen met inwoners, initiatieven vanuit de samenleving, maatschappelijke organisaties, het onderwijs en het bedrijfsleven.</li> <li>• We streven naar duurzame uitstroom uit (tijdelijke) maatwerkondersteuning door middel van het bieden van kwalitatief goede voorliggende ondersteuning gericht op herstel of eigen kracht en het bevorderen van de inzet in het voorliggend veld.</li> </ul>
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.1 Het welzijnsbeleid, inclusief het jeugd- en jongerenwerk, in samenwerking met onze maatschappelijke partners harmoniseren en aansluiten op de visie Sociaal Domein.</li> <li>1.2 Het integraal armoedebeleid harmoniseren, opdat inwoners volwaardig kunnen meedoen in de maatschappij en geen kind opgroeit in armoede.</li> <li>1.3 In een vroeg stadium conform de nieuwe wet Inburgering de inburgering van statushouders vormgeven. Wanneer kinderen deel uitmaken van de gezinssamenstelling zorgen we voor een goede verbinding met het onderwijs.</li> <li>1.4 Onderzoeken welke bijdrage de Dienstenvoucher voor huishoudelijke hulp in het geharmoniseerde beleid kan vervullen, om de eigen kracht en samenkracht te versterken en toekomstbestendige en betaalbare ondersteuning mogelijk te maken.</li> <li>1.5 Ontmoetingsplekken en gezonde leefomgeving zijn vaste onderdelen die bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente worden meegenomen in de planontwikkeling.</li> </ol>

<b>Risico</b>	<p>Inwoners die geen beroep doen op samen- en eigen kracht en een beroep blijven doen op de gemeente.</p> <p>De samenwerking met en tussen partners uit het voorliggend veld komt onvoldoende tot stand. De ontwikkeling van het voorliggend veld sluit nog niet aan bij de beweging om de instroom in maatwerkvoorzieningen te kunnen voorkomen en de uitstroom uit maatwerkvoorzieningen te bevorderen.</p> <p>Instroom van statushouders kent altijd golfbewegingen, en in 'laagconjunctuur' valt de noodzaak weg om producten en dienstverlening voor 'hoogconjunctuur' in stand te houden. Dit kan tot gevolg hebben dat de dienstverlening aan inburgeraars niet volstaat in tijden van (plotseling) verhoogde instroom.</p>
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Fonds voor inwonerinitiatieven (zie ook programma 5)</li> </ol>

<b>Doel 2</b>	<p><b>Het organiseren van effectieve, toekomstbestendige en betaalbare hulp en ondersteuning</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>a. We sturen op het doelmatig, rechtmatig en betaalbaar inzetten van de zorg.</li> <li>b. We sturen op doelen en resultaten met onze maatschappelijke partners en zorgaanbieders.</li> <li>c. De inzet van maatwerkondersteuning maken we daar waar nodig tijdig, passend en betaalbaar.</li> </ol>
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.1 Harmoniseren van gemeentelijke voorschriften       <ol style="list-style-type: none"> <li>a. De verordening en beleidsregels voor Wmo en Jeugd harmoniseren en doorontwikkelen.</li> <li>b. De verordening Sociaal Medische Indicatie (SMI) harmoniseren en doorontwikkelen.</li> <li>c. De subsidieverordening harmoniseren, in afstemming met andere beleidsontwikkelingen (zoals o.a. welzijn, sport)</li> </ol> </li> <li>1.2 Vergroten van de beheersbaarheid van de aangeboden hulp en ondersteuning       <ol style="list-style-type: none"> <li>a. Het verbeteren van onze informatiepositie door het verder ontwikkelen van het lokaal en regionaal dashboard.</li> <li>b. Het toezicht op Wmo en Jeugdhulp intensiveren, met behulp van de aangestelde toezichthouder.</li> <li>c. De bedrijfsvoeringstoetsen laten uitvoeren op de doel- en rechtmatigheid bij jeugdhulpaanbieders.</li> </ol> </li> <li>1.3 Optimaliseren van de effectiviteit van regionale en bovenregionale ketens (ondersteuning en hulp)       <ol style="list-style-type: none"> <li>a. De inkoop jeugdhulp per 2023 (ambulante jeugdhulp, jeugdhulp met verblijf en JeugdzorgPlus) voorbereiden.</li> </ol> </li> </ol>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>b. De Integrale Crisisdienst herpositioneren in relatie tot Veilig Thuis.</li> <li>c. Het bovenregionaal plan voor de specialistische jeugdhulp in de provincie Noord-Holland doorontwikkelen en uitvoeren.</li> <li>d. Het verder vormgeven en implementeren van het nieuwe regionale participatiebedrijf voor werk en inkomen (werktitel: SORA)</li> <li>e. Statushouders opvang, veilige woonomgeving, passende huisvesting, inkomen, maatschappelijke begeleiding en integratie- en participatietrajecten bieden, zodat meedoen mogelijk wordt (trajecten worden regionaal ingekocht).</li> <li>f. Met alle inburgeraars in de gemeente een brede intake voeren en een persoonlijke inburgeringsplan (PIP) overeenkomen.</li> <li>g. Alle inburgeraars een door de gemeente gefaciliteerd Participatieverklaringstraject laten volgen.</li> <li>h. In de regio afspraken maken over door- en uitstroom van inburgeringsplichtige nieuwkomers in het onderwijs.</li> </ul>
<b>Risico</b>	<p>Het is mogelijk dat de doordecentralisatie van Beschermd Wonen wederom wordt uitgesteld.</p> <p>Voortgang van de activiteiten is afhankelijk van succesvolle samenwerking met partners.</p> <p>Uitvoerings- en implementatierisico doordat de invoeringsdatum van de nieuwe Inburgeringswet samen valt met de ingangsdatum van de bestuurlijke fusie en de oprichting van het SORA als uitvoerder van de nieuwe wet inburgering.</p>
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>1. Aanpak van woon- en identiteitsfraude</li> <li>2. Regionale samenwerking jeugd.</li> </ul>

<b>Doel 3</b>	<p><b>Het creëren van een laagdrempelige toegang tot hulp en ondersteuning</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>a. Daar waar inwoners behoefte hebben aan ondersteuning, weten zij de weg naar de gemeente te vinden.</li> <li>b. De gemeentelijke toegang is daarbij efficiënt en effectief georganiseerd, waarbij de inwoner centraal staat.</li> <li>c. Samen met de inwoner zoeken we naar oplossingen.</li> </ul>
<b>Activiteit</b>	<p>3.1 Werken met een kracht- en expertteam voor de toegang tot het Sociaal Domein. Het krachtteam om het zelfoplossend vermogen van de samenleving te benutten en te versterken. En het expertteam voor een sterkere sturing op resultaten in de zorg en daarmee het beheersen van de uitgaven in het Sociaal Domein.</p> <p>3.2 Het harmoniseren van het kracht- en expertteam met het nieuwe regionale participatiebedrijf.</p>

	3.3 De samenwerking met huisartsen, de POH-GGZ Kind & Jeugd en de aansluiting met de gemeentelijke toegang versterken.
<b>Risico</b>	Voortgang van de activiteiten is afhankelijk van succesvolle samenwerking met partners.



## Beleids indicatoren

Nr.	indicator	eenheid	periode	HHW	LD	bron	omschrijving
Sociaal Domein	Banen	aantal per 1.000 inwoners 15 - 74 jaar	2019	568	430	LISA	In Nederland is het aantal banen 679 per 1.000 inwoners van 15-74 jaar.
Sociaal Domein	Jongeren met een delict voor de rechter	personen tussen 12 t/m 21 jaar	2019	130	30	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	Streefgetal gebaseerd op CBS cijfers van 2015, 2/3 HHW en 1/3 LDK.
Sociaal Domein	Kinderen in een uitkeringsgezin opgroeien in armoede	% kinderen tot 18 jaar	2018	4	3%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in gezin leeft dat van een bijstandsuitkering rond moet komen.  In Nederland is het percentage in 2019 6%.

Sociaal Domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkende beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	2019	71	70	CBS	In Nederland 68,4% in 2020
Sociaal Domein	Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	2012	5,38	6,44	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand. In Nederland 11,61%.
Sociaal Domein	Werkeloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2019	2	1	CBS	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar). In Nederland 2%.
Sociaal Domein	Huishoudens met een bijstandsuitkering	aantal per 10.000 inwoners	2021 (2 <sup>e</sup> helft)	3,4	2,4	CBS	Het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering. In Nederland is dit 5,2%.
Sociaal Domein	Lopende re-integratievoorzieningen	aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	2020	97,5	79,3	CBS	In Nederland 202 personen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar.

Sociaal Domein	Jongeren met jeugdhulp zonder verblijf	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020 (tweede halfjaar)	11	9,1	CBS	In Nederland 10,1% (tweede halfjaar 2020)
Sociaal Domein	Jongeren met jeugdhulp met verblijf	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020 (tweede halfjaar)	1,5	0,8	CBS	In Nederland 1,1% (tweede halfjaar 2020)
Sociaal Domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2018	0,3	0,3	CBS	In Nederland 0,3% (tweede halfjaar 2020)
Sociaal Domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	aantal personen per 1.000 inwoners	2019	36	37	CBS/	Peildatum 2 <sup>e</sup> half jaar 2020. In Nederland is het aantal per 1.000 inwoners: 65 cliënten.

### Verbonden partijen

#### Regionaal uitvoeringsorganisatie Participatiewet (werktitel: SORA)

Nieuwe regionale uitvoeringsorganisatie van de participatiewet (werktitel SORA). De gemeenten in regio Alkmaar gaan de participatiewet en de aanpalende taken inburgering, schuldhulpverlening en bijzondere bijstand/uitvoering minimaregelingen gezamenlijk uitvoeren, met als doel: meer inwoners helpen. Dit gebeurt door het samenvoegen van de uitvoeringsorganisaties WNK personeelsdiensten, BUCH-werkorganisatie en HalteWerk. Door te verenigen in één organisatie is wordt er meer efficiëntie beoogd en kan er een kwaliteitsslag worden gemaakt. Daarnaast is er een eenduidige aansturing mogelijk. Dit leidt tot betere dienstverlening en resultaten, voor zowel inwoners als werkgevers. De bundeling van re-integratie en participatiebudgetten maakt een betere en bredere inzet van middelen mogelijk.

De nieuwe uitvoeringsorganisatie zal niet vanaf 1 januari 2022 direct operationeel zijn, daarom zijn WNK en HalteWerk vooralsnog als verbonden partijen in de begroting meegenomen.



Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
GGD Hollands Noorden	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsverband
Werkvoorziening Noord-Kennemerland (WNK)	Alkmaar	Het uitvoeren van de ‘Wet Sociale Werkvoorziening’ vanaf 2008.
HalteWerk	Alkmaar	Het uitvoeren van de Participatiewet en daaraan verwante regelingen.



## Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>LASTEN</b>						
610 - Samenkracht en burgerparticipatie	-9.452	-7.297	-7.976	-7.969	-7.880	-7.873
620 - Wijkteams	-3.719	-5.976	-1.391	-1.319	-1.319	-1.319
630 - Inkomensregelingen	-31.807	-21.313	-21.658	-21.659	-21.659	-21.659
640 - Begeleide participatie	-5.057	-5.259	-5.267	-5.287	-5.316	-5.308
650 - Arbeidsparticipatie	-4.043	-4.539	-4.770	-4.615	-4.615	-4.615
660 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-3.442	-3.775	-3.602	-3.741	-3.724	-3.721
671 - Maatwerkdienstverlening 18+	-11.966	-11.633	-13.416	-13.407	-13.407	-13.407
672 - Maatwerkdienstverlening 18-	-25.521	-25.441	-28.116	-26.205	-25.590	-24.982
681 - Geëscaleerde zorg 18+	-1.039	-1.250	-1.420	-1.420	-1.420	-1.420
682 - Geëscaleerde zorg 18-	-7.661	-5.817	-4.882	-4.882	-4.882	-4.882
<b>Totaal lasten</b>	<b>-103.707</b>	<b>-92.300</b>	<b>-92.498</b>	<b>-90.504</b>	<b>-89.812</b>	<b>-89.186</b>
<b>BATEN</b>						
610 - Samenkracht en burgerparticipatie	490	706	383	406	418	419
620 - Wijkteams	-	-	-	-	-	-
630 - Inkomensregelingen	32.774	19.395	19.229	19.229	19.229	19.229
640 - Begeleide participatie	-	-	-	-	-	-
650 - Arbeidsparticipatie	3	13	-	-	-	-
660 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	66	-19	-13	-3	3	3
671 - Maatwerkdienstverlening 18+	416	440	444	448	448	448

672 - Maatwerkdienstverlening 18-	19	-	-	-	-	-
681 - Geëscaleerde zorg 18+	111	-	131	131	131	131
682 - Geëscaleerde zorg 18-	75	-	-	-	-	-
<b>Totaal baten</b>	<b>33.954</b>	<b>20.535</b>	<b>20.174</b>	<b>20.211</b>	<b>20.229</b>	<b>20.230</b>

**-69.753      -71.765      -72.324      -70.293      -69.583      -68.956**

#### RESERVES - programma sociaal domein

▪ toevoeging(en)	-1	-1	-1	-1	-1	-1
▪ onttrekking(en)	669	163	98	63	64	65
<b>Totaal reserves</b>	<b>668</b>	<b>162</b>	<b>97</b>	<b>62</b>	<b>63</b>	<b>64</b>

**Resultaat      -69.085      -71.603      -72.227      -70.231      -69.520      -68.892**

## Financiële ontwikkeling

Taakveld		Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Resultaat programma t/m Kadernota		-70.211	-69.881	-69.697	-69.689
Herschikking doorbelastingen, zoals overhead		399	370	377	454
<b>Beginsaldo vóór autonome ontwikkelingen</b>		<b>-69.812</b>	<b>-69.511</b>	<b>-69.319</b>	<b>-69.235</b>
Autonome ontwikkelingen 2022-2025					
<b>Beginstand lasten</b>	▪	-89.292	-89.006	-88.820	-88.803
TV630 Inkomensregelingen	Verruiming kwijtschelding [amendement]	-3	-3	-3	-3
TV660 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Effect WMO Jeugd 2021	87	87	87	87
TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	Effect WMO Jeugd 2021	-925	-925	-925	-925

	Verwerking structureel effect jaarrekening Langedijk	-275	-275	-275	-275
TV672 Maatwerkdienstverlening 18-	Effect WMO Jeugd 2021	-2.548	-1.638	-1.133	-525
	Taakstelling, wegvallen inc. compensatie jeugd	-	800	800	800
	Verwerking structureel effect jaarrekening Langedijk	-1.050	-1.050	-1.050	-1.050
TV681 Geëscaleerde zorg 18+	Burap/ TR 2021 (autonome ontwikkelingen)	-68	-68	-68	-68
	Effect WMO Jeugd 2021	-2	-2	-2	-2
TV682 Geëscaleerde zorg 18-	Effect WMO Jeugd 2021	1.576	1.576	1.576	1.576
	<b>Totaal lasten, incl. mutaties</b>	<b>-92.499</b>	<b>-90.504</b>	<b>-89.812</b>	<b>-89.187</b>
<b>Beginstand baten</b>	▪	20.044	20.066	20.084	20.084
TV610 Samenkracht en burgerparticipatie	Indexatie huren	-	11	12	12
TV660 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Indexatie huren	-	3	3	3
TV681 Geëscaleerde zorg 18+	Burap/ TR 2021 (autonome ontwikkelingen)	131	131	131	131
	<b>Totaal baten, incl. mutaties</b>	<b>20.174</b>	<b>20.211</b>	<b>20.229</b>	<b>20.230</b>
<b>Saldo inclusief autonome ontwikkelingen</b>		<b>-72.325</b>	<b>-70.293</b>	<b>-69.583</b>	<b>-68.957</b>
<b>RESERVES - programma bestuur en ondersteuning</b>					
	Geraamde mutaties reserves t/m Kadernota	101	66	66	66
	▪ toevoeging(en)				
	▪ onttrekking(en)	-4	-4	-3	-2
	<b>Totaal reserves</b>	<b>97</b>	<b>62</b>	<b>63</b>	<b>64</b>
<b>Resultaat</b>		<b>-72.228</b>	<b>-70.231</b>	<b>-69.520</b>	<b>-68.893</b>

### Toelichting mutatie(s)

De lastenstijging bestaat uit drie onderdelen:

- 1) Verwerking van het structureel effect dat in de jaarrekening 2020 van de gemeente Langedijk is benoemd, zoals meerkosten vervoersvoorziening doordat ouderen vanwege corona minder gezamenlijk konden reizen, toename in extra begeleiding of ondersteuning als gevolg van vergrijzing, een opvallende kostenstijging bij individuele begeleiding en een toename van het aantal indicaties bij ambulante jeugdzorg en jeugdzorg met verblijf.
- 2) De gesignaleerde hogere kosten WMO en Jeugd in 2021 hebben een structureel karakter. Circa € 1,2 miljoen heeft te maken met een toename van aantallen cliënten. Ruim €900.000 is een gevolg van indexatie en kostenstijging. Verder wordt een beperkt voordelig effect van € 300.000 voorzien door toepassing van het woonplaatsbeginsel.
- 3) Tot en met 2022 kunnen incidenteel hogere kosten jeugd nog bij het rijk worden gedeclareerd. Daarna komt die regeling te vervallen en is de lagere rijksbijdrage vanaf 2023 taakstellend geraamd.

## Programma 7 Volksgezondheid en milieu

In Dijk en Waard willen we een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving voor mens en dier. Daarvoor werken we aan de leefomgeving van vandaag, door uitvoering te geven aan de diverse wetten zoals de Wet milieubeheer, Wet geluidhinder, Wet bodembescherming en de daaruit voortvloeiende besluiten. En we werken aan de leefomgeving van de toekomst, door ons in te zetten voor de doelstellingen uit het Klimaatakkoord en de gemeentelijke ambities op het gebied van duurzaamheid. De ambitie is om een CO2-neutrale gemeente te worden. Hiervoor werken we aan drie transities, de energietransitie, warmtetransitie en de transitie naar een circulaire economie. De energietransitie: de overgang van fossiele energiebronnen (olie, gas, kolen) naar hernieuwbare energiebronnen (bijv. wind en zon). De warmtetransitie: gebouwen die nu met aardgas worden verwarmd, zullen op een andere warmtebron worden aangesloten. Ten slotte, de transitie naar een circulaire economie: waarin alle materialen hergebruikt worden en er geen afval meer is.

### Doelen

1. Een CO2-neutrale gemeente.
2. Bewustwording met betrekking tot duurzaamheid vergroten

Doel 1	Een CO2-neutrale gemeente.
Activiteit	<ol style="list-style-type: none"><li>1.1 Uitvoering geven aan de Regionale Energie Strategie (RES), door de mogelijkheden voor grootschalige duurzame energieopwekking te verkennen;</li><li>1.2 Stimuleren van zonnepanelen op bedrijfsdaken en woningen door actief te communiceren en partijen bij elkaar te brengen;</li><li>1.3 Inwoners ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning, bijvoorbeeld door het uitvoeren van 'wijkaanpakken' door het Duurzaam Bouwloket. In deze wijkaanpakken leveren de energiecoaches ook een bijdrage;</li><li>1.4 De wijkaanpak Rivierenwijk voortzetten door middel van de 'pionierssubsidie';</li><li>1.5 Uitvoering geven aan de Transitievisies Warmte (TVW), door bijvoorbeeld het opstellen van een wijkuitvoeringsplan en een vervolgonderzoek naar warmte uit oppervlaktewater (aquathermie);</li><li>1.6 Gezamenlijk met de regionale warmteregisseur op HAL verband komen tot een warmtetransitie strategie.</li><li>1.7 Opstellen laadvisie inclusief MRA-e laadkaart (prognose voor 2025-2030);</li><li>1.8 Door middel van de 'Beleidsrichtlijn Integrale Duurzaamheid in de Gebouwde Omgeving' zo goed mogelijk duurzaamheid verankeren in (nieuwbouw)ontwikkelingen;</li><li>1.9 Harmoniseren doelstellingen CO2-neutraal met behulp van de roadmap CO2-neutraal;</li><li>1.10 Harmoniseren doelstellingen op het gebied van afval.</li></ol>

<b>Risico</b>	<p>Ontbreken van voldoende capaciteit en middelen (bv. financiële ondersteuning vanuit het Rijk voor de uitvoeringslasten Klimaatakkoord).</p> <p>Achterblijven van investeringen en werkwijzen van derden.</p>
<b>Toekomstige opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Harmonisatie klimaatadaptatie</li> <li>2. Klimaatadaptie lokaal programma klimaatrobustheid;</li> </ol>





<b>Doel 2</b>	<b>Bewustwording met betrekking tot duurzaamheid vergroten.</b>
<b>Activiteit</b>	<p>2.1 Structureel aandacht besteden aan verschillende pijlers van duurzaamheid in communicatie;</p> <p>2.2 Campagne energiebesparing;</p> <p>2.3 Doorontwikkelen energieloket;</p> <p>2.4 Natuur, Milieu en Economie: door middel van schooltuintjes en duurzaamheidslespakketten worden basisschoolleerlingen bewust gemaakt van het thema.</p>
<b>Risico</b>	Landelijke discussies/verandering van perceptie over de toekomstbestendigheid en haalbaarheid van duurzaamheidsmaatregelen.

## Beleids indicatoren

Nr.	indicator	eenheid	periode	HHW	LD	bron	omschrijving
duurz aamh eid	Omvang huishelijk restafval	kg / inwoner	2019	185	159	CBS	Indicator bestaat uit fijn en grof huishoudelijk afval. Gemiddelde in Nederland is 161 kg.
duurz aamh eid	Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	14,4	12,5	Rijksdienst voor het wegverkeer	Gemiddelde in Nederland is 17,6 procent.

## Verbonden partijen

verbonden partij	vestigingsplaats	openbaar belang
Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI)	Alkmaar	Het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten in gevolge de wet Milieubeheer verkregen afvalstoffen.
Coöperatie Coöperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A.	Alkmaar	De Coöperatie heeft als doel te voorzien in bepaalde stoffelijke behoeften van haar leden, krachtens met hen gesloten Leden Inbreng Overeenkomsten, in het bedrijf dat voor hun behoefte uitoefent of doet uitoefenen, met betrekking tot de doelen zoals opgenomen in artikel 2.1 van de oprichtingsakte van de coöperatie.
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)	Hoorn	Middels de wettelijke taken die door de OD worden uitgevoerd worden de VTH taken op milieu gebied uitgevoerd. Voor de nabije toekomst voorziet de OD dat er een fors aantal medewerkers als gevolg van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd zal uitstromen. Er zal een extra financiële impuls noodzakelijk zijn teneinde deze uitstroom op te vangen middels een trainee programma.

## Wat mag het kosten

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>LASTEN</b>						
710 - Volksgezondheid	-3.513	-3.866	-4.017	-4.018	-4.019	-4.020
720 - Riolering	-9.349	-9.340	-9.497	-9.497	-9.497	-9.497
730 - Afval	-8.839	-8.295	-8.335	-8.371	-8.342	-8.315
740 - Milieubeheer	-1.226	-910	-1.086	-1.086	-1.086	-1.085
750 - Begraafplaatsen	-433	-380	-440	-437	-440	-440
<b>Totaal lasten</b>	<b>-23.360</b>	<b>-22.791</b>	<b>-23.375</b>	<b>-23.409</b>	<b>-23.384</b>	<b>-23.357</b>
<b>BATEN</b>						
710 - Volksgezondheid	-	10	-	-	-	-
720 - Riolering	10.905	10.936	11.218	11.218	11.218	11.218
730 - Afval	10.440	10.738	10.675	10.711	10.683	10.656
740 - Milieubeheer	166	102	7	7	7	7
750 - Begraafplaatsen	522	413	393	359	387	368
<b>Totaal baten</b>	<b>22.033</b>	<b>22.199</b>	<b>22.293</b>	<b>22.295</b>	<b>22.295</b>	<b>22.249</b>
	<b>-1.327</b>	<b>-592</b>	<b>-1.082</b>	<b>-1.114</b>	<b>-1.089</b>	<b>-1.108</b>
<b>RESERVES - programma volksgezondheid en milieu</b>						
▪ toevoeging(en)	-265	-51	-51	-51	-51	-51
▪ onttrekking(en)	315	63	26	26	26	26
<b>Totaal reserves</b>	<b>50</b>	<b>12</b>	<b>-25</b>	<b>-25</b>	<b>-25</b>	<b>-25</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-1.277</b>	<b>-580</b>	<b>-1.107</b>	<b>-1.139</b>	<b>-1.114</b>	<b>-1.133</b>

## Financiële ontwikkeling

Taakveld		Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Resultaat programma t/m Kadernota		-751	-745	-745	-745
Herschikking doorbelastingen, zoals overhead		-206	-301	-168	-136
	<b>Beginsaldo vóór autonome ontwikkelingen</b>	<b>-956</b>	<b>-1.046</b>	<b>-913</b>	<b>-881</b>
Autonome ontwikkelingen 2022-2025					
<b>Beginstand lasten</b>	▪	-22.787	-22.893	-22.871	-22.839
TV710 Volksgezondheid	AED	-24	-25	-27	-28
TV720 Riolering	Doorbelasting straatreiniging	53	38	37	37
	Mutatie riool	-592	-493	-487	-492
TV730 Afval	Doorbelasting straatreiniging	39	28	27	27
	Opvoeren mutaties afval	-63	-63	-63	-63
	<b>Totaal lasten, incl. mutaties</b>	<b>-23.375</b>	<b>-23.408</b>	<b>-23.384</b>	<b>-23.357</b>
<b>Beginstand baten</b>	▪	21.831	21.847	21.958	21.958
TV720 Riolering	Mutatie riool	475	460	446	446
TV730 Afval	Opvoeren mutaties afval	6	40	-84	-112
TV750 Begraafplaatsen	Effecten aanpassen leges kostendekkendheid	-17	-51	-23	-42
	<b>Totaal baten, incl. mutaties</b>	<b>22.295</b>	<b>22.297</b>	<b>22.296</b>	<b>22.250</b>
	<b>Saldo inclusief autonome ontwikkelingen</b>	<b>-1.080</b>	<b>-1.112</b>	<b>-1.088</b>	<b>-1.107</b>

### RESERVES - programma bestuur en ondersteuning

Geraamde mutaties reserves t/m Kadernota		-25	-25	-25	-25
▪ toevoeging(en)					
▪ onttrekking(en)					
	<b>Totaal reserves</b>	<b>-25</b>	<b>-25</b>	<b>-25</b>	<b>-25</b>

**Toelichting mutatie(s)**

Een drietal structurele rioolkosten zijn geraamd; €217.000 klimaatadaptatie, €100.000 meerkosten onderhoud en €274.000 hogere dotatie rioolvoorziening.

## Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De afgelopen decennia zijn de voormalige gemeenten Langedijk en Heerhugowaard sterk gegroeid, wat nu de gemeente Dijk en Waard is met ruim 85.000 inwoners. Toekomstige uitbreidingen vinden zo veel als mogelijk plaats in of langs de randen van bestaand stedelijk gebied. Hierbij geven gemeente en gemeenschap samen vorm aan de gemeente van morgen, waar het aantrekkelijk en duurzaam wonen is voor iedereen. Hierbij werken ondernemers, woningbouwcorporaties, inwoners en gemeente samen toe naar een nieuwe eenduidige en integrale werkwijze.

### Doelen

1. Een gemeente waar het aantrekkelijk en duurzaam wonen is voor iedereen
2. Voorbereiden implementatie Omgevingswet
3. Doorontwikkeling van de dorpen en het stedelijk gebied van Dijk en Waard

<b>Doel 1</b>	<b>Een gemeente waar het aantrekkelijk en duurzaam wonen is voor iedereen</b> In Dijk en Waard is het aantrekkelijk wonen voor iedereen. Dijk en Waarders wonen in vitale kernen en wijken met een gevarieerd en duurzaam woningaanbod, passend bij de woningbehoefte.
<b>Activiteit</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.1 Invulling geven aan het Woonakkoord Regio Alkmaar en de Woondeal Noord-Holland Noord.</li> <li>1.2 De regiogemeenten en de provincie hebben samen afspraken gemaakt om de grote woningbouwopgave op te pakken en te versnellen. Dijk en Waard zet zich volop in om deze afspraken uit te werken.</li> <li>1.3 De bestaande woonvisies worden tegen het licht gehouden om te bezien of deze nog voldoen voor de nieuwe gemeente Dijk en Waard, in samenhang met de op te stellen Woonzorgvisie.</li> <li>1.4 De woningbouwprogrammeringen van Langedijk en Heerhugowaard worden samengevoegd tot één Dijk en Waard woningbouwprogrammering. Hierbij monitoren we de woningmarkt om inzicht te behouden in de woningbouw en actuele woningbehoefte, zodat tijdig kan worden ingezet om nieuwe woningbouwlocaties te verkennen.</li> <li>1.5 Met de woningbouwcorporaties worden prestatieafspraken gemaakt, een traject dat de gemeente Langedijk en Heerhugowaard eerder in gang hebben gezet door gezamenlijke prestatieafspraken te maken.</li> </ol>
<b>Risico</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- (Regionaal) ontbreken van voldoende capaciteit en middelen.</li> <li>- Te weinig mogelijkheden om binnenstedelijk aan de gewenste hoeveelheid woningen te voldoen</li> <li>- Onvoldoende ruimte voor ontwikkelingen binnen (bestaande of nieuwe) wet- en regelgeving van hogere overheden</li> </ul>

<b>Doel 2</b>	<b>Vorbereiden implementatie Omgevingswet</b> De Omgevingsvisie die in 2021 is vastgesteld, vormt samen met de Verordening fysieke leefomgeving de basis voor het Omgevingsplan. De Omgevingsvisie schept voor de fysieke leefomgeving een inspirerend, integraal en richtinggevend kader voor nieuwe ontwikkelingen. Hierbij nodigt de visie partijen uit tot het nemen van initiatieven
<b>Activiteit</b>	De 6 projectgroepen (1. Omgevingsvisie, 2. Omgevingsplan incl. Verordening fysieke leefomgeving, 3. Werkprocessen, 4. Participatie & Communicatie, 5. Veranderopgave en 6. Informatisering) werken de verschillende onderdelen uit ten behoeve van de implementatie van de Omgevingswet. De belangrijkste in 2022 zijn: a. De Verordening fysieke leefomgeving vaststellen. b. Alle besluiten die nodig zijn voor de soepele overgang naar de Omgevingswet worden ter besluitvorming aangeboden. c. Aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en Landelijke Voorziening (LV). d. Het doorontwikkelen van de gebiedsteams naar Omgevingstafel, in samenwerking met ketenpartners. e. Het vaststellen van het participatiekompas. f. Het vormgeven en uitvoeren van de programma's onder de Omgevingswet.
<b>Risico</b>	- Verder uitstel van de besluitvorming en benodigde randvoorwaarden vanuit het Rijk. - Onvoldoende aanhaking vanuit de ketenpartners binnen het DSO

<b>Doel 3</b>	<b>Doorontwikkeling van de dorpen en het stedelijk gebied van Dijk en Waard</b> Met gebiedsontwikkelingen geeft Dijk en Waard vorm aan de leefomgeving van morgen. Hierbij legt de gemeente de verbinding tussen sociale, economische en fysieke opgaven, en de verbinding tussen dorps karakter, moderne stad en de regio.
<b>Activiteit</b>	<b>Samen vorm geven aan de dorpen en het stedelijk gebied van Dijk en Waard, waarbij de meest prominente (nieuwe) gebiedsontwikkelingen zijn:</b>  3.1 Grenzeloos Dijk en Waard (zie ook programma 3 doel 3) a. Kanaalpark Het kanaal vormt de verbinding tussen voorheen twee gemeenten. Voor de Westdijk is een masterplan in voorbereiding dat aansluit op het Stationsgebied en de haven van Broek op Langedijk. Met de watersportverenigingen werken we aan nieuwe plannen. Nieuwe verbindingen tussen de twee delen van Dijk en Waard zijn in onderzoek o.b.v. de visie. b. Westpoort-de Scheg



	<p>Op basis van het gelopen participatieproces (2021) en de aanvraag Woningbouwimpuls wordt verder gewerkt aan de ontwikkeling van Westpoort-de Scheg. In 2022 worden stedenbouwkundige plannen opgesteld en er wordt gestart met de RO-procedures.</p> <p>c. Knooppunt Dijk en Waard (Stationsgebied, Stadshart en De Frans) Dijk en Waard werkt aan het knooppunt, als onderdeel van de Zaancorridor en in het licht van het OV-knooppuntenbeleid. Het project Fase 1 Stationsgebied Dijk en Waard (i.c. 'de spooronderdoorgang') wordt in 2022 aanbesteed. Tegelijkertijd start de verkenning met spoorpartijen en provincie naar een 'nieuw station Dijk en Waard'. De eerste vastgoedontwikkelingen op basis van uitnodigingsplanologie worden opgeleverd en nieuwe gestart.</p> <p>3.2 Centrumwaard (programma 3, doel 1) Op basis van Masterplan fase 1 (2021) worden specifieke projectplannen uitgewerkt, als voorbereiding op de uitvoering om van Centrumwaard een 30 km gebied te maken. Hierbij staat herinrichting van de Middenweg centraal. Tevens gaan we Masterplan fase 2 opstellen waarbij aanvullende onderwerpen als duurzaamheid, sociale cohesie, retail en wonen worden uitgediept. Marktpartijen (ondernemers en vastgoedeigenaren) gaan we faciliteren bij hun investeringsambities.</p> <p>3.3 Oostrand Noord- en Zuid-Scharwoude In 2021 is besloten voor de Oostrand een gebiedsvisie op te gaan stellen. Dit als eerste stap naar mogelijke transformatie van het gebied, waarbij woningbouw een belangrijke te onderzoeken optie is. Voor het opstellen van een gebiedsvisie is een krediet beschikbaar gesteld. De gebiedsvisie zal naar verwachting medio 2022 gereed zijn voor besluitvorming en zicht moeten bieden op een passende ruimtelijke koers en een bijbehorende ontwikkelstrategie. Gezien de vastgestelde woningbehoefte (Companen rapport) is van belang dat de discussie met de provincie verder wordt geïntensiveerd.</p>
<b>Risico</b>	<p>veranderende marktdynamiek onder ontwikkelaars.</p> <p>veranderingen in wet- en regelgeving hogere overheden.</p>
<b>Opgaven en ontwikkelingen</b>	<p><i>Opgenomen in de lijst met opgaven en ontwikkelingen, zie bijlage voor de toelichting en onderbouwing:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Centrumwaard;</li> <li>2. Havenplein Broek op Langedijk;</li> <li>3. Co-financiering subsidies</li> <li>4. Visie buitengebied</li> </ol>

## Beleids indicatoren

Nr.	indicator	eenheid	Periode	HHW	LD	bron	omschrijving
Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde	duizend euro	2020 2019 2018 2017	252 227 211 200	293 272 253 244	CBS	De gemiddelde WOZ waarde van woningen; gemiddeld in Nederland € 270.000 in 2020.
Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2019	22,3	6,7	Basisregistratie adressen en gebouwen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties. Gemiddelde in Nederland in 2019 is 9,2 procent.
Vhrosv	Demografische druk	%	2021	73,6	79	CBS	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Gemiddelde in Nederland is 70,1 procent in 2021
Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	€	2021 2020 2019 2018	719 689 653 625	843 812 767 748	COELO	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten (ozb, afvalstoffenheffing en rioollasten na aftrek gemeentelijke heffingskorting). Gemiddeld in Nederland €733 in 2021

Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouders	€	2021	767	965	COELO	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten (ozb, afvalstoffenheffing en rioollasten na aftrek gemeentelijke heffingskorting). Gemiddeld in Nederland € 810 in 2021
			2020	731	924		
			2019	694	858		
			2018	668	841		

### Verbonden partijen

Niet van toepassing

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>LASTEN</b>						
810 - Ruimtelijke ordening	-4.724	-5.283	-3.893	-3.201	-3.201	-3.141
820 - Grondexploitatie(niet-bedrijventerreinen)	-38.072	-21.796	-21.910	-20.556	-23.602	-12.675
830 - Wonen en bouwen	-4.176	-2.265	-4.644	-4.307	-4.291	-4.233
<b>Totaal lasten</b>	<b>-46.972</b>	<b>-29.344</b>	<b>-30.447</b>	<b>-28.064</b>	<b>-31.094</b>	<b>-20.049</b>
<b>BATEN</b>						
810 - Ruimtelijke ordening	1.685	1.478	472	151	151	111
820 - Grondexploitatie(niet-bedrijventerreinen)	40.480	23.551	21.756	20.392	23.444	12.517
830 - Wonen en bouwen	3.500	2.335	3.289	2.776	2.776	2.776
<b>Totaal baten</b>	<b>45.665</b>	<b>27.364</b>	<b>25.517</b>	<b>23.319</b>	<b>26.371</b>	<b>15.404</b>

	-1.307	-1.980	-4.930	-4.745	-4.723	-4.645
<b>RESERVES - Vhv, Ro, Sv</b>						
▪ toevoeging(en)	-991	-1.244	-	-	-	-
▪ onttrekking(en)	2.833	791	432	83	83	9
<b>Totaal reserves</b>	<b>1.842</b>	<b>-453</b>	<b>432</b>	<b>83</b>	<b>83</b>	<b>9</b>
<b>Resultaat</b>	<b>535</b>	<b>-2.433</b>	<b>-4.498</b>	<b>-4.662</b>	<b>-4.640</b>	<b>-4.636</b>

## Financiële ontwikkeling

Taakveld		Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Resultaat programma t/m Kadernota		-3.369	-3.255	-3.096	-3.096
Herschikking doorbelastingen, zoals overhead		-2.325	-1.841	-1.977	-1.919
	<b>Beginsaldo vóór autonome ontwikkelingen</b>	<b>-5.694</b>	<b>-5.096</b>	<b>-5.073</b>	<b>-5.016</b>
Autonome ontwikkelingen 2022-2025					
<b>Beginstand lasten</b>	▪	-29.479	-27.457	-30.350	-19.365
TV810 Ruimtelijke ordening	Burap/ TR 2021 (autonome ontwikkelingen)	85	444	308	368
TV830 Wonen en bouwen	Effecten aanpassen leges kostendekkendheid	-1.052	-1.052	-1.052	-1.052
	<b>Totaal lasten, incl. mutaties</b>	<b>-30.447</b>	<b>-28.065</b>	<b>-31.094</b>	<b>-20.050</b>
<b>Beginstand baten</b>	▪	23.785	22.361	25.277	14.350
TV810 Ruimtelijke ordening	Burap/ TR 2021 (autonome ontwikkelingen)	180	-96	40	-
TV830 Wonen en bouwen	Effecten aanpassen leges kostendekkendheid	1.552	1.054	1.054	1.054
	Indexatie huren	-	1	1	1
	<b>Totaal baten, incl. mutaties</b>	<b>25.517</b>	<b>23.319</b>	<b>26.371</b>	<b>15.404</b>
	<b>Saldo inclusief autonome ontwikkelingen</b>	<b>-4.930</b>	<b>-4.746</b>	<b>-4.723</b>	<b>-4.645</b>
<b>RESERVES - programma bestuur en ondersteuning</b>					
Geraamde mutaties reserves t/m Kadernota		316	452	316	316
▪ toevoeging(en)					
▪ onttrekking(en)		116	-369	-233	-306
	<b>Totaal reserves</b>	<b>432</b>	<b>83</b>	<b>83</b>	<b>9</b>
<b>Resultaat</b>		<b>-4.498</b>	<b>-4.663</b>	<b>-4.640</b>	<b>-4.636</b>

### Toelichting mutatie(s)

In de bestuursrapportage/ tussenrapportage 2021 zijn de ramingen van de Omgevingswet geactualiseerd. In de begroting 2022 is het structureel effect verwerkt.

De lastenstijging omgevingsvergunningen is verrekend in de leges in verband met het principe van kostendekkendheid. In 2022 worden extra inkomsten ad €500.000 verwacht in verband met het uitstel van de invoering omgevingswet.

## Hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen

### Algemene dekkingsmiddelen

Binnen de begroting en jaarstukken onderscheiden we algemene en specifieke dekkingsmiddelen. Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel die de gemeente vrij kan besteden. Het gaat behalve om de uitkering uit het Gemeentefonds, om gemeentebelastingen, deelnemingen/dividend, erfpacht, rente en de verzamelpost overige dekkingsmiddelen. Ze zijn bedoeld voor de uitvoering van de programma's van het beleid dat de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Met specifieke dekkingsmiddelen bedoelen we de inkomsten die direct samenhangen met een bepaald programma. Voorbeelden hiervan zijn de riool- en afvalstoffenheffing of de opbrengsten voor het verstrekken van paspoorten. Deze specifieke dekkingsmiddelen verantwoorden we binnen het betreffende programma.





Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>LASTEN</b>						
050 - Treasury	-2.585	-1.591	-1.565	-1.425	-1.304	-1.324
061 - OZB woningen	-	-	-	-	-	-
062 - OZB niet-woningen	-	-	-	-	-	-
063 - Parkeerbelasting	-	-	-	-	-	-
064 - Belastingen Overig	-906	-926	-835	-835	-835	-835
070 - Algemene uitkering/overige uitkeringen	-6	-8	-11	-11	-11	-11
080 - Overige baten en lasten	-1.218	-3.897	-1.913	-645	-1.570	-2.819
090 - Vennootschapsbelasting	-114	-	-	-	-	-
091 - Onvoorzien	-	-175	-100	-100	-100	-100
092 - Resultaat van rekening baten en lasten	-	-	-	-	-	-
<b>Totaal lasten</b>	<b>-4.829</b>	<b>-6.597</b>	<b>-4.424</b>	<b>-3.016</b>	<b>-3.820</b>	<b>-5.089</b>
<b>BATEN</b>						
050 - Treasury	6.346	5.667	4.878	4.854	4.784	4.692
061 - OZB woningen	9.734	9.950	9.104	9.104	9.104	9.104
062 - OZB niet-woningen	8.103	8.261	8.518	8.518	8.518	8.518
063 - Parkeerbelasting	120	254	254	254	254	254

064 - Belastingen Overig	1.920	1.842	96	96	96	96
070 - Algemene uitkering/overige uitkeringen	129.800	130.970	146.648	134.236	133.779	134.552
080 - Overige baten en lasten	156	49	49	6.238	5.859	5.404
090 - Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
091 - Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
092 - Resultaat van rekening baten en lasten	-	-	-	-	-	-
<b>Totaal baten</b>	<b>156.179</b>	<b>156.993</b>	<b>169.547</b>	<b>163.300</b>	<b>162.394</b>	<b>162.620</b>

	<b>151.350</b>	<b>150.396</b>	<b>165.123</b>	<b>160.284</b>	<b>158.574</b>	<b>157.531</b>
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

#### RESERVES - algemene dekkingsmiddelen

▪ toevoeging(en)	-	-12	-3.534	-3.724	-3.914	-4.104
▪ onttrekking(en)	3.404	871	5.047	4.335	4.337	4.340
<b>Totaal reserves</b>	<b>3.404</b>	<b>859</b>	<b>1.513</b>	<b>611</b>	<b>423</b>	<b>236</b>

<b>Resultaat</b>	<b>154.754</b>	<b>151.255</b>	<b>166.636</b>	<b>160.895</b>	<b>158.997</b>	<b>157.767</b>
------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

## Financiële ontwikkeling

Taakveld		Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Resultaat programma t/m Kadernota		156.468	156.698	156.722	156.270
Herschikking doorbelastingen, zoals overhead		932	1.101	1.155	1.044
<b>Beginsaldo vóór autonome ontwikkelingen</b>		<b>157.400</b>	<b>157.798</b>	<b>157.878</b>	<b>157.314</b>
Autonome ontwikkelingen 2022-2025					
<b>Beginstand lasten</b>	▪	-555	1.957	2.440	2.420
TV070 Algemene uitkering/overige uitkeringen	Kosten	-3	-3	-3	-3
TV080 Overige baten en lasten	Acess en inflatie OZB	-200	-200	-200	-200
	Taakmutaties DU/IU	-520	-1.596	-1.612	-1.590
	Te besteden Arhi gelden	-2.486	-1.243	-1.243	-1.243
	Herijking gemeentefonds	-	-1.271	-2.542	-3.813
	Toezichthouder WMO	-85	-85	-85	-85
	Friciekosten en onderhoud functiehuis	-650	-650	-650	-650
TV091 Onvoorzien	Aframen deel post onvoorzien	75	75	75	75
<b>Totaal lasten, incl. mutaties</b>		<b>-4.423</b>	<b>-3.016</b>	<b>-3.820</b>	<b>-5.089</b>
<b>Beginstand baten</b>	▪	157.955	155.841	155.438	154.894
TV061 OZB woningen	Acess en inflatie OZB	301	301	301	301
	Verlaging OZB [amendement]	-1.135	-1.135	-1.135	-1.135
TV062 OZB niet-woningen	Acess en inflatie OZB	293	293	293	293
TV070 Algemene uitkering/overige uitkeringen	Meicirculaire	4.842	1.132	203	707
	Septembercirculaire	10.975	2.435	2.356	2.625
TV080 Overige baten en lasten	Effect meerjarenbegroting werkorganisatie	-1.085	-398	-419	-419
	Raming AU gemeentefonds - compensatie tekort Jeugd	4.866	4.831	5.357	5.354
	Septembercirculaire en herverdelingseffecten AU	-7.465	-	-	-
<b>Totaal baten, incl. mutaties</b>		<b>169.547</b>	<b>163.301</b>	<b>162.394</b>	<b>162.620</b>
<b>Saldo inclusief autonome ontwikkelingen</b>		<b>165.124</b>	<b>160.285</b>	<b>158.574</b>	<b>157.532</b>

**RESERVES - programma bestuur en ondersteuning**

Geraamde mutaties reserves t/m Kadernota	1.576	812	664	664
▪ toevoeging(en)	154	144	150	-40
▪ onttrekking(en)	-216	-345	-391	-389
<b>Totaal reserves</b>	<b>1.513</b>	<b>611</b>	<b>423</b>	<b>236</b>

**Resultaat****166.637 160.895 158.997 157.768****Toelichting mutatie(s)**

Samen met de raming van een geschat accres en inflatiepercentage van 2% op de OZB opbrengsten is een stelpost groeieffecten van €200.000 geraamd.

De geraamde taakmutaties vloeien voort uit de septembercirculaire die het Rijk meegeeft in de berekening van de Algemene Uitkering.

De ontvangen Arhi-gelden zijn voorsnog opgenomen als besteedbare middelen.

Uit de doorrekening van het gemeentefonds blijkt dat de herijking €1,2 miljoen nadelig uitvalt voor Dijk en Waard in 2023, oplopend tot €3,8 miljoen in 2025.

Bij de secundaire begroting is formatie voor toezicht WMO toegevoegd. In de begroting 2022 wordt die uitbreiding structureel geraamd.

In verband met harmonisatie worden frictiekosten ad €500.000 voorzien en een benodigd budget van €150.000 voor het onderhoud van het functiehuis.

Voor onvoorziene uitgaven wordt een bedrag van €100.000 aangehouden. Van het gezamenlijke bedrag valt €75.000 vrij.

Op basis van het geschat accres en inflatie van 2% wordt een hogere opbrengst OZB verwacht. Daarnaast is er een verlaging van de opbrengsten opgenomen van € 1.135.000 naar aanleiding van het aangenomen amendement in november 2021.

De uitkomst van de mutatie van de mei- en septembercirculaire worden in de begroting 2022 verwerkt.

Het begrotingssaldo van de werkorganisatie is nadelig. Het effect hiervan in de meerjarenbegroting wordt heirmee afgeraad.

Voor het financieel tekort van de Jeugdzorg in de afgeklopen jaren is door het rijk een compensatie toegekend van €1,8 miljard. Het effect voor Dijk en Waard wordt hier geraamd..

## Vennootschapsbelasting

Door de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (Stb. 2015, 207) zijn overheidsondernemingen vanaf 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, worden op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting onderworpen als private ondernemingen. De Vpb-plicht voor gemeenten is een lastig fiscaal vraagstuk en de uitleg en de toepassing van de nieuwe wetgeving is nog steeds niet volledig duidelijk.

De gemeente heeft een inventarisatie gemaakt van haar activiteiten en heeft beoordeeld of de activiteit belast, onbelast of vrijgesteld is van de heffing van vennootschapsbelasting. Hoofdzakelijk de actieve grondexploitatie is een belaste activiteit voor de gemeente. Berekend is echter dat wij in deze meerjarige begrotingsperiode naar verwachting geen winst met de grondexploitaties zullen behalen die leidt tot een Vpb-aanslag. Bovendien kunnen onder voorwaarden geleden verliezen vanaf 2016 gecompenseerd worden met toekomstige winsten. Tot en met 2023 zijn daarom geen Vpb-lasten geraamd.

	2022	2023	2024	2025

## Onvoorzien

In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) zijn regels opgenomen voor de post 'onvoorzien' in de begroting en de jaarrekening (artikelen 8 en 17). De post onvoorzien is bedoeld als dekking voor lasten die niet in de begroting opgenomen zijn.

Volgens het BBV is het verplicht de post onvoorzien op te nemen; de plaats waar dat moet gebeuren is ook voorgeschreven.

Wanneer gekozen wordt een bedrag voor onvoorzien per programma op te nemen (artikel 8 lid 6), dient over het gebruik daarvan ook per programma verantwoording te worden afgelegd.

	2022	2023	2024	2025
Onvoorzienne uitgaven	100	100	100	100

## Paragrafen

## Paragraaf Lokale Heffingen

Inwoners van gemeente Dijk en Waard dragen via de lokale heffingen bij aan het welzijn, de leefbaarheid en de voorzieningen in gemeente Dijk en Waard. De lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten.

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan de inwoners en bedrijven mag opleggen. De raad bepaalt welke van die heffingen daadwerkelijk worden geheven.

Bij lokale heffingen onderscheiden we belastingen en heffingen:

- Belastingen zijn verplichte bijdragen aan de gemeente waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. Voor gemeente Dijk en Waard betreft dit de Onroerende Zaak Belasting (OZB), toeristenbelasting, forensenbelasting en parkeerbelasting.

- Heffingen vraagt de gemeente als ze een van haar bezittingen ter beschikking stelt of als ze een dienst verleent aan een individu of onderneming. Ook leges vallen onder de heffingen. Dit zijn vergoedingen voor kosten die de gemeente maakt voor administratieve handelingen, zoals het geven van informatie en het verstrekken van vergunningen. Gemeente Dijk en Waard kent de volgende heffingen: Rioolheffing, afvalstoffenheffing, lijkbezorgingsrechten, campergelden, liggeld vaartuijngelden, sluisgelden en leges.

In deze paragraaf wordt het volgende inzichtelijk gemaakt:

1. de geraamde inkomsten;
2. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
3. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de daarmee samenhangende geraamde lasten niet overschrijden. Ook wordt inzichtelijk gemaakt wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
4. een aanduiding van de lokale lastendruk;
5. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.



## Geraamde inkomsten

### Tabel totale inkomsten

(bedrag x 1.000)

<b>Totale opbrengsten</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
<b>Belastingen</b>		
OZB woningen (eigenaren)	9.938	9.104
OZB niet-woningen (eigenaren)	4.795	4.960
OZB niet-woningen (gebruikers)	3.429	3.558
Parkeerbelasting	254	354
Toeristenbelasting	67	100
Forensenbelasting	22	26
<b>Totaal</b>	<b>18.506</b>	<b>18.101</b>
<b>Overige heffingen</b>		
Afvalstoffenheffing	9.616	9.612
Rioolheffing	10.399	10.889
Lijkbezorgingsrechten	410	393
Marktgelden	38	39
Liggeld vaartuigen	46	47
Sluisgeld	7	7
Campergelden	13	13
Leges	3.885	3.971
<b>Totaal</b>	<b>24.415</b>	<b>24.972</b>

## Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Indexering vindt plaats op basis van de consumentenprijsindex (CPI) van juni. Uitzondering hierop zijn de leges. Hier vindt indexering plaats op basis van de verwachte verhoging van de loonkosten (incl. overhead). Er vindt geen indexering plaats over toeristenbelasting, parkeerbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De CPI van juni komt uit op 2%.

## Overzicht kostendekkendheid inclusief beleidsuitgangspunten

### Belastingen

#### *Onroerende zaakbelasting*

De belangrijkste eigen inkomstenbron van de gemeente wordt gevormd door de onroerende zaakbelastingen (OZB). De OZB wordt geheven van onroerende zaken die binnen de gemeente zijn gelegen. Het gaat om een gebruikersbelasting en eigenarenbelasting op niet-woningen (dit zijn vooral kantoren en bedrijfspanden) en een eigenarenbelasting op woningen. Uitgangspunt is dat de OZB opbrengsten jaarlijks worden verhoogd met de inflatie (indexatie) en geschatte groei. Daarnaast is de opbrengsten van OZB woningen verlaagd conform het amendement van november 2021. De opbrengsten minus geschatte groei worden vervolgens omgeslagen naar de totale waarde (exclusief areaaluitbreiding) van het onroerend goed in de gemeente (herwaardering).

De berekening van de tarieven (percentages) voor 2022 volgt zodra de heffingsgrondslag definitief berekend is. De definitieve groei op basis van de areaaluitbreiding wordt pas medio november 2021 bekend.

#### *Forensenbelasting*

Forensenbelasting wordt geheven over degene die voor zichzelf of voor zijn gezin meer dan 90 dagen per jaar een gemeubileerde woning beschikbaar houdt zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben.

#### *Toeristenbelasting*

Deze belasting wordt geheven over het aantal overnachtingen en als het gaat om een seizoenplaats over het aantal plaatsen per maand.

Tot en met 2021 heft alleen de gemeente Langedijk toeristenbelasting, de gemeente Heerhugowaard had deze belasting niet. Vanuit beide gemeenten worden kosten gemaakt voor het stimuleren van toerisme, vanuit het, zoals een bijdrage aan het recreatieschap, investering in fietsroutes en bijdragen de toeristische promotie. In de nieuwe belastingverordening wordt voorgesteld om de toeristenbelasting zoals die in Langedijk al wordt geheven, in te voeren voor heel Dijk en Waard.

#### *Parkeerbelasting*

Parkeerbelasting wordt geheven voor het parkeren in de vergunning- en ontheffingsgebieden in en rond het Stadshart en Stationsgebied (nultarief), op het betaald parkeerterrein Coolplein en in de parkeergarage Stadsplein (beide maximaal dagtarief 2 euro). Deze tarieven worden nu geheven op basis van de Parkeergeldverordening 2007 (RB2006-119). Vanaf 2022 worden de tarieven van parkeerontheffingen geheven op basis van de Legesverordening. Naast de parkeerinkomsten uit het parkeerterrein Coolplein en de Stadspleingarage worden de kosten voor parkeren tot nu toe structureel gedekt uit algemene middelen. Bij vaststelling van de secundaire begroting (RB2021027, 21 april 2021) is besloten om in 2022 een vergoeding voor de uitgifte van parkeerdocumenten in te voeren.

De invoering van een parkeertarief is een prikkel om aanvragers een bewuste keuze te laten maken over het nut en de noodzaak tot het aanvragen van een parkeervergunning of -onthefing. In het Stadshart is de ruimte schaars. Lopen, fietsen, deelvervoer en OV nemen minder ruimte in dan particulier autobezit.

Met de invoering van tarieven wordt tevens een kostenbesparing gerealiseerd, jaarlijks € 100.000. Maar die besparing is geen doel op zich. De opbrengst staat ten dienste van de parkeerbalans. Bij parkeren hoort ook een exploitatie met opbrengsten, ook aangezien de raad heeft aangegeven onderzoek te willen doen naar clusterparkeren.

Besluitvorming over het tarief voor vergunningen en ontheffingen is gerelateerd aan het proces om de belasting- en legesverordeningen van Heerhugowaard en Langedijk te harmoniseren.

## **Heffingen**

### *Afvalstoffenheffing*

Het tarief voor de afvalstoffenheffing is onderverdeeld in een tarief voor éénpersoons- en een tarief voor meerpersoonshuishoudens. De afvalstoffenheffing wordt geheven voor het inzamelen en verwerken van het huisvuil volgens de Wet Milieubeheer. Het tarief van de afvalstoffenheffing wordt beïnvloed door meerdere factoren. Het gaat hierbij op hoofdlijnen om de inzet van personeel en materieel, verwerkingstarieven van afvalstromen en de toerekening van overhead en compensabele BTW. Daarnaast speelt de omvang van het aantal huishoudens waarover de totale kosten worden verdeeld mee.

Bij de berekening van het tarief wordt uitgegaan van vaste kosten en variabele kosten. Het vaste deel, wordt over het totaal aantal objecten (huisaansluitingen) gelijk verdeeld, ongeacht de heffingscategorieën. Het variabele deel, wordt op basis van een verdeelsleutel toegerekend aan de twee heffingscategorieën.

Afvalstoffenheffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen met betrekking tot de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing:

(bedrag x 1.000)

<b>Taakveld 7.3 Afval</b>	
<b>Netto kosten</b>	
Kosten inzameling inclusief toegerekende rente	€ 8.610
Inkomsten, exclusief heffingen	€ -1.063
<b>Totaal netto kosten</b>	<b>€ 7.547</b>
<b>Toe te rekenen kosten</b>	
Overhead inclusief toegerekende rente	€ 1.015
BTW	€ 1.050
<b>Totaal toe te rekenen kosten</b>	<b>€ 2.066</b>
<b>Totaal kosten</b>	<b>€ 9.612</b>
<b>Opbrengsten afvalstoffenheffing</b>	<b>€ 9.612</b>
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>100%</b>

#### *Rioolheffing*

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beheer van het afval- en regenwater en het verwerken van overtollig grondwater. De heffing hiervoor mag maximaal kostendekkend zijn en alleen die kosten bevatten die in de wet genoemd zijn.

De rioolheffing wordt geheven bij de gebruiker van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen met betrekking tot de kostendekkendheid van de rioolheffing:

<i>drag x 1.000)</i>	
<b>Taakveld 7.2 Riolering</b>	
<b>Netto kosten</b>	
Kosten riolering inclusief toegerekende rente	€ 9.420
Inkomsten, exclusief heffingen	€ -236
<b>Totaal netto kosten</b>	<b>€ 9.184</b>
<b>Toe te rekenen kosten</b>	
Overhead inclusief toegerekende rente	€ 682
BTW	€ 1.023
<b>Totaal toe te rekenen kosten</b>	<b>€ 1.705</b>
<b>Totaal kosten</b>	<b>€ 10.889</b>
<b>Opbrengsten rioolheffing</b>	<b>€ 10.889</b>
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>100%</b>

#### *Lijkbezorgingsrechten*

Het uitgangspunt voor de tarieven van de lijkbezorgingsrechten is volledige kostendekking op alle tarieven die betrekking hebben op:

- De uitgifte van graven (inclusief grafonderhoud);
- Het begraven;
- De algemene kosten voor het in stand houden van de gemeentelijke begraafplaatsen.

De aanvrager betaalt lijkbezorgingsrechten om alle kosten te dekken die hij direct veroorzaakt. De gemeente betaalt de kosten die betrekking hebben op het deel van de begraafplaats dat nog niet in gebruik is.

De kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten 2022 is als volgt berekend:

<i>bedrag x 1.000)</i>	
<b>Taakveld 7.5 Begraafplaatsen</b>	
<b>Netto kosten</b>	
Kosten	€ 440
Inkomsten, excl. heffingen	
<b>Totaal netto kosten</b>	<b>€ 440</b>
<b>Toe te rekenen kosten</b>	
Overhead incl. toegerekende rente	€ 150
BTW	
<b>Totaal toe te rekenen kosten</b>	<b>€ 150</b>
<b>Totaal kosten</b>	<b>€ 590</b>
<b>Begrote opbrengsten</b>	<b>€ 393</b>
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>67%</b>



### Marktgelden

De marktgelden zijn van kracht voor de maandagmarkt op het Raadhuisplein en de jaarmarkt (Centrumwaard - Middenweg). Voor het innemen van een standplaats op één van deze markten worden onder de naam 'marktgelden' tarieven in rekening gebracht (rechten geheven). De tarieven worden jaarlijks verhoogd met de prijsindex (2022 2%). De beperkte verhoging zorgt er echter nog niet voor dat de tarieven kostendekkend zijn. Kanttekening bij het streven naar kostendekkende tarieven is, dat de (week)markt ook een maatschappelijke en sociale functie heeft. Het behouden van deze functie, is tot op heden de rechtvaardiging om geen 100% kostendekkende tarieven te hebben.

De weekmarkt bij de Broekerveiling is geprivatiseerd en ondergebracht in een stichting. Bij deze stichting liggen de lasten en daar vallen ook de baten. de gemeente heft hier geen marktgelden.

<i>(bedrag x 1.000)</i>	
<b>Taakveld 3.3 Marktgelden</b>	
<b>Netto kosten</b>	
Kosten	€ 35
Inkomsten, excl. heffingen	
<b>Totaal netto kosten</b>	<b>€ 35</b>
<b>Toe te rekenen kosten</b>	
Overhead incl. toegerekende rente	€ 8
BTW	€ 3
<b>Totaal toe te rekenen kosten</b>	<b>€ 11</b>
<b>Totaal kosten</b>	<b>€ 46</b>
<b>Begrote opbrengsten</b>	€ 39
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>84%</b>



### Liggelden vaartuigen

#### Recreatiehaven Broekhorn Heerhugowaard

De Stichting Recreatiehaven Broekhorn beheert en exploiteert namens de gemeente de Recreatiehaven Broekhorn en de hierbij liggende camperplaatsen (zie onder kopje campergelden). De kosten voor de stichting worden gedekt door de tarieven. De tarieven zijn geïndexeerd conform de uitgangspunten.

### Haven Broek op Langedijk

De gemeente is verantwoordelijk voor de haven en de sluis in Broek op Langedijk. De haven heeft zones waar passanten kunnen aanleggen. Het tarief is per strekkende meter. In de winterperiode kunnen de plekken gebruikt worden voor winteropslag. De tarieven zijn geïndexeerd conform de uitgangspunten en er wordt een minimum tarief ingevoerd voor passanten.

In onderstaande tabel is de gezamenlijke kostendekkendheid voor beide havens opgenomen.

		<i>(bedrag x 1.000)</i>	
<b>Taakveld 2.3 Liggeld vaartuigen</b>			
<b>Netto kosten</b>			
Kosten	€	120	
Inkomsten, excl. heffingen			
<b>Totaal netto kosten</b>	<b>€</b>	<b>120</b>	
<b>Toe te rekenen kosten</b>			
Overhead incl. toegerekende rente	€	7	
BTW			
<b>Totaal toe te rekenen kosten</b>	<b>€</b>	<b>7</b>	
<b>Totaal kosten</b>	<b>€</b>	<b>127</b>	
<b>Begrote opbrengsten</b>	<b>€</b>	<b>47</b>	
<b>Dekkingspercentage</b>		<b>37%</b>	

### Campergelden

Campergelden wordt alleen geheven in Recreatiehaven Broekhorn en wordt uitgevoerd door de Stichting Recreatiehaven (net zoals de liggelden vaartuigen Broekhorn). De kosten voor de stichting wordt gedekt door de tarieven.

*(bedrag x 1.000)*

<b>Taakveld 2.3 Campergelden</b>	
<b>Netto kosten</b>	
Kosten	€ 25
Inkomsten, excl. heffingen	
<b>Totaal netto kosten</b>	<b>€ 25</b>
<b>Toe te rekenen kosten</b>	
Overhead incl. toegerekende rente	€ 2
BTW	
<b>Totaal toe te rekenen kosten</b>	<b>€ 2</b>
<b>Totaal kosten</b>	<b>€ 27</b>
<b>Begrote opbrengsten</b>	<b>€ 13</b>
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>48%</b>

### Sluisgeld

De sluis is de enige vaarverbinding tussen het binnen- en buitenwater in Langedijk. Vaartuigen die de sluis passeren moeten sluisgeld betalen. De opbrengsten zijn een bijdrage in de kosten, maar zijn niet kostendekkend.

<i>(bedrag x 1.000)</i>	
<b>Taakveld 2.3 Sluisgeld</b>	
<b>Netto kosten</b>	
Kosten	€ 107
Inkomsten, excl. heffingen	
<b>Totaal netto kosten</b>	<b>€ 107</b>
<b>Toe te rekenen kosten</b>	
Overhead incl. toegerekende rente	-
BTW	
<b>Totaal toe te rekenen kosten</b>	<b>€ -</b>
<b>Totaal kosten</b>	<b>€ 107</b>
<b>Begrote opbrengsten</b>	<b>€ 7</b>
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>7%</b>

### Leges

Leges zijn betalingen aan de gemeente waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van die gemeente tegenover staat. De leges mogen per titel maximaal 100% kostendekkend zijn. Over de leges heeft een indexatie plaatsgevonden van 2,8% behalve voor van overheidswege gemaximeerde tarieven. Dit is gebaseerd op de verwachte loonontwikkeling inclusief werkgeverslasten.

Hieronder vindt u een overzicht met betrekking tot de kostendekkendheid van de leges in 2022.

*bedrag x 1.000)*

<b>Leges</b>			
<b>Legesverordening</b>	<b>Titel 1</b>	<b>Titel 2</b>	<b>Titel 3</b>
<b>Netto kosten</b>			
Kosten	€ 689	€ 1.662	€ 202
Inkomsten, excl. heffingen			
<b>Totaal netto kosten</b>	<b>€ 689</b>	<b>€ 1.662</b>	<b>€ 202</b>
<b>Toe te rekenen kosten</b>			
Overhead incl. toegerekende rente	€ 508	€ 1.726	€ 177
BTW			
<b>Totaal toe te rekenen kosten</b>	<b>€ 508</b>	<b>€ 1.726</b>	<b>€ 177</b>
<b>Totaal kosten</b>	<b>€ 1.197</b>	<b>€ 3.388</b>	<b>€ 378</b>
<b>Begrote opbrengsten</b>	<b>€ 844</b>	<b>€ 3.028</b>	<b>€ 100</b>
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>70%</b>	<b>89%</b>	<b>26%</b>

### Lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) heeft de cijfers van de gemeentelijke belastingdruk voor 2021 bekendgemaakt. Tot de gemeentelijke woonlasten worden de bedragen gerekend die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffen en rioolheffing. De gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning in Nederland bedragen € 811.

Woonlasten per gemeente op basis van woning met gemiddelde waarde 2021.

	Eigenaar bewoner		Rangnummer	Huurder		Rangnummer
	Eenpersoons	meerpersoons		Eenpersoons	meerpersoons	
<b>Alkmaar</b>	536	654	12	190	307	82
<b>Heerhugowaard</b>	719	767	98	248	296	56
<b>Castricum</b>	743	838	202	436	532	298
<b>Uitgeest</b>	747	856	223	347	455	237
<b>Langedijk</b>	843	965	333	182	304	78
<b>Bergen</b>	938	1031	349	493	586	352
<b>Noord-Holland</b>	730	820		331	425	

#### *Woonlasten gemeente Dijk en Waard 2022*

Hieronder zijn de woonlasten opgenomen voor gemeente Dijk en Waard in 2022. Het tarief voor OZB voor 2022 is nog niet bekend. Ter vergelijking is gerekend met het geharmoniseerde tarief ten opzichte van de geharmoniseerde opbrengsten over 2021 inclusief indexatie. Uitgegaan is van een gewogen gemiddelde WOZ-waarde voor Dijk en Waard.

	Eigenaar		Huurder	
	<i>Eenpersoons</i>	<i>Meerpersoons</i>	<i>Eenpersoons</i>	<i>Meerpersoons</i>
OZB (schattiing)	264	264	nvt	nvt
Afvalstoffenheffing	225	284	225	284
Rioolheffing	262	262	nvt	nvt
<b>Totaal</b>	<b>751</b>	<b>810</b>	<b>225</b>	<b>284</b>

#### **Kwijtscheldingsbeleid**

Niet iedere belastingplichtige is in staat om de gemeentelijke belastingen betalen. In dat geval kan men, onder bepaalde voorwaarden, kwijtschelding aanvragen.

In het kwijtscheldingsbesluit 2022 staat opgenomen welke belastingen en heffingen in aanmerking komen voor kwijtschelding. Gemeente Dijk en Waard heeft de uitvoering van deze belastingen neergelegd bij Cocensus. Bij Cocensus kan een verzoek tot kwijtschelding worden ingediend.



## Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

### Aanleiding en achtergrond

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de geïdentificeerde risico's voor de gemeente Dijk en Waard. Dit risicoprofiel bepaalt de weerstandscapaciteit die nodig is om deze risico's op te kunnen vangen. De benodigde weerstandscapaciteit afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit geeft de ratio van het weerstandsvermogen van de nieuwe gemeente Dijk en Waard.

Tussen de gemeente Langedijk en de gemeente Heerhugowaard bestaan verschillen tussen de wijze waarop het risicoprofiel wordt bepaald, de wijze waarop de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald en ook de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit. Voorbeelden van deze verschillen zijn:

- De gemeente Langedijk heeft een afzonderlijke buffer (de bestemmingsreserve bouwgrondexploitaties) voor risico's verbonden aan grondexploitaties. De gemeente Heerhugowaard neemt de risico's verbonden aan de grondexploitaties op in het totale risicoprofiel en houdt in het weerstandsvermogen een buffer daarvoor aan.
- De gemeente Langedijk gaat uit van een zekerheidspercentage van 95% en Heerhugowaard van 80% bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen om de risico's financieel op te kunnen vangen.
- Heerhugowaard neemt alleen de algemene reserve en de onbenutte belastingcapaciteit mee in het beschikbare weerstandsvermogen terwijl Langedijk naast deze onderdelen ook de stille reserves, de post onvoorzien en een aantal bestemmingsreserves meeneemt in het beschikbare weerstandsvermogen.

Omdat in deze paragraaf een beeld te geven van de weerstandscapaciteit (de ratio van het weerstandsvermogen) van de nieuwe gemeente Dijk en Waard zijn nu de volgende uitgangspunten gebruikt:

- De geïnterpreteerde en geactualiseerde risico's van zowel Heerhugowaard als Langedijk zijn opgenomen in het risicoprofiel voor de gemeente Dijk en Waard. Verder in deze paragraaf is een overzicht opgenomen van de 10 risico's in dit samengevoegde risicoprofiel met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.
- Bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit is een zekerheidspercentage van 80% gebruikt.
- Voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit gaan we uit van de algemene reserve en de onbenutte belastingcapaciteit.

Met deze uitgangspunten is de ratio van het weerstandsvermogen voor de gemeente Dijk en Waard 2,43.

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, wordt door gemeenten vaak gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel die in samenwerking tussen het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente is opgesteld.

waardering	ratio	betekenis
A	> 2	uitstekend
B	1,4 – 2	ruim voldoende
C	1 – 1,4	voldoende
D	0,8 – 1	matig
E	0,6 – 0,8	onvoldoende
F	< 0,6	ruim onvoldoende

### Risicoprofiel

In het onderstaande overzicht staan de 10 risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico	Kans	Financieel gevolg
<p><b>Jeugd</b></p> <p>Vanwege de open-einde-regeling bestaat de kans dat de in de begroting opgenomen raming voor uitgaven jeugdzorg niet toereikend is. Het beroep op jeugdzorg en de daaraan verbonden kosten kunnen hoger zijn dan wat in de raming is opgenomen.</p> <p>Voor dit risico wordt een bedrag opgenomen van € 2,8 mln met een kans van 70.</p>	70%	max. € 2.800.000
<p><i>Risico bij niet toekennen van budget</i></p> <p><b>Gemeenschappelijke regelingen</b></p>	80%	max. € 1.500.000



<p>Begrotingsoverschrijdingen bij gemeenschappelijke regelingen worden doorbelast aan de gemeente. Naast het afzonderlijk in het risicoprofiel opgenomen risico voor de gemeenschappelijke regeling WNK bestaat dit risico ook bij andere gemeenschappelijke regelingen zoals de GGD, RHCA en de veiligheidsregio.</p>		
<p><b>WMO</b></p> <p>Vanwege de open-einde-regeling bestaat het risico bestaat dat de in de begroting opgenomen budgetten voor verstrekkingen WMO niet toereikend zijn voor de toekenningen van zorg op basis van de aanvragen door inwoners.</p>	50%	max. € 1.350.000
<p><b>Zieke bomen</b></p> <p>Kosten die verband hebben met zieke bomen (kappen en nieuwe bomen planten e.d.) worden gedekt uit beschikbare budgetten. Ziekte onder bomen neemt toe waardoor de kans groter wordt dat te maken kosten om bomen te kappen en vervangen niet meer gedekt kunnen worden uit de reguliere budgetten. De nieuwe risico-inschatting is gebaseerd op het huidige beleid en de huidige inzichten over (mogelijke) aantallen zieke bomen in de gemeente.</p>	50%	max. € 1.000.000
<p><b>Algemene uitkering</b></p> <p>De hoogte van de algemene uitkering is van jaar tot jaar geen vast gegeven en kan variëren</p>	70%	max. € 1.150.000
<p><b>Buig</b></p> <p>In onze begroting hebben we een inschatting gemaakt van zowel het te ontvangen budget inkomensdeel WWB als de verwachte uitgaven voor uitkeringen WWB (uitvoering door Halte Werk). De inkomsten kunnen afwijken van de inschatting door een nieuwe verdeelmethode van het rijk en ook de uitgaven kunnen anders zijn door bijvoorbeeld mindere economische omstandigheden (meer klanten).</p>	70%	max. € 1.150.000
<p><b>Garantstelling warmtenet</b></p> <p>De gemeente heeft zich garant gesteld bij het warmtenet door Heerhugowaard van de HVC. De garantie richt zich erop om 2.500 woning equivalenten aan te sluiten op het warmtenet. Als deze aansluitingen niet worden gerealiseerd bestaat het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de afgegeven garantie.</p>	50%	max. € 1.000.000

<p><b>Garantstelling op financiering</b></p> <p>De gemeente heeft zich garant gesteld voor financiering van andere organisaties Dit brengt het risico mee dat aanspraak wordt gemaakt op de afgegeven garantie in de situatie dat de organisatie ten behoeve waarvan de garantie is afgegeven niet aan haar verplichtingen kan voldoen.</p>	30%	max. € 1.700.000
<p><b>Sanering/Bodemverontreiniging</b></p> <p>Bij de herinrichting van de Rivierenwijk (Heerhugowaard) is duidelijk geworden dat in het verleden gebruikte bouwstoffen mogelijk bodemverontreiniging opleveren. Voor de kosten van sanering voor de komende groot onderhoudswijken, vooral Rivierenwijk-Zuid, is een reserve gevormd van € 2,5 mln. Ook in de hierna te renoveren wijken staan werkzaamheden ingepland waarbij het risico bestaat dat sanering nodig is van bodemverontreiniging. De omvang van dit risico wordt met de huidige kennis op maximaal € 4 mln. ingeschat.</p>	10%	max. € 4.000.000
<p><b>Vaandel Zuid</b></p> <p>Bij de 1e grondexploitatie Vaandel Zuid (RB2020026) is een risico-inschatting gemaakt: vertraging van de afzet met 2 jaar en een daling van de grondwaarden met 10%.</p>	50%	max. € 700.000
<p><b>Totaal grote risico's</b></p>		€ 16.350.000
<p><b>Overige risico's</b></p>		€ 46.250.000
<p><b>Totaal alle risico's</b></p>		€ 62.600.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 62.600.000) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in de maximale omvang optreden. De uitkomst van deze simulatie is dat, met een zekerheid van 80%, met een bedrag van € 11.297.000 de risico's kunnen worden afgedekt.

### Beschikbare weerstandscapaciteit

Voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit gaan we uit van de algemene reserve en de onbenutte belastingcapaciteit. In onderstaande tabel wordt de stand van de beschikbare weerstandscapaciteit op een rij gezet.

(bedragen * 1.000)	Stand Algemene reserve na raadsbesluit jaarrekening 2020	Onbenutte belasting capaciteit	Totaal
Langedijk	€ 7.243	€ 2.555	€ 9.798
Heerhugowaard	€ 14.763	€ 2.861	€ 17.624
Totaal	€ 22.006	€ 5.416	€ 27.422

### Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daaraan gerelateerde benodigde weerstandscapaciteit met de beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen:

Ratio weerstandsvermogen	=	Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 27.422.000	= 2,43
		Benodigde weerstandscapaciteit	€ 11.297.000	

### Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen onderdelen van de exploitatie en/of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente Dijk en Waard. Onderstaand worden de kengetallen toegelicht. Vervolgens is een overzicht opgenomen van de kengetallen voor de gemeente Dijk en Waard op basis van de begroting 2022.

### *1a. Netto schuldquote*

De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente aan ten opzichte van de totale jaarlijkse baten en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

### *1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen*

Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties, die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

### *2. Solvabiliteitsratio*

Dit kengetal geeft de verhouding aan van het eigen vermogen ten opzicht van het totale vermogen van de gemeente.

### *3. Kengetal grondexploitatie*

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

### *4. Structurele exploitatieruimte*

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Het exploitatiesaldo (verschil tussen baten en lasten) wordt afgezet tegen het totaal van de baten.

### *5. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden*

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) in de gemeente zich verhouden ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

Hieronder treft u de berekende kengetallen voor de gemeente Dijk en Waard aan. Daarnaast staat een tabel van de indeling kerngetallen provincie waarin een categorisering wordt aangebracht. Categorie A is goed, categorie C minder.

	Raming	Raming	Raming	Raming	Indeling kengetallen provincie		
	2022	2023	2024	2025	Cat A	Cat B	Cat C
Netto schuldquote	62%	70%	73%	71%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	60%	68%	71%	69%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	28%	27%	23%	23%	>50%	20-50%	>50%
Kengetal grondexploitatie	15%	12%	8%	6%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	3%	1%	1%	1%	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	97%	97%	97%	97%	<95%	95-105%	>105%

## Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf gaat in op het onderhoud van kapitaalgoederen (wegen, openbaar groen, bruggen, verkeerslichten, riolering, etc.) in de openbare ruimte en de verwachtingen voor 2022 op dit gebied.

Onder de openbare ruimte verstaan we de fysieke ruimte binnen de gemeente die voor iedereen vrij toegankelijk is. De openbare ruimte bestaat voor een groot deel uit kapitaalgoederen die de ruggengraat van die openbare ruimte vormen. Kapitaalgoederen zijn door de gemeente aangekochte en/of tot stand gebrachte objecten, die gedurende meerdere jaren nut geven. De instandhouding hiervan gebeurt door het uitvoeren van regulier/dagelijks en groot onderhoud en door het vervangen van kapitaalgoederen. De kwaliteit van het onderhoud van deze kapitaalgoederen is, naast het duurzaam in stand houden, bepalend voor de manier waarop de burger de openbare ruimte beleeft.

Met het onderhouden van deze kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is van belang voor een goed inzicht in de financiële positie. In artikel 12 BBV is aangegeven voor welke kapitaalgoederen het onderhoud in ieder geval dient te worden aangegeven, te weten:

- wegen;
- riolering;
- waterhuishouding;
- groenvoorzieningen; en
- gebouwen.

Het BBV vereist dat in deze paragraaf wordt aangegeven wat het beleidskader is en welke kwaliteitseisen en financiële middelen voor het onderhoud van kapitaalgoederen vastgesteld zijn.

Voor wat betreft het beleidskader geldt in deze paragraaf het gewenste onderhoudsniveau als uitgangspunt. In de voormalige gemeente Heerhugowaard is gekozen voor gebiedsafhankelijke kwaliteitsniveaus waarbij de beeldkwaliteit van de openbare ruimte voornamelijk moet voldoen aan kwaliteitsniveau A en B. Voor enkele zaken wordt uitgegaan van kwaliteitsniveau C. In de voormalige gemeente Langedijk is de standaard kwaliteitsniveau B, met daarop enkele uitzonderingen, waarvoor een lager kwaliteitsniveau is vastgesteld.

In 2022 zullen de kwaliteitsniveaus voor Dijk en Waard geharmoniseerd worden.



## Strategisch beheerkader

De voormalige gemeenten Heerhugowaard en Langedijk hadden voor de openbare ruimte verschillende strategische plannen. In Heerhugowaard is in 2017 de Kadernota Fysiek Domein: “Publieke Ruimte, je thuis buitenshuis” door de raad vastgesteld. In 2018 is in Langedijk de “Strategische beheervisie 3.0” vastgesteld. De doelstellingen van beide plannen hebben veel overeenkomsten en in allebei komen de doelen Veilig, Leefbaar (Schoon en Heel) en Bereikbaar voor. Ook de doelstelling Toekomstgericht en Toekomstbestendig komt in beide plannen voor.

In 2022 zullen de uitgangspunten voor de openbare ruimte van beide voormalige gemeenten worden geharmoniseerd in een nieuw strategisch kader.

## Dagelijks en groot onderhoud

De actuele beheergegevens van de diverse arealen in de openbare ruimte zijn opgenomen in de beheerpakketten GISIB, Kikker, TechView en ABS. Voor de gemeentelijke gebouwen wordt gebruik gemaakt van het beheerpakket PLANON. Door het uitvoeren van regelmatige inspecties en het maken van een maatregelentoets is er in de beheerpakketten een actueel inzicht in kwaliteit en kwantiteit van de openbare ruimte en de gebouwen. Opstellen van afzonderlijke beheerplannen voor de arealen is hiermee overbodig geworden.

Voor de uitvoering van het **dagelijks** onderhoud aan de kapitaalgoederen worden in de begroting jaarlijks budgetten beschikbaar gesteld. In de begroting is rekening gehouden met gelijkblijvende budgetten. Door de toename van het gemeentelijk areaal, bijvoorbeeld door de ontwikkeling en oplevering van nieuwbouw- en inbreilocaties, en de snel stijgende prijzen voor materialen, zullen deze budgetten onder druk komen te staan en heeft dat gevolgen voor het kwaliteitsniveau dat daarmee kan worden gerealiseerd.

**Groot** onderhoud van kapitaalgoederen kost ieder jaar veel geld. Van oudsher hanteerden de beide voormalige gemeenten een verschillende systematiek voor de bepaling en bekostiging van dit groot onderhoud:

- Voor Heerhugowaard is dit geborgd via jaarlijkse dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen. Vanuit deze voorzieningen vindt jaarlijks een vrijval plaats voor de verwachte kosten voor groot onderhoud in dat jaar. Via deze systematiek bestaat een goed inzicht in het verwachte groot onderhoud voor ongeveer de aankomende tien jaar en ligt er een goede beheerstechnische en financiële basis voor dit onderhoud op langere termijn (tot 60 jaar).

De huidige voorzieningen van Heerhugowaard zijn nog gebaseerd op het prijsniveau en de actuele areaalstanden van eind 2016. Een aanpassing naar de situatie per 2020 is vanwege de vastgestelde bezuinigingen bij de begroting 2021 e.v. niet doorgevoerd. Op dit moment vindt uitvoering van het groot onderhoud plaats tegen de huidige prijzen. Omdat de in de onderhoudsvoorzieningen opgebouwde reserveringen voor deze werkzaamheden echter gebaseerd zijn op de situatie en het prijsniveau per eind 2016, wordt dus ingeteerd op deze voorzieningen. Op middellange termijn leidt dit ertoe dat de voorzieningen niet langer toereikend zullen zijn als actualisatie niet plaats kan vinden. In combinatie met het bevriezen van de financiële budgetten voor dagelijks onderhoud zal het huidige kwaliteitsniveau daarom niet kunnen worden vastgehouden.



- Voor Langedijk wordt jaarlijks in de begroting een apart budget voor groot onderhoud opgenomen. Het inzicht op langere termijn naar aankomend groot onderhoud blijft in deze systematiek beperkt tot maximaal vier jaar. In 2021 is dit langere termijnbeeld verder in beeld gebracht. De financiële effecten daarvan zijn echter nog niet voldoende inzichtelijk om al in de begroting 2022 te kunnen verwerken.

Voor de begroting Dijk en Waard 2022 worden beide methodieken daarom nog naast elkaar gehanteerd. In 2022 vindt harmonisatie plaats tot één methodiek voor heel Dijk en Waard. Eventuele financiële gevolgen, die van invloed zijn op de gemeentelijke begroting, zullen worden opgenomen in de Voorjaarsnota 2022.

Daarnaast worden nieuwe investeringen, vervangingsinvesteringen en herinrichtingsprojecten opgenomen in het MeerjarenInvesteringsPlan (MIP). De hieruit voortvloeiende kapitaallasten worden verwerkt in de begroting.

De provincie wijst als toezichthouder op de volgende punten:

- Kwaliteitsniveau onderhoud: er is sprake van een ondergrens voor wat betreft het onderhoudsniveau; dat is het niveau waarop nog net geen kapitaalvernietiging plaatsvindt. Op dit moment ligt het onderhoudsniveau nog boven dit niveau.
- Verlaging van het kwaliteitsniveau door uw raad moet leiden tot actualisatie van de gegevens.
- De stand van de voorziening, de toevoegingen en de onttrekkingen moeten overeenkomen met de voor het groot onderhoud benodigde budgetten. Zo niet dan merkt de provincie het aan als een onvolledige of onrealistische raming.

In het hieronder opgenomen overzicht zijn de budgetten voor beheer, dagelijks en groot onderhoud opgenomen. Hierbij zijn de volgende opmerkingen te plaatsen:

1. In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen moeten, cf. de bepalingen van het BBV, tenminste de volgende kapitaalgoederen staan: Wegen, Riolering, Water, Groen en Gebouwen. Voor de gemeente Dijk en Waard is deze paragraaf uitgebreid met de onderdelen Kunstwerken, Openbare verlichting en Speelvoorzieningen.
2. In de begroting 2022 van Dijk en Waard worden de loonkosten per taakveld begroot. Daardoor kunnen de loonkosten niet langer specifiek worden toegerekend aan de verschillende kapitaalgoederen in deze paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen. Om die reden zijn de beheer- en onderhoudskosten en de loonkosten apart opgenomen in het overzicht.
3. In het overzicht worden alleen de bedragen van het jaar 2022 opgenomen. Omdat de voormalige gemeenten Langedijk en Heerhugowaard een andere indeling hanteerden dan de indeling in de begroting 2022 van Dijk en Waard, zijn de cijfers van de verschillende jaren onderling niet vergelijkbaar.

	Begroting 2022
Gebouwen	4.137
Kunstwerken en waterhuishouding	1.282
Openbaar groen	3.123
Openbare verlichting	1.431
Riolering	8.305
Speelvoorzieningen	566
Wegen	7.878
	<b>26.722</b>
Loonkosten (doorbelasting FTE) TV210 Verkeer en vervoer	2.409
Loonkosten (doorbelasting FTE) TV240 Economische havens en waterwegen	58
Loonkosten (doorbelasting FTE) TV570 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.036
Loonkosten (doorbelasting FTE) TV720 Riolering	749
Loonkosten (doorbelasting FTE) TV730 Afval	1.847
	<b>34.821</b>

### **Uitbreidingen areaal**

Zowel in Heerhugowaard als in Langedijk wordt op verschillende plaatsen volop gebouwd. Dit leidt jaarlijks tot een significante groei in het areaal dat beheerd en onderhouden dient te worden. Uitgangspunt is dat voor de groei van het areaal als gevolg van de uitbreiding van de gemeente (autonome ontwikkelingen) volledig toereikende onderhoudsbudgetten beschikbaar zijn. Dit is noodzakelijk om aan de gewenste kwaliteitsniveaus te kunnen blijven voldoen. De voor het onderhoud van deze uitbreidingen benodigde budgetten worden verkregen uit de groeigelden, die ook een component voor het beheer bevatten. In verband met de bezuinigingen, waarover in 2021 door de gemeenteraden van de voormalige gemeenten besluiten zijn genomen, vindt actualisatie van de onderhoudsbudgetten vanuit de groeigelden de komende jaren echter niet plaats.

### **Beleidsvelden**

#### **1 Herinrichting/ groot onderhoud wijken (Diverse programma's)**

##### *Rivierenwijk-Zuid*

De uitvoering van de herinrichting Rivierenwijk-Zuid is vanwege de aanleg van een warmtenet vertraagd. De hoofdleidingen van het warmtenet zijn inmiddels aangelegd en de renovatie van deze wijk is in volle gang.

### *Stadshart VI*

De herinrichting Stadshart VI (achter Cool) is uitgesteld in verband met een geplande verbouw van zowel de apotheek als het medisch centrum.

### *Overtoom*

Sinds 2020 staat het bedrijventerrein De Overtoom in de planning voor groot onderhoud. Dit is vanwege mogelijke ontwikkelingen bij diverse bedrijven op het bedrijventerrein vooralsnog uitgesteld, totdat daar meer duidelijkheid over bestaat.

### *Molenwijk-Zuidoost HHW*

In 2021 is gestart met de voorbereiding van de herinrichting van de wijk Molenwijk-Zuidoost. Hier wordt een participatietraject gevolgd om gezamenlijk met de bewoners te komen tot een definitief ontwerp. Dit traject is in september 2021 gestart. De uitvoering van de herinrichting start 2<sup>e</sup> helft 2022.

### *Centrumwaard*

Het plan Middenweg Centrumwaard wordt in een groter kader (gebiedsvisie) opnieuw bekeken. In 2021 is samen met omwonenden, bedrijfsleven en andere betrokken partijen een masterplan opgesteld. Dit masterplan wordt in 2022 verder uitgewerkt.

### *Bomenbuurt Zuid-Scharwoude*

De verharding van de Bomenbuurt is aan vervanging toe. Inmiddels is duidelijk geworden dat ook de riolering vervangen gaat worden waarbij ook een regenwaterriool en drainage wordt aangelegd. Daarnaast vormen de waterpartijen in deze wijk onderdeel van het project Langedijk ontwikkelt met water, hetgeen enkele verkeerstechnische veranderingen in de wijk tot gevolg heeft. Als gevolg hiervan zullen ook aanpassingen noodzakelijk zijn aan het openbaar groen in de wijk en de openbare verlichting. Er wordt gewerkt aan een plan, met het streven om vanaf 2022 te komen tot uitvoering.

## **2 Wegen en civiele kunstwerken (Programma 'Verkeer, vervoer en waterstaat')**

### *Kader*

- Heerhugowaard : Kadernota Fysiek Domein (2017)
- Langedijk : Strategische Beheervisie (2018)

In 2022 zal aan de hand van de inspectieresultaten groot onderhoud uitgevoerd worden aan diverse wegen en kunstwerken.

## **3 Riolering (Programma 'Duurzaamheid')**

### *Kader*

- Gemeentelijk RioleringsProgramma 2022-2026 (2022)
- Beleidsprogramma klimaatadaptatie 2021-2026 - De weg naar een klimaatrobust Langedijk en Heerhugowaard in 2050 (2021)

Het Gemeentelijk RioleringsProgramma (GRP) is opgesteld in 2021 en wordt vastgesteld in de raad van Dijk en Waard. Het GRP legt verantwoording af over de manier waarop invulling wordt gegeven aan de gemeentelijke riolerings-, grondwater- en hemelwaterzorg.

Door het uitvoeren van periodieke inspecties wordt de technische staat van het rioolstelsel beoordeeld. Voor het vervangen van de riolering en voor het dagelijks onderhoud is het budget in het GRP gereserveerd.

#### **4 Waterhuishouding (Programma 'Verkeer, vervoer en waterstaat')**

*Kader*

- Heerhugowaard : Kadernota Fysiek Domein (2017)
- Langedijk : Strategische Beheervisie (2018)

Dijk en Waard is een gemeente met een waterrijk karakter. Het onderhouden van de watergangen binnen de gemeente is van groot belang voor voldoende waterberging en voor de bevaarbaarheid. De gemeentelijke taken na de overdracht van het onderhoud van het stedelijk water betreffen voornamelijk het onderhoud van het buitengebied. Het onderhoud vindt plaats op het vastgestelde kwaliteitsniveau. Het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier onderhoudt de watergangen in het binnenstedelijk gebied.

#### **5 Openbaar groen (Programma 'Sport, cultuur en recreatie')**

*Kader*

- Heerhugowaard : Groenvisie 2020-2040: 'Groen, tenzij' (2020)
- Heerhugowaard : Groenbeleidsplan 2021-2026
- Langedijk : Bomenbeleidsplan (2017)

Het openbaar groen wordt onderhouden op het in de Kadernota Fysiek Domein c.q. de Strategische Beheervisie afgesproken kwaliteitsniveau. Speciale aandacht bij het beheer van het openbaar groen is gericht op het uitbreiden en vergroten van de biodiversiteit en het bomenbestand. Uitbreiden en vergroten van de biodiversiteit vindt met name plaats door het ecologisch maaibeheer, inzaaien van bloemenmengsels en het extensief beheer van bosplantsoen. Door deze vorm van beheer krijgt de inheemse flora en fauna meer kans om zich in de gemeente te vestigen en uit te breiden. Daarnaast wordt bij renovaties en aanplant van nieuwe beplanting en bomen ook rekening gehouden met het vergroten van de biodiversiteit door uitbreiding van het assortiment.

In 2022 worden de beleids- en beheeruitgangspunten geharmoniseerd.

## 6 Gemeentelijke- en welzijnsgebouwen (Diverse programma's)

### *Kader*

- Heerhugowaard : Kadernota Fysiek Domein (juli 2017)
- Langedijk : Strategische Beheervisie (2018)

In 2021 zijn de meerjaren onderhoudsplannen gebouwen voor zowel Heerhugowaard en Langedijk geactualiseerd. Hierbij is rekening gehouden met het gewenste onderhoudsniveau c.q. conditie. De gemeentelijke gebouwen van Heerhugowaard en Langedijk worden, op een schaalindeling met 6 niveaus, onderhouden op onderhoudsniveau 3, zijnde 'Redelijk'. Dit houdt in dat het verouderingsproces plaatselijk op gang is gekomen en zich incidentele gebreken voor kunnen doen. Technisch voldoet het bouwdeel echter nog.

In Heerhugowaard wordt voor het planmatig onderhoud gewerkt met een onderhoudsvoorziening en in Langedijk verloopt dit via de gemeentelijke begroting. In 2022 zullen beide methodieken worden geharmoniseerd en samengevoegd tot één meerjarenonderhoudsplan en één voorziening betreffende het planmatig onderhoud. Eventuele financiële consequenties van deze harmonisatie zullen worden opgenomen in de Voorjaarsnota 2022.

In verband met de klimaatdoelstellingen streeft het college naar verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Op welke wijze dit kan worden uitgevoerd laten wij onderzoeken. Bij de uitvoering van dit onderzoek wordt tevens bezien op welke wijze het gemeentehuis Parelhof 1 van 'gas los' kan worden gemaakt.

## Overzicht beleidskaders

Kapitaalgoederen	vastgelegd in	vast gesteld	ver nieuwing
vastgesteld door de gemeenteraad			
Strategisch beleid openbare ruimte	Strategische beheervisie 3.0 (LDK)	2018	2022-2023
	Kadernota Fysiek Domein (HHW)	2017	2022-2023
Tactisch beleid openbare ruimte	Uitwerkingsplan Beheer Openbare Ruimte (LDK)	2018	n.t.b.
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsprogramma Dijk en Waard 2022-2026	2021	2026
Groen	Groenvisie 2020-2040: Groen, tenzij	2020	2022-2023
Begraafplaatsen	Visie op de gemeentelijke begraafplaatsen Heerhugowaard (HHW)	2015	2022-2023
operationeel (door het college van B&W)			
Wegen	GISIB (beheerprogramma)		
Riolering	Kikker (beheerprogramma)		
Kunstwerken	GISIB (beheerprogramma)		
Waterwerken	GISIB (beheerprogramma)		
Groen	GISIB (beheerprogramma)		
Groen	Bomenbeleidsplan Langedijk	2017	2022-2023
Groen	Groenbeleidsplan 2021-2026 Heerhugowaard	2021	2022-2023

Begraafplaatsen	Beleidsplan gemeentelijke begraafplaatsen Heerhugowaard	2015	2022-2023
Speelvoorzieningen	ABS (beheerprogramma)		
Gebouwen	Planon (beheerprogramma)		
Openbare verlichting	TechView (beheerprogramma)		

## Paragraaf Financiering

Met de paragraaf Financiering informeren wij u over de wijze waarop de gemeente Dijk en Waard benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijk) overtollige geldmiddelen uitzet. De Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO), de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO), de wet Houdbare overheidsfinanciën (HOF) en de regeling Schatkistbankieren decentrale overheden vormen het wettelijk kader voor de financiering. Ook met de richtlijnen uit het BBV wordt rekening gehouden. De gemeente Dijk en Waard krijgt daarnaast onder andere een Financiële verordening en een Treasurystatuut. (Op het moment van opstellen van deze paragraaf zijn deze documenten nog in ontwikkeling.) In deze Financieringsparagraaf worden de verwachte ontwikkelingen omtrent de financiering en het treasuryjaarplan van de gemeente Dijk en Waard voor de jaren 2022 tot en met 2025 op hoofdlijnen weergegeven.

### Treasurybeleid

De gemeente voert een zorgvuldig treasurybeleid. Treasury houdt zich bezig met risico's die samenhangen met alle (toekomstige) kasstromen. Deze risico's komen zowel voort uit de financieringsbehoefte als uit de bepalingen van de bestaande portefeuilles (onder andere herfinanciering en renteaanpassingen). Het Treasurybeleid is voornamelijk gericht op het waarborgen van financiële continuïteit door het resultaat en vermogen te beschermen tegen financiële risico's en de organisatie financierbaar te houden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van diverse liquiditeitenplanningen, waarbij de planningen van Langedijk en Heerhugowaard in elkaar zijn geschoven en geactualiseerd. De belangrijkste uitgangspunten en beleidsvoornemens zijn als volgt:

- zorgen voor voldoende financierbaarheid op korte en lange termijn;
- zorgen voor passende financieringslasten;
- beheersen van wettelijke en feitelijke rente- en / of financieringsrisico's;
- risicomijdend afgeven van nieuwe garanties;
- zorg dragen voor een effectief, veilig en efficiënt betalingsverkeer;
- actief onderhouden van contacten met marktpartijen om toegang tot de financiële markten open te houden.

Deze uitgangspunten leiden tot het zo nauwkeurig mogelijk toepassen van de 'matching' tussen opgenomen gelden, uitgezette gelden en verwachte inkomsten en uitgaven. Daarnaast wordt actief gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheden om te zorgen voor passende financieringslasten. Dit resulteert onder meer in het zo maximaal mogelijk betrekken van de kasgeldlimiet bij financieringsbeslissingen. In geen geval wordt deze limiet langer dan toegestaan overschreden, tenzij de toezichthouder daarvoor vooraf toestemming heeft gegeven. Overheden worden als collectief zeer betrouwbaar geacht en worden door geldverstrekkers als zeer kredietwaardig beschouwd. Als gevolg hiervan is de toegang tot financiële markten voor de gemeente Dijk en Waard gegarandeerd en kan tegen relatief voordelige voorwaarden worden geleend.



## **Algemene ontwikkelingen**

### *Treasurystatuut en Financiële verordening*

Het Treasurystatuut is nog in ontwikkeling en zal naar verwachting eind 2021 worden opgeleverd en begin 2022 worden vastgesteld. Ook de Financiële verordening wordt opgesteld en op tijd vastgesteld.

### *Rentebeleid interne rekenrente*

Over de activa (grond, gebouwen, grondexploitaties e.d.) van de gemeente wordt een interne rekenrente toegerekend aan de exploitatie. Op deze manier wordt de externe financiering van de gemeente door het aantrekken van geldleningen doorbelast naar de met deze geldleningen aangekochte activa. Aan reserves vindt geen rentevergoeding plaats.

In de huidige vastgestelde grondexploitaties van Langedijk wordt gerekend met 1,03%. In de huidige vastgestelde grondexploitaties van Heerhugowaard wordt gerekend met 1,23%. Voor de overige activa wordt de lineaire of annuïtaire afschrijvingsmethode gehanteerd. Voor zowel de activa met de lineaire als de annuïtaire afschrijvingsmethode wordt bij Langedijk in 2021 een rentepercentage van 1,60% gehanteerd. Bij Heerhugowaard wordt in 2021 een omslagrente van 2,00% gehanteerd.

De notitie rente 2017 van de commissie BBV geeft aan dat de omslagrente voor de overige activa maximaal 0,5% mag afwijken van het werkelijke rentepercentage. Voor de overige activa wordt in 2022 bij Dijk en Waard 1,60% gehanteerd. Dat is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille naar verhouding Vreemd vermogen / Eigen vermogen inclusief afronding in verband met verwachte marktontwikkelingen.

Jaarlijks wordt gezien of de rekenrentes nog aansluiten op de regelgeving van het BBV en op de verwachte marktontwikkelingen. Op basis van de jaarlijkse actualisatie van het rentebeleid stelt de Raad de rentepercentages voor het komende begrotingsjaar vast. Met de vastgestelde percentages wordt ook de Jaarrekening 2022 opgemaakt.

## Renteschema

De commissie BBV adviseert om het onderstaande renteschema in de paragraaf Financiering op te nemen, omdat met dit renteschema inzicht wordt gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

		<i>Bedrag x € 1.000</i>
<b>Renteschema</b>		
a	De externe rentelasten over de korte en lange finar	1.713
b	De externe rentebaten -/-	-40
	Totaal door te rekenen externe rente	1.673
c	De rente die aan de grondexploitatie moet worden c	-845
d	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
	Saldo door te rekenen externe rente	-845
d1	Rente over eigen vermogen	1.753
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contant De aan taakvelden (inclusief overhead) toe te rekenen rente	0 1.753
e	De werkelijk aan taakvelden (inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-3.642
<b>Renteresultaat op het taakveld Treasury</b>		<b>-1061</b>

Het voordelig renteresultaat wordt in grote mate veroorzaakt doordat minder rente wordt betaald aan de bank dan er wordt doorberekend.

### **Renteontwikkeling**

De tarieven van langlopende leningen zijn gedaald naar historisch lage percentages. Dit komt voornamelijk door de genomen maatregelen van de Europese Centrale Bank (ECB) om de economie te stimuleren en door de coronacrisis. Analisten verwachten per saldo een gelijkblijvend tot licht stijgend niveau van de tarieven voor langere rentevaste periodes in de komende periode. Op langere termijn worden wel rentestijgingen verwacht. Voor nieuw aan te trekken langlopende geldleningen gaan wij uit van een rente van 1% zonder renteherziening.

De tarieven van kortlopende leningen (1 jaar en korter) zijn ook gedaald naar historisch lage percentages en zijn al tijden negatief. Het 1-maands Euribor tarief (basistarief voor allerlei renteproducten) is per begin oktober 2021 ongeveer -0,56%. Analisten verwachten voor de komende periode een gelijkblijvend niveau. Op langere termijn wordt wel een rentestijging verwacht.

Verwijzend naar de voorgaande punten is het rentetarief voor het korte geld goedkoper dan dat voor het lange geld. Financiering voor een periode van 1 jaar of minder (kasgeld) heeft daardoor de voorkeur. Er is echter in de wet FIDO een kasgeldlimiet opgenomen. Na overschrijding van deze limiet (maximaal drie kwartalen achtereen) dient de financiering plaats te vinden met lang geld. Door deze situatie is de gemeente genoodzaakt om langlopende leningen aan te trekken.

### **Liquiditeitenplanning en lening portefeuille**

De gemeente houdt de liquiditeitenplanning met inachtneming van de grondexploitaties, investeringsplannen en de te betalen aflossingen scherp in de gaten. Het liquiditeitsaldo wordt goed bewaakt en indien noodzakelijk kan -ter overbrugging en ter voorkoming van het uitkomen boven de kasgeldlimiet voor langer dan drie kwartalen- een langlopende lening worden aangetrokken.

### **Ontwikkeling lening portefeuille**

De gemeente hanteert bij haar financiering de zogenaamde totaalfinanciering. Dat wil zeggen dat de gemeente geen financiering aantrekt voor specifieke projecten, maar alle inkomsten en uitgaven tezamen financiert. Deze wijze van financiering leidt tot eenvoud en efficiency. De lening portefeuille van de gemeente bestaat uit de volgende langlopende leningen:

Bedragen x € 1.000

Lening	Oud LD / Oud HHW	Boekwaarde 1-1-2022	Aflossing 2022	Boekwaarde 31-12-2022	Rente %	Rente 2022	Laatste jaar
1	Oud LD	541	127	414	4,40%	24	2025
2	Oud LD	2.631	496	2.135	2,99%	79	2026
3	Oud LD	9.211	921	8.289	1,20%	111	2031
4	Oud LD	18.600	2.067	16.533	1,25%	233	2030
5	Oud LD	2.050	1.025	1.025	0,54%	11	2023
6	Oud LD	10.320	645	9.675	1,22%	125	2037
7	Oud LD	12.547	784	11.763	0,42%	53	2037
8	Oud LD	5.571	929	4.643	-0,16%	-9	2027
9	Oud LD	3.500	875	2.625	-0,40%	-17	2025
10 *	Oud LD	2.167	166	2.001	5,81%	126	2031
11 *	Oud LD	1.323	101	1.222	5,80%	77	2031
12	Oud HHW	5.400	600	4.800	4,07%	220	2030
13	Oud HHW	7.750	500	7.250	4,60%	348	2037
14	Oud HHW	5.250	750	4.500	5,10%	258	2028
15	Oud HHW	8.944	1.278	7.667	-0,12%	-11	2028
16	Oud HHW	2.000	200	1.800	3,69%	74	2031
17	Oud HHW	5.400	600	4.800	3,62%	195	2030
18	Oud HHW	4.000	4.000	0	0,08%	3	2022
<b>Totaal</b>		<b>107.207</b>	<b>16.063</b>	<b>91.144</b>		<b>1.898</b>	

\* Lening 11 en 12 zijn doorverstrekt aan een woningbouwvereniging. De jaarlijks te betalen rente en aflossing wordt op hetzelfde moment aan de gemeente betaald door deze woningbouwvereniging.

De boekwaarde van de langlopende leningen is per 1 januari 2022 € 107,2 miljoen. Hiervan is € 3,5 miljoen doorgeleend aan een woningbouwvereniging. Er wordt in 2022 € 16,1 miljoen afgelost op bestaande leningen (waarvan € 0,3 miljoen indirect wordt betaald door een woningbouwvereniging).

Het onderzoek naar de exacte invulling van het oversluiten van een deel van het huidige leningenpakket en de effecten daarvan loopt nog. Er wordt daarbij ook gekeken naar een goed moment van herfinanciering in relatie tot de huidige lage rente op de kapitaalmarkt en als gevolg daarvan het hoge agio (boete). De uitkomsten worden eind 2021 verwacht. In bovenstaande tabel is hier nog geen rekening mee gehouden.

Op basis van de liquiditeitenplanning wordt verwacht dat de gemeente de komende jaren meerdere langlopende geldleningen zal aantrekken. De verwachting is dat de boekwaarde van de langlopende leningen daarom oploopt naar € 183 miljoen eind 2022. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verwachte investeringen. Eind 2025 loopt dit terug tot € 167 miljoen. In de meerjarenbalans vindt u onder vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer de ontwikkeling voor de komende jaren. Voor een nadere analyse van de schuldpositie wordt verwezen naar de kengetallen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

### Renterisiconorm en kasgeldlimiet

Een belangrijk uitgangspunt in de Wet FIDO is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan lange financiering, dat wil zeggen een rentetypische looptijd langer dan één jaar, is in de Wet FIDO de renterisiconorm opgenomen. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Dat betekent dat in enig jaar 20% van het begrotingstotaal mag worden vernieuwd (herfinanciering en / of renteherziening). Hiermee wordt nagestreefd dat gemeenten hun vaste leningenportefeuille zodanig spreiden dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid.

Om een grens te stellen aan korte financiering, dat wil zeggen een rentetypische looptijd tot één jaar, is in de Wet FIDO de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De gemiddelde korte financiering (de netto vlottende schuld) dient per drie maanden getoetst te worden aan de kasgeldlimiet. Hiertoe wordt het gemiddelde genomen van de korte financiering per aanvang van de drie kalendermaanden in een kwartaal. Het doel van de kasgeldlimiet is om het risico van rentefluctuaties voor kort lenen te beperken.

In onderstaande tabellen vindt u de berekening van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet:

Berekening renterisico op vaste schuld (* € 1.000)	2022	2023	2024	2025
1. renteherzieningen	496	510	526	541
2. aflossingen	15.567	11.589	10.585	10.609
3. renterisico (1 + 2)	16.063	12.099	11.111	11.150
4. renterisiconorm	49.648	49.648	49.648	49.648
5. ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	33.585	37.549	38.537	38.498
<b>Berekening renterisiconorm 2022</b>				
4.a begrotingstotaal 2022	248.242			
4.b vastgesteld percentage	20,00			
4. renterisiconorm 2022 (4.a * 4.b / 100)	49.648			

<b>Berekening kasgeldlimiet</b>	
<b>Berekening kasgeldlimiet 2022</b>	
6.a begrotingstotaal 2022	248.242
6.b het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,50
6. kasgeldlimiet 2022 (7.a * 7.b / 100)	21.100

Voor de jaren 2022 tot en met 2025 blijft de gemeente Dijk en Waard ruim onder de renterisiconorm. In 2022 wordt voor € 16,1 miljoen afgelost op bestaande leningen. Dit wordt -binnen de grenzen van de wettelijke regels- zo lang mogelijk gefinancierd met kasgeld. De kasgeldlimiet bedraagt voor 2022 € 21,1 miljoen.

### **Schatkistbankieren**

Het Rijk heeft schatkistbankieren zonder leenfaciliteit verplicht gesteld voor gemeenten. Dit heeft namelijk een positief effect op de omvang van de overheidsschuld (EMU-schuld). Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden, waaronder gemeenten, al hun liquide middelen en beleggingen aanhouden in de Nederlandse schatkist bij het ministerie van Financiën en niet langer financiële geldmiddelen en vermogen bij private partijen buiten de schatkist houden.

Gemeenten mogen hun overtollige financiën tot een bepaald bedrag buiten de schatkist van het Rijk aanhouden. Voor gemeenten met een begrotingstotaal kleiner of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000, -. Voor de gemeente Dijk en Waard bedraagt het drempelbedrag in 2022 € 4.965.000, -. Wanneer de gemeente verwacht in een kwartaal gemiddeld meer overschotten te hebben dan € 4.965.000, -, dient een gedeelte tijdelijk bij het Rijk te worden ondergebracht.

Vanaf juli 2021 rekent de bank negatieve creditrente voor banksaldo's boven de € 500.000. Om de negatieve creditrente zoveel mogelijk te ontwijken, wordt regelmatig gebruik gemaakt van schatkistbankieren. Overschotten kunnen namelijk kosteloos worden gestald bij de schatkist. In de praktijk zal dat betekenen dat de gemeente Dijk en Waard ruim onder de limiet voor het schatkistbankieren zal blijven.



## Paragraaf Bedrijfsvoering

Mensen met een overheadfunctie zijn dienstbaar aan de gemeente als geheel. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- effectief en efficiënt ondersteunen van de realisatie van de beleidsprogramma's;
- rechtmatig uitvoeren van het beheer en beleid;
- transparant inzicht in de omvang en samenstelling.

De kernpunten op het gebied van bedrijfsvoering zijn:

1. Personeel en Organisatie
2. Juridische kwaliteit.
3. Informatievoorziening en automatisering
4. Budgetcyclus en risicomanagement.
5. Communicatie

## Personeel en Organisatie

Op basis van formatie benchmarks en onderzoek naar de benodigde inzet, kunnen we een goede verfijning maken van de benodigde inzet in de organisatie om een bijdrage te leveren aan het realiseren van de doelstellingen van de nieuwe gemeente.

In 2022 zal de focus vooral liggen op:

1. Verder professionaliseren van de HR instrumenten:
  - a. Verbeteren en ontwikkelen van werving & selectieproces
  - b. Opzetten van een strategische personeelsplanning
2. Ontwikkeling van de organisatie in aansluiting op de strategische en organisatievisie
3. Ontwikkelen van HR beleidsinstrumenten.
4. Invullen van de openstaande vacatures.
5. Verdere professionalisering van het team.

De organisatie staat voor de uitdaging om de formatie in balans te brengen met de opgaven die voor ons liggen. Hiervoor wordt een benchmark onderzoek uitgevoerd. We weten dat de formatie erg krap is, dat is uit het Berenschot rapport over de fusie duidelijk geworden. Hoe groot de impact van de benodigde uitbreiding is, weten we nu nog niet.

Formatie per 1/1/2022

<b>Organisatie</b>	<b>Dijk en Waard</b>
<b>Begroting</b>	
Aantal fte's	582,31

Verzuim

<b>verzuim</b>	<b>realisatie</b>	<b>begroting</b>	<b>begroting</b>	<b>begroting</b>	<b>begroting</b>
	<b>2018</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Verzuimpercentage	4,96%	3,50%	3,50%	3,50%	3,5 %
Meldingsfrequentie	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

## Juridisch

### *Juridische kwaliteit:*

Juridische kwaliteitszorg heeft tot doel om op het juridische taakveld tot verbetering van de bedrijfsvoering te komen. De vakafdelingen hebben een eigen verantwoordelijkheid voor de juridische kwaliteit en waar nodig vindt ondersteuning vanuit de centrale afdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken (BJZ) plaats, in de vorm van individuele- en projectmatige advisering.

Bestuurlijke stukken worden inhoudelijk getoetst om te monitoren waar extra aandacht en scholing gewenst is. Ook de bezetting van de juridische functies blijft een aandachtspunt. De adviezen en bevindingen van de commissie bezwaarschriften vormen een belangrijke toetssteen voor de juridische kwaliteit van de organisatie.

### *Integriteit*

Integriteit binnen de ambtelijk en bestuurlijke wereld is een belangrijk goed. In de gemeente Dijk en Waard krijgt dit onderwerp nadrukkelijk de aandacht, voortbouwend op de ervaring en ontwikkeling van de afgelopen jaren.

Verschillende regelingen (ambtelijke gedragscode etc.), protocollen en werkwijzen van de twee gemeenten zijn in 2020 reeds geharmoniseerd. Daarop kan door Dijk en Waard na 1 januari 2022 worden voortgebouwd. Naast aandacht voor regels en protocollen is in 2021 gestart met trainingen morele oordeelsvorming, die ook nog in 2022 zullen worden aangeboden.

De daarbij gehanteerde 7-stappen-methodiek) blijft gebruikt worden als hulpmiddel om tot moreel juiste afwegingen te komen. Nieuwe medewerkers zullen in deze methodiek worden getraind en in het inwerkprogramma wordt ook aandacht besteed aan de gedragscode en het voorkomen van ondermijning.

De gedragscodes voor burgemeester en wethouders zal vorm krijgen in 2022. De raad zal vanuit de griffie in 2021 een nieuwe gedragscode ter vaststelling voorgelegd krijgen. Eind 2021 zal een quick scan ondermijning worden gedaan. De aanbevelingen daaruit zullen in 2022 nader worden uitgewerkt.

## Informatievoorziening en automatisering

Na een intensieve voorbereiding op de fusie is het ICT en applicatie landschap van de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard omgevormd tot een ICT en applicatie omgeving voor Dijk en Waard. In 2022 is dit de basis van waaruit de verdere standaardisering en harmonisatie plaatsvindt.

Het belang van een goede, betrouwbare en veilige informatiehuishouding en automatisering is evident gezien het toenemend gebruik en de steeds grotere afhankelijkheid. Het vraagt om een continue doorontwikkeling van de ICT omgeving en gerelateerde werkwijzen. Enerzijds gaat het om een verdere technische doorontwikkeling. Maar anderzijds heeft de verdere digitalisering van de dienstverlening effect op de organisatorische vormgeving en uitvoering. De mogelijkheden en wensen voor digitale vormen van dienstverlening worden groter, aansluitend op de doelstellingen van het programma dienstverlening Dijk en Waard. De verdere digitalisering stelt daarnaast steeds hogere eisen aan de beveiligings- en privacyaspecten. In

2022 stellen we daarom een “roadmap” op om de doorontwikkeling programmatisch en projectmatig vorm te geven. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat het beheer van het bestaande ICT landschap op peil blijft.

### **Informatieveiligheid en privacy**

De informatiebeveiligingsaanpak is enerzijds op gericht om de weerbaarheid van de organisatie te vergroten en anderzijds op het bevorderen van de weerbaarheid van inwoners en ondernemers tegen cybercrime. Zoals de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid heeft vastgesteld heeft de digitale dreiging een permanent karakter en kunnen cyberincidenten leiden tot maatschappij-ontwrichtende en grote financiële schade. Het is noodzakelijk om de risico's op de drie pijlers van informatiebeveiliging (beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid) te beheersen. Voor het vergroten van de digitale weerbaarheid van de organisatie is het in de eerste plaats van belang dat basismaatregelen zijn getroffen die eerste barrières opwerpen tegen aanvallen, schade beperken en herstel eenvoudiger maken wanneer incidenten zich toch voordoen. Deze basismaatregelen zijn o.a. opgenomen in de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO), waarbij op basis van risicomangement passende maatregelen worden bepaald. Het bevorderen van de weerbaarheid van inwoners en ondernemers is opgenomen in Programma 1 Veiligheid.

Informatieveiligheid en de bescherming van persoonsgegevens (veelal aangeduid als privacybescherming) zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Inwoners en ondernemers van Dijk en Waard verwachten dat de gemeente zorgvuldig met hun persoonsgegevens omgaat, waardoor het noodzakelijk is dat aandacht voor de bescherming van persoonsgegevens voortdurend en prominent aanwezig is. De kaders hiervoor worden, naast vakspecifieke wet- en regelgeving, bepaald door de AVG en de Wet politiegegevens (Wpg). Persoonsgegevens die verwerkt worden in het kader van de handhavende taken door BOA's vallen sinds 2019 onder de Wpg.

Voor 2022 zal de focus liggen op het verder treffen van de basismaatregelen ten aanzien van de digitale weerbaarheid van de organisatie en het daarmee verder verkleinen van de risico's op dit gebied. Naast technische maatregelen betreft dit het borgen van een veilige en privacybewuste werkwijze in de bedrijfsprocessen en het verder vergroten van de kennis en vaardigheden op het gebied van informatieveiligheid en privacy bij alle medewerkers, bestuurs- en raadsleden. Hierbij zal in 2022 specifiek aandacht zijn voor het borgen van de normen van de Wpg in de organisatie.

### **Budgetcyclus en risicomangement**

2022 staat voor de afdeling Financiën enerzijds in het tekenen van het afsluiten van de financiële administraties van de gemeente Langedijk, gemeente Heerhugowaard en de werkorganisatie Langedijk en Heerhugowaard. Anderzijds staat 2022 in het teken van het opstarten van de financiële administratie en budgetcyclus van de gemeente Dijk en Waard. Voor de nieuwe financiële administratie is in 2021 een financieel pakket aangeschaft en ingericht. Voor de implementatie van het pakket worden medewerkers opgeleid. Het in gebruik nemen van het nieuwe pakket en het afsluiten van de oude administraties zal naar verwachting nog de nodige inzet en aandacht vragen in de eerste helft van 2022.

Met ingang van 2022 zal na de vaststelling van de financiële verordening Dijk en Waard ook de nieuwe budgetcyclus ingaan. Voor Dijk en Waard worden in 2022 de nota inkoopbeleid en de budgethoudersregeling vastgesteld om het budgetbeheer te borgen. Daarnaast worden er financiële rapportages en dashboards ontwikkeld. Een andere belangrijke ontwikkeling is het in toenemende mate gebruiken van inhoudelijke data bij sturings- en beleidsvraagstukken in het kader van data gedreven werken.

Mede in verband met de wetwijziging rechtmatigheid zal in 2022 de verbijzonderde interne controle en het risicomanagement verder vormgegeven worden.

## **Communicatie**

De teams Communicatie en Samenwerking werken aan verbinding met en tussen de samenleving en gemeente.

De afdeling faciliteert de organisatie en het bestuur om op een duidelijke manier te communiceren en op basis van een gelijkwaardige relatie mét de samenleving samen te werken aan lokale vraagstukken en maatschappelijke opgaven.

### **Weten wat er leeft en speelt**

Contact begint met naar elkaar luisteren. Weten wat de ander bezighoudt en samen duiden wat de vraag is. Vanuit het Nieuwsplein brengen de teams communicatie en samenwerking voor de organisatie en het bestuur in beeld 'wat er leeft en speelt'. Dit Nieuwsplein wordt verder geprofessionaliseerd en de samenwerking met de afdeling Klant en Dienstverlening wordt versterkt.

### **Strategische agenda**

Communicatie en samenwerking adviseren het college van B&W aan de hand van een strategische communicatieagenda waarin ambities, maatschappelijke opgaven en lokale vraagstukken samen komen. Dit biedt continuïteit, geeft de samenleving herkenning in de communicatie en werkt als communicatiekader voor de organisatie. Communicatieadvies en woordvoering zijn in de lijnorganisatie gekoppeld aan opgaven en projecten.

### **Bouwen aan Dijk en Waard**

Het vormen van de organisatie en gemeenschap Dijk en Waard is een continu proces. De teams communicatie en samenwerking dragen bij aan de gemeenschapszin door waar mogelijk de randvoorwaarden te creëren voor een gemeente waarin iedereen telt en wordt gezien.

### **Intern**

Daarnaast hebben de teams communicatie en samenwerking een adviserende en ondersteunende rol bij de organisatieontwikkeling. Er wordt ingezet op interne communicatie om de saamhorigheid te versterken en gezamenlijk lading te geven aan de organisatievisie en ambities. In samenwerking met HRM wordt verder gebouwd aan de professionalisering van de organisatie op het gebied van samenwerking. De reeds ingezette koers vanuit democratische vernieuwing en kernenbeleid wordt verder uitgewerkt.

## Paragraaf Verbonden partijen

### Gemeenschappelijke regelingen

#### Cocensus

Website: <https://www.cocensus.nl/>

#### Bestuurlijk

Vestigingsplaats Heemskerk  
Openbaar belang Het uitvoeren van de werkzaamheden met betrekking tot de gemeentelijke belastingen.  
Vertegenwoordiging Het bestuur is samengesteld uit een Dagelijks Bestuur (DB) en een Algemeen Bestuur (AB). Het DB vergadert vijf keer per jaar. Twee van deze vergaderingen worden opgeschaald tot een AB-vergadering, met name om de Jaarrekening en de Begroting vast te stellen.

De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.

Rechtsvorm

Openbaar lichaam

#### Financieel

Eigen vermogen 01-01-2022 250 31-12-2022 250

Vreemd vermogen 01-01-2022 6.706 31-12-2022 6.046

2022

Resultaat 2022 0

Bijdrage 2022 1.353

Financieel belang Bij de berekening van de bijdragen per gemeente is gebruik gemaakt van een rekenmodel. In dat model zijn de belangrijkste factoren het aantal objecten, gesplitst naar woningen en niet-woningen, en de specifieke heffingen per gemeente.

#### Overig

Risico's

- Cocensus is eind maart 2021 verhuisd naar de nieuwe locatie in Heemskerk. Het huurcontract van locatie Alkmaar loopt tot 31-12-2023. Indien er geen nieuwe huurder wordt gevonden dan blijven de lasten van dit lopende huurcontract voor rekening van Cocensus.
- Het aantal bezwaren ingediend door No Cure No Pay bureaus neemt toe. Voor Cocensus betekent dit extra kosten voor proceskostenvergoedingen en voor de afhandeling van de bezwaren.
- Het aantal 55-plussers in het personeelsbestand van Cocensus is relatief hoog. Dit brengt een risico van meer (ernstige) ziekte uitval en daarmee hogere inhuurkosten.

Ontwikkelingen Sinds 2021 wordt door Cocensus voor een vijftal gemeenten ook de frontoffice (KCC) verzorgd. Mogelijk gaan andere aangesloten gemeenten besluiten dit ook onder te brengen bij Cocensus.

#### GGD Hollands Noorden

Website: <https://www.ggdhollandsnoorden.nl/>

#### Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar		
Openbaar belang	De GGD Hollands Noorden		
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord-Holland Noord.</li> <li>- bewaakt door gezondheidsrisico's en -onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden.</li> <li>- beschermt tegen bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting.</li> <li>- bevordert individueel en collectief gezond gedrag en preventief beleid van de gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg.</li> </ul>		
	<p>Deze doelstelling leidt tot de volgende hoofdtaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-ondersteuning van gemeenten bij realisatie en uitvoering van lokaal gezondheidsbeleid;</li> <li>-uitvoering van wettelijk opgelegde taken zoals: infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, Rijksvaccinatieprogramma, jeugdgezondheidszorg, publieksvoorlichting en gezondheidsbevordering.</li> </ul>		
Vertegenwoordiging	De raad van elke deelnemer wijst een lid van het algemeen bestuur aan.		
	De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
<b>Financieel</b>			
Eigen vermogen 01-01-2022	1.015	31-12-2022	1.038
Vreemd vermogen 01-01-2022	16.875	31-12-2022	16.875
Resultaat 2022	23		
Bijdrage 2022	3.228		
Financieel belang	De bijdragen omvatten de jaarlijkse lasten, voor zover deze niet door de opbrengsten uit andere vergoedingen worden bestreden. De bijdrage van de deelnemers wordt bepaald naar rato van het aantal inwoners van de deelnemers op 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat waarvoor de bijdrage verschuldigd is.		
<b>Overig</b>			
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Coronacrisis: mocht de coronacrisis nog niet zijn afgelopen in 2022 en de bestemmingsreserve corona van na 31 december 2021 terugvloeien naar de gemeenten, kan er een risico ontstaan m.b.t. kosten die corona gerelateerd zijn en niet worden vergoed door het Rijk.</li> <li>- Veilig Thuis dienstverleningsovereenkomst wordt per 2022 ondergebracht in de GR GGD HN. De taken van Veilig Thuis (VT) kenmerken zich door hun open einde karakter. Hoewel de afgelopen twee jaren de begroting realistisch is geweest. Kan het bij een sterke groei van het aantal aanvragen, voorkomen dat de begroting overschreden wordt. Met de monitoring VT(4 keer per jaar) is dit tijdig in beeld.</li> <li>- Structurele kosten informatiebeveiliging en privacy was aanvankelijk als hogere kosten van € 195.000 in de kadernota GGD 2022 opgenomen. Dit is er later uitgehaald op verzoek van de gemeenten. In de</li> </ul>		

vastgestelde begroting 2022 zijn deze kosten integraal onderdeel van de begroting. Risico is dat deze kosten later op een andere wijze terugkomen.

#### Ontwikkelingen

- Per januari 2022 wordt Veilig Thuis ondergebracht in de GR GGD HN. Daarmee wordt aansturing van Veilig Thuis over de volle breedte van de doelgroep beter ingebed;
- In 2022 wordt de GR GGD HN gewijzigd als gevolg van de fusie naar Dijk en Waard. Mogelijk wordt hierin ook Wet verplichte GGZ in opgenomen, dit is afhankelijk van de uitkomst van evaluatie. Nu al voert de GGD deze taak uit voor gemeenten, dit is momenteel geregeld via Dienstverleningsovereenkomsten die de GGD met elke gemeente afzonderlijk heeft afgesloten.

De GGD zet in op drie speerpunten:

- Doorontwikkeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ) met als uitgangspunten flexibel en op maat, zo licht mogelijk en zo zwaar als nodig, volgens het basisprincipe 'de juiste zorg, op het juiste moment, door de juiste professional';
- Verbeteren Informatieveiligheid en privacy om te kunnen voldoen aan de aangescherpte regelgeving;
- Proactief inzetten op preventie en bestrijding van (nieuwe) infectieziekten.

### Halte Werk

Website: <https://www.haltewerk.nl/>

#### Bestuurlijk

Vestigingsplaats  
Openbaar belang

Alkmaar  
Het uitvoeren van de Participatiewet en daaraan verwante regelingen, waaronder inkomensondersteuning en schuldhulpverlening.

Vertegenwoordiging

Het bestuur wordt gevormd door één collegelid per gemeente.  
Voor het nieuwe Regionale Participatiebedrijf wordt een nieuw governance-model afgesproken.

De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.

Rechtsvorm

Openbaar lichaam

#### Financieel

Eigen vermogen 01-01-2022	0	31-12-2022	0
---------------------------	---	------------	---

Vreemd vermogen 01-01-2022	26.311	31-12-2022	26.311
----------------------------	--------	------------	--------

Resultaat 2022

0

Bijdrage 2022

5.164

Financieel belang

De bijdragen van de gemeenten Dijk en Waard en Alkmaar voor de uitvoering van de Participatiewet zijn op basis van de Regeling GR en worden volgens een verdeelsleutel in rekening gebracht aan de gemeenten.  
Voor het nieuw te vormen Participatiebedrijf wordt een nieuw financieringsmodel afgesproken.

#### Overig



Risico's	De maatregelen als gevolg van de covid-19 pandemie kan een effect hebben op de uitvoeringskosten in 2022 door toename van aanvragen voor inkomensondersteuning en schuldhulp. Het nieuw te vormen Regionale Participatiebedrijf heeft effect op de uitvoeringskosten.
Ontwikkelingen	1. In 2022 start het regionale Participatiebedrijf voor de uitvoering van de Participatiewet. Het Participatiebedrijf voert de taken uit op het gebied van werk & inkomen, minimabeleid, schuldhulpverlening, Werkgevers Servicepunt, re-integratie en begeleiding naar/bij werk.  2. De wet Inburgering en het Wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS) treden in 2022 in werking.

## Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Website: <https://www.odnhn.nl//>

### Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Hoorn		
Openbaar belang	Het gezamenlijk uitvoeren van milieutaken in het samenwerkingsgebied. Ondersteuning leveren en coördineren in het kader van de omgevingswet implementatie.		
Vertegenwoordiging	Deelnemers zijn de 19 gemeenten uit de kop van Noord-Holland en de provincie Noord-Holland. Er is een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur.  M.i.v. de effectuering van de fusie D&W per 1 januari 2022, tot de reguliere gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022, mag gemeente D&W geen zitting behouden in het DB. Dit omdat dan de maximale DB vertegenwoordiging van 49% van de stemmen word overschreven.		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
<b>Financieel</b>			
Eigen vermogen 01-01-2022	812	31-12-2022	2.748
Vreemd vermogen 01-01-2022	4.950	31-12-2022	4.950
Resultaat 2022	0		
Bijdrage 2022	934		
Financieel belang	De algemene bijdrage is gebaseerd op de uitvoering van wettelijk verplichte taken. Optioneel is het afnemen van extra taken waarvoor ook een extra bijdrage gevraagd wordt. Hiervan wordt gebruikgemaakt. Over de bijdrage aan de OD NHN bestaat discussie. De deelnemers willen naar outputfinanciering, waarmee meer inzicht wordt verkregen in geleverde inspanningen en de vergoedingen die daarvoor worden gevraagd. De bijdrage voor 2022 bedraagt afgerond €934.000,-		

### Overig

## Risico's

- Outputfinanciering kan betekenen dat er meer moet worden betaald dan tot nu toe het geval was. Met de outputfinanciering wordt kritisch gekeken naar de hoeveelheid taken die een gemeente afneemt en afhankelijk hiervan moet er een hogere bijdrage in de indirecte kosten worden betaald.
- De Omgevingsdienst bereid zich ook voor op de komst van de Omgevingswet. Uitstel van deze wet (tot 1 juli 2022) heeft geleid tot extra kosten en mogelijk zullen deze kosten hoger uitvallen dan vooralsnog is voorspeld.
- Voor de nabije toekomst voorziet de Omgevingsdienst dat dat er een forse aantal medewerkers als gevolg van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd zal uitstromen. Er zal een extra financiële impuls noodzakelijk zijn ten einde deze uitstroom op te vangen middels een stagiaire programma.
- Vanuit de OD en haar eigenaren en het landelijke netwerk is een behoefte gesignaleerd dat deze genoemde koppelingen een unieke kans geeft om middels data analyse actief te kunnen reageren op nieuwe ontwikkelingen door deze vooraf vanuit deze analyses te benomen. Na een eerste kennismaking met de mogelijkheden van deze analyse vorm is een financiële bijdrage gewenst
- Door de pandemie kunnen niet alle uitvoerende taken worden verricht. Met name toezicht en handhavingzaken lopen achter. Over vorenstaande zullen goede afspraken gemaakt worden, zodat deze achterstanden op termijn weggewerkt kunnen worden.

## Ontwikkelingen

De activiteiten van de OD NHN worden uitgevoerd binnen drie programma's:

- Milieutaken (deelnemende gemeenten en provincie Noord Holland);
- VTH plustaken (gemeenten en provincie Noord Holland), en;
- Overhead.

### Omgevingswet

De OD NHN zal zijn bijdrage moeten leveren en is daarom druk bezig met de implementatie van de Omgevingswet, ook al is deze uitgesteld tot 1 juli 2022. De Omgevingswet betekent ook voor de OD NHN een andere aanpak en werkwijze. De medewerkers moeten hierop worden voorbereid en de processen moeten goed en lean worden ingericht.

### Organisatorische ontwikkelingen

De OD NHN wil gaan werken met het concept van traineeship en wil daarnaast -vanwege nieuwe werkwijze- ook Omgevingsadviseurs gaan inzetten.

### Energie en Circulair

Het Klimaatakkoord en de doelstelling hieruit hebben ervoor gezorgd dat steeds meer duurzaamheidstaken bij de gemeenten zijn komen te liggen. De OD NHN ondersteunt de gemeenten hierin. Ook wordt een bijdrage geleverd op regionaal en bovenregionaal niveau. Tevens wordt gewerkt aan de vertaling van de opgaves uit het Klimaatakkoord.

De OD NHN verzorgt ook projecten, zoals:

- Sanering Wegverkeerslawaaï;
- Omgevingsveiligheid;
- Beheer van gezoneerde bedrijfsterreinen;
- Natuur en stikstof;
- Warme overdracht van bodemtaken.

**Recreatieschap  
Geestmerambacht**

Website: <https://www.geestmerambacht.nl/>

**Bestuurlijk**

Vestigingsplaats Haarlem

Openbaar belang

- a. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie.
- b. het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
- c. het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder sub a en b geformuleerde alsmede
- d. het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde belangen.

Vertegenwoordiging De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.

Rechtsvorm Openbaar lichaam

**Financieel**

Eigen vermogen 01-01-2022	4.934	31-12-2022	3.929
---------------------------	-------	------------	-------

Vreemd vermogen 01-01-2022	372	31-12-2022	382
----------------------------	-----	------------	-----

Resultaat 2022 -1.004

Bijdrage 2022 176

Financieel belang

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling wordt de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd. De programmabegroting 2022 geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen. Voor financiering van de jaarlijkse exploitatie zijn de participanten verantwoordelijk:

Alkmaar – 56,07%

Dijk en Waard 43,93%

Bergen en Schagen beide 0% (alleen financiële bijdrage)

**Overig**

Risico's

De belangrijkste risico's voor Geestmerambacht zijn:

- Vertraging locatieontwikkelingen
- Uitblijven medewerking bestemmingsplan-participanten
- Effecten coronamaatregelen

Ontwikkelingen

- Het werken aan een permanente invulling van de ontwikkellocaties;

- Voorbereiding aan permanente invulling van de locaties die nu tijdelijk worden ingevuld (zoals Kanaaldijk 1 en Wagenweg 6);
- Biodiversiteit krijgt een grotere rol bij het gebiedsbeheer;
- Het effectueren van een nieuwe governancestructuur;
- Het zorgen voor structureel (financieel) evenwicht.

## Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)

Website: <https://www.regionaalarchiefalkmaar.nl/>

### Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	Het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historisch bronnenmateriaal en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar te maken voor een breed publiek.
Vertegenwoordiging	De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

### Financieel

Eigen vermogen 01-01-2022	368	31-12-2022	323
Vreemd vermogen 01-01-2022	niet bekend	31-12-2022	niet bekend
Resultaat 2022	0		
Bijdrage 2022	403		
Financieel belang	De bijdrage wordt bepaald naar rato van het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten op 1 januari van het jaar.		

### Overig

Risico's	<p>De volgende risico's te onderscheiden die effect kunnen hebben op de financiële huishouding van het Regionaal Historisch Centrum:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Wegvallen eigen inkomsten depotgebruik derden</li> <li>2. Risico's bij ontwikkeling e-depotvoorziening</li> <li>3. Risico op gevolgen Corona-crisis</li> </ol> <p>Het Regionaal Archief beschikt over voldoende weerstandsvermogen om de huidige risico's voor 2021 te dekken, maar voor de periode erna is het niet duidelijk of voldoende weerstandsvermogen aanwezig is.</p>
----------	--

Ontwikkelingen	Het project e-depot verloopt volgens planning en het streven is om binnen enkele jaren alle bij de GR-aangesloten overheden hierop aan te sluiten.
----------------	--

Langedijk is samen met Heerhugowaard en Den Helder bezig om de video notulen van de raads- en commissievergaderingen via een pilot in het e-depot op te slaan. Hierdoor is een duurzame archivering van deze permanente te bewaren archiefbescheiden verzekerd.

## Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Website: <https://www.vrnhn.nl/>

### Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	Minder leed en schade door een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie.
Vertegenwoordiging	De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

### Financieel

Eigen vermogen 01-01-2022	4.384	31-12-2022	4.356
Vreemd vermogen 01-01-2022	niet bekend	31-12-2022	niet bekend
Resultaat 2022	0		
Bijdrage 2022	4.833		
Financieel belang			

### Overig

Risico's	<ol style="list-style-type: none"> <li>De gemeenschappelijke regeling is financieel afhankelijk van een rijksbijdrage en de bijdrage van de deelnemende gemeenten.</li> <li>De gevolgen van de Coronacrisis.</li> </ol>
----------	---

Ontwikkelingen	<p>Het Coronavirus heeft voor 2021 en mogelijk ook nog voor 2022 een niet in te schatten (financiële) impact op de Veiligheidsregio. De Veiligheidsregio zal haar capaciteit en financiële middelen in eerste instantie inzetten op de uitvoering van haar primaire taken voor de brandweer, ambulancezorg, risico- en crisisbeheersing, GHOR, meldkamer, zorg en veiligheid en de kritische bedrijfsvoeringsprocessen.</p>
----------------	---

De Veiligheidsregio anticipeert op de verslechterde financiële positie van de gemeenten veroorzaakt door de coronacrisis en de tekorten in het sociaal domein. Daarom zal de Veiligheidsregio het huidige beleid voortzetten met een voorzichtig ambitieniveau en sober budget. Het Algemeen Bestuur heeft een taakstelling van in totaal 3% opgelegd voor 2022 en 2023, wat neerkomt op een structurele bezuiniging van € 1.360.000. De taakstelling zal impact hebben op de activiteiten en de realiseerbaarheid van de ontwikkelthema's uit het Beleidsplan 2020-2023: Zorg en Veiligheid, Veilig Leven, Nieuwe Crisistypen en Brandweer 360.

De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 juli 2022 in werking. Er wordt gewerkt aan een voorstel over de dienstverlening van de Veiligheidsregio vanaf de invoering van de Omgevingswet en de bijbehorende financiering.

**Vuilverbrandingsinstallatie  
Alkmaar e.o. (VVI)**

Website: [www.hvc.nl](http://www.hvc.nl)

**Bestuurlijk**

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	De gemeenschappelijke belangen van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling te behartigen met betrekking tot een doelmatige, milieu hygiënisch verantwoorde en zo circulair mogelijke verwijdering en verwerking van afvalstoffen. De VVI is aandeelhouder van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC) en bezit 529 aandelen.
Vertegenwoordiging	De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

**Financieel**

Eigen vermogen 01-01-2022	24	31-12-2022	24
Vreemd vermogen 01-01-2022	0	31-12-2022	0
Resultaat 2022	0		
Bijdrage 2022	10		
Financieel belang	Het financieel belang is op te delen in twee zaken.		

Ten eerste de rechtstreekse kosten voor het in stand houden van de GR. Voor 2022 bedragen deze bedrijfskosten van de VVI afgerond €38.000. De kosten worden naar rato van het tonnage afval (exclusief bedrijfsafval) aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Voor Dijk en Waard komt dit voor 2022 uit op €10.400. Dit is lijn met de bijdrage van Heerhugowaard en Langedijk samen in 2021.

Ten tweede de doorbelaste kosten vanuit HVC voor het verwerken en transport van het aangeboden afval. Op basis van een raming van het afvalaanbod (restafval en GFT) worden voorschotnota's opgesteld. Aan het einde van het jaar komt hiervan een afrekening. Bij de begroting wordt gewerkt met een financieel resultaat van €0. Dit komt omdat mee- of tegenvallers door afwijkende hoeveelheden aangeboden afval of andere tarieven rechtstreeks bij de deelnemers in rekening worden gebracht en onderdeel zijn van de gemeentelijk begroting en budgetcyclus.

De garantstellingsprovisie die Dijk en Waard van de HVC, via de VVI, ontvangt op basis van het totaal aan gegarandeerde leningen is geraamd op €277.000. Verder heeft de VVI zelf geen kredietfaciliteit, noch andere financieringsovereenkomsten met derden.

**Overig**

Risico's	Het risicoprofiel van de VVI is laag. De verbintenis en verplichtingen tussen de gemeente en de VVI zijn beperkt in (financiële) omvang. Dit maakt uittreden en verder gaan als (kleine) zelfstandige aandeelhouder van HVC tot een reële mogelijkheid.
----------	---

De kracht van de VVI zit in het verbinden van deelnemers en het faciliteren van het platform dat dit mogelijk maakt. De deelnemers zijn zelfstandig in hun beleidskeuzes.

De VVI heeft geen personeel in dienst. Ondersteuning wordt bij HVC ingehuurd.

Het feit is wel dat de VVI aandeelhouder is van HVC. Hier zitten financiële verplichtingen aan vast (via ballotageovereenkomst). Zo staan aandeelhouders gezamenlijk garant voor de exploitatie van HVC door onderlinge verrekening van een eventueel nadelig saldo, op het moment dat het eigen vermogen niet langer toereikend is (art. 7 van overeenkomst).

De aandeelhouders staan garant voor de leningen van HVC en de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgestelde financieringsstructuur (art. 9 van overeenkomst).

Van een hoofdelijke garantstelling per aandeelhouder is sinds eind 2017 geen sprake meer. Iedere aandeelhouder staat garant naar rato van de aandelen.

Alle gemeentelijke aandeelhouders (aandeelhouder A) staan op deze manier samen garant voor een leningen totaal van 613 miljoen (stand 2021)

Over de uitstaande leningen wordt jaarlijks 1% provisie afgedragen aan de aandeelhouders. Dit wordt via de VVI verdeelt naar rato van het aantal inwoners.

#### Ontwikkelingen

"Afval is grondstof" en de "circulaire economie" zijn zaken die in 2022 binnen de VVI en HVC verder worden doorgevoerd. De beleidsinmenging van de VVI binnen de gemeente is zeer beperkt. Binnen de begroting / kadernota is één algemeen doel opgenomen "het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeente verkregen afvalstoffen". Er zijn verder geen meetbare grootheden of andere beleidsambities opgenomen. Via de reguliere overleggen (ambtelijk en bestuurlijk) de daaruit volgende acties wordt het algemene doel vormgegeven binnen de VVI en indien gewenst doorgezet naar de deelnemende gemeente. Een ander belangrijk onderdeel waar HVC en in die zin de VVI zich de komende jaren voor gaan inzetten en besluiten over nemen is het project "Van gas los". Aangezien binnen de tekst van de GR hier nog geen gezamenlijk doel voor is opgenomen, is de sturingen vanuit de VVI beperkt en is het aan de individuele gemeente om samen met HVC hier mee aan de slag te gaan.

**Werkvoorzieningsschap  
Noord-Kennemerland  
(WNK)**

**Website: <https://wnk.nl/>**

#### **Bestuurlijk**

Vestigingsplaats  
Openbaar belang

Alkmaar

WNK voert de gemeentelijke taak uit om mensen, die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt, te begeleiden naar duurzame re-integratie. Volgens de Wet sociale werkvoorziening biedt WNK mensen met een arbeidshandicap een passende werkplek in een zo regulier mogelijke, aan de arbeidshandicap aangepaste, werkomgeving. Die kan beschut, binnen het SW-bedrijf worden aangeboden of op een passende plaats bij reguliere instellingen en bedrijven (detachering of begeleid werken).

Vertegenwoordiging

De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.

Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
<b>Financieel</b>			
Eigen vermogen 01-01-2022	0	31-12-2022	0
Vreemd vermogen 01-01-2022	4.420	31-12-2022	4.095
Resultaat 2022	-915		
Bijdrage 2022	252		
Financieel belang	De gemeenten verlenen jaarlijks een bijdrage ter zake van de uitvoering van de wet. Door natuurlijk verloop en geen nieuwe instroom daalt het aantal SW-medewerkers en de loonkosten met ongeveer 4 % per jaar. Door instroom van nieuwe medewerkers op basis van de Participatiewet stijgen de loonkosten.		
<b>Overig</b>			
Risico's	De maatregelen als gevolg van de covid-19 pandemie kan een effect op de uitvoeringskosten in 2022 door daling van plaatsingsmogelijkheden bij externe werkgevers. Het nieuw te vormen Regionale Participatiebedrijf heeft effect op de uitvoeringskosten. Het risicobedrag voor Heerhugowaard is € 85.887 en voor Langedijk € 32.208. (Dijk en Waard € 118.095?)		
Ontwikkelingen	In 2022 start het regionale Participatiebedrijf voor de uitvoering van de Participatiewet en sociale werkvoorziening. Het Participatiebedrijf voert de taken uit op het gebied van werk & inkomen, sociale werkvoorziening, minimabeleid, schuldhulpverlening, Werkgevers Servicepunt, re-integratie en begeleiding naar/bij werk.		





## Vennootschappen en coöperaties

### Alliander NV

Website: <https://www.alliander.com/nl/>

#### Bestuurlijk

Vestigingsplaats  
Openbaar belang

Arnhem

Alliander NV is verantwoordelijk voor de vitale energie-infrastructuur in de gemeente Dijk en Waard. De deelname in het aandelenkapitaal van energiemaatschappijen vloeit voort uit de van oudsher maatschappelijke belangen die voor deze vennootschappen werden nagestreefd.

Vertegenwoordiging

De gemeente Dijk en Waard heeft 426.187 aandelen van Alliander NV. Hiervoor zal de gemeente jaarlijks dividend ontvangen.

Rechtsvorm

Naamloze vennootschap

#### Financieel

Eigen vermogen 01-01-2022  
Vreemd vermogen 01-01-2022

niet bekend  
niet bekend

31-12-2022  
31-12-2022

niet bekend  
niet bekend

Resultaat 2022  
Bijdrage 2022  
Financieel belang

niet bekend  
n.v.t.

#### Overig

Risico's  
Ontwikkelingen

Geen noemenswaardige risico's voor de gemeente Dijk en Waard.

De energietransitie en het Klimaatakkoord hebben enorme impact op de taak van Alliander NV als netbeheerder. Alliander NV investeert de komende jaren met name in de versterking van energienetten, duurzaam geproduceerde energie, de ontwikkeling van elektrisch vervoer en om mee te werken aan het Klimaatakkoord. Hierdoor neemt de financieringsbehoefte van Alliander NV de komende jaren enorm toe. Om de investeringen te doen en tegelijkertijd financieel solide te blijven, is zowel extra eigen als vreemd vermogen nodig. Alliander NV heeft bij haar aandeelhouders daarom een verzoek ingediend om mee te helpen aan de versterking van haar kapitaalstructuur. Hierover worden de raden van de gemeente Heerhugowaard en Langedijk apart ingelicht.

### Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) N.V.

Website: <https://www.bngbank.nl/>

#### Bestuurlijk

Vestigingsplaats

Den Haag

Openbaar belang	<p>De BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoners.</p> <p>Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de inwoners uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. De gemeente Dijk en Waard heeft zeggenschap in de BNG Bank via het stemrecht tijdens de aandeelhoudersvergadering. De gemeente Dijk en Waard heeft 16.107 aandelen.</p>		
Vertegenwoordiging	<p>De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.</p>		
Rechtsvorm	Vereniging		
<b>Financieel</b>			
Eigen vermogen 01-01-2022	niet bekend	31-12-2022	niet bekend
Vreemd vermogen 01-01-2022	niet bekend	31-12-2022	niet bekend
Resultaat 2022	niet bekend		
Bijdrage 2022	n.v.t.		
Financieel belang			
<b>Overig</b>			
Risico's	<p>De Europese Centrale Bank heeft aan kredietinstellingen die onder haar toezicht staan een aanbeveling uitgevaardigd om tot 30 september 2021 af te zien van dividenduitkeringen of deze te beperken. Achtergrond hiervan is de significante schok die de coronapandemie de economie heeft toegebracht en de rol die voor banken is voorzien om de effecten daarvan zoveel als mogelijk te verzachten. Gezien het dringende karakter van de ECB-aanbeveling heeft de BNG Bank besloten slechts over te gaan tot een gedeeltelijke uitbetaling van het dividend over 2019 en het dividend over 2020 voorlopig te reserveren. Mogelijk vormt deze ontwikkeling ook een risico voor de uitkering van het dividend over 2021 in 2022.</p>		
Ontwikkelingen	<p>De BNG Bank wordt gedreven door maatschappelijke impact. Kernwaarden zijn duurzaam, betrouwbaar en professioneel. De BNG Bank zet de komende jaren nog verder in op maatschappelijke impact en stelt daarbij de publieke sector nog meer in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.</p>		

**Coöperatie Coöperatief  
Stimuleringsfonds Duurzame Energie  
Coöperatie Regio Alkmaar U.A.**

**Bestuurlijk**

Vestigingsplaats  
Openbaar belang

Alkmaar

De Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar (DECRA) is opgericht in 2014 door de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard en het afval- en energiebedrijf HVC als een stimuleringsfonds. In de loop van 2017 hebben Uitgeest en Heiloo zich bij het fonds aangesloten. DECRA richt zich op het aanjagen van duurzame energieprojecten in de regio en het investeren van de opbrengsten in nieuwe duurzame projecten. Alle leden (gemeenten en HVC) hebben een startbedrag (voor gemeenten naar rato van het aantal inwoners) ingelegd en HVC levert daarnaast ook haar brede technologische kennis en ervaring van duurzame energieprojecten in (warmte, biomassa, wind, zon en geothermie).

Vertegenwoordiging

De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.

Rechtsvorm

Coöperatie

**Financieel**

Eigen vermogen 01-01-2022  
Vreemd vermogen 01-01-2022

31-12-2022  
31-12-2022

Resultaat 2022

Bijdrage 2022

Financieel belang

**Overig**

Risico's

Ontwikkelingen

**Heerhugowaard Sport N.V.**

Website: <https://heerhugowaardsport.nl/>

**Bestuurlijk**

Vestigingsplaats  
Openbaar belang

Heerhugowaard

Het beheren en exploiteren van (binnen) sportaccommodaties, voorts al hetgeen met één en ander verband houdt, alles in de ruimste zin van het woord.

Vertegenwoordiging

De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.

Rechtsvorm

Naamloze vennootschap

**Financieel**

Eigen vermogen 01-01-2022  
Vreemd vermogen 01-01-2022

45  
0

31-12-2022  
31-12-2022

45  
0

Resultaat 2022	0
Bijdrage 2022	2.171
Financieel belang	
Overig	
Risico's	Sport N.V. heeft in 2020 en 2021 vanwege de coronamaatregelen voor de sport verhuurinkomsten misgelopen. Deze worden deels gecompenseerd door de landelijke regeling Tegemoetkoming Verhuurders Sport (TVS).
	Sport N.V. verwacht dat aanhoudende coronamaatregelen (op 1,5 meter sporten etc.) in 2022 een negatieve invloed heeft op de baten van 2022.
Ontwikkelingen	Sport zal in 2022 een nóg belangrijkere rol gaan spelen aan de preventieve kant binnen het sociaal domein. Sportstimulering, samenwerking binnen netwerken met sociale partners en toegankelijke sportaccommodaties dragen hieraan bij.

### Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V.

Website: <https://nhn.nl/>

#### Bestuurlijk

Vestigingsplaats  
Openbaar belang

Alkmaar

Het Ontwikkelingsbedrijf is een economische aanjager in het noordelijk deel van de provincie. Het initiatief bevordert de onderlinge samenwerking binnen de regio, waardoor efficiënter aan economische doelstellingen gewerkt wordt. Het Ontwikkelingsbedrijf staat voor activiteiten in de regio met als resultaat behoud en groei van de werkgelegenheid. Een op ondernemers gerichte benadering hoort daarbij. Het bedrijf wil daarbij professioneel, dichtbij en ondersteunend acteren.

Vertegenwoordiging  
Rechtsvorm

De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.  
Naamloze vennootschap

#### Financieel

Eigen vermogen 01-01-2022  
Vreemd vermogen 01-01-2022

niet bekend	31-12-2022	niet bekend
niet bekend	31-12-2022	niet bekend

Resultaat 2022  
Bijdrage 2022  
Financieel belang

niet bekend  
189  
Op 2 februari 2007 is het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV opgericht waarin 29 gemeenten, het regionale bedrijfsleven en de provincie de krachten bundelen.

#### Overig

Risico's  
Ontwikkelingen

Op dit moment zijn er geen actuele risico's te melden.  
Op dit moment zijn er geen actuele ontwikkelingen te melden.



## Paragraaf Grondbeleid

Op grond van artikel 16 BBV bevat de paragraaf grondbeleid tenminste:

Een visie op het grondbeleid in relatie tot realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;

- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten op de grondexploitaties;
- Een onderbouwing van de winstneming;
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves in relatie tot de risico's van de grondzaken.

In voorliggende paragraaf wordt achtereenvolgens op de hierboven genoemde aspecten ingegaan. Daarnaast wordt ingegaan op het financieel management van grondexploitaties en per grondcomplex inzicht gegeven in de geraamde lasten en baten voor 2022.

De gemeenten Heerhugowaard en Langedijk vormen vanaf 1 januari 2022 de nieuwe gemeente Dijk en Waard. Deze paragraaf grondbeleid maakt onderdeel uit van de eerste begroting van de nieuwe gemeente. Met de fusie van beide gemeente wordt ook het grondbeleid geharmoniseerd.

Het harmonisatietraject tussen beide gemeenten wordt op dit moment nog vorm gegeven. Daarom is er per onderdeel een toelichting gegeven vanuit het perspectief van de afzonderlijke gemeente Langedijk respectievelijk Heerhugowaard. Dit is aangevuld met de stand van zaken in het harmonisatieproces richting de nieuwe gemeente Dijk en Waard.

## Visie en uitvoering grondbeleid

### *Heerhugowaard*

Grondbeleid is een sturingsmiddel voor de gemeente om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het gaat bij dit beleid om het stimuleren of uiteindelijk afdwingen van gewenst gebruik van grond door de inzet van de instrumenten die de gemeente hiervoor beschikbaar heeft.

Het gewenst gebruik van grond wordt ontleend aan de doelen die zijn opgenomen in de raadsprogramma's en in de daaraan ten grondslag liggende beleidsnotities. Dit gebruik kan per locatie verschillen. Het gaat dan o.a. om de ontwikkeling van nieuwe (uitleg)gebieden, transformatie, binnenstedelijke herstructurering en het realiseren van maatschappelijke voorzieningen.

De werking van het grondbeleid van Heerhugowaard heeft voornamelijk effect op de doelstellingen die zijn opgenomen in de raadsagenda 2018-2022. Vastgestelde datum 29 mei 2018.

De basis voor het grondbeleid ligt in de kaderstellende beleidsnota's 'Structuurvisie 2020' vastgesteld in de raad van 27 september 2011 (RB2011-076), en de 'Bouwstenen Hoofdwegenstructuur Heerhugowaard' en de 'Woningbehoefte'.

De raad heeft op 24 juni 2008 de kadernota '*Grondbeleid 2008: Grond onder de voeten*' (RB2008-074) vastgesteld. In deze nota wordt achtereenvolgens ingegaan op de diverse aspecten van grondbeleid:

Verwerving inclusief strategische verwerving;

- Tijdelijk beheer;
- Gronduitgifte, inclusief grondprijnsbeleid;
- Kostenverhaal;
- Financieel management.

In de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van de commissie BBV zijn stellige uitspraken en aanbevelingen gedaan over de grondexploitaties en de verwerking in begroting en jaarrekening. In de beoordeling van de financiële situatie hanteren accountants deze notities als kader.

In de opzet van onze grondexploitaties en de te nemen maatregelen zijn deze notities leidraad in combinatie met de op 24 juni 2008 vastgestelde nota 'Grondbeleid 2008' en de 26 mei 2009 vastgestelde nota 'Grondprijnsbeleid 2009: Prijsvorming op gegronde basis' (RB2009-045).

De kaders bieden voldoende ruimte en aanleiding om naar solide en creatieve oplossingen te zoeken en om in te spelen op de wijzigende omstandigheden. Naar aanleiding van de in maart 2016 verschenen notitie van de commissie BBV, welke de basis waren voor de BBV notitie 2019, was er voor Heerhugowaard de noodzaak om de 'eigen' kaders van het grondbeleid van de raad te beoordelen. De uitkomst was dat de huidige kaders voldoen.

#### *Langedijk*

De vigerende nota Grondbeleid van de gemeente Langedijk spreekt een voorkeur uit voor faciliterend grondbeleid. Dit sluit goed aan bij de ruimtelijke ambities binnen de gemeente Langedijk zoals vastgelegd in de Structuurvisie 2012-2020 en het type projecten dat daaruit voortvloeit. Actief grondbeleid blijft mogelijk, echter alleen onder bepaalde condities. Bijvoorbeeld om maatschappelijke doelstellingen te realiseren, die anders niet door de markt worden opgepakt danwel afdwingbaar zijn.

#### *Dijk & Waard*

Op 1 juli 2022 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. De inwerkingtreding van de Aanvullingswet Grondeigendom is eveneens beoogd op 1 juli 2022. Als de Omgevingswet en de Aanvullingswet Grondeigendom hiertoe aanleiding geven, dan wordt dit verwerkt in de nieuwe nota grondbeleid voor de gemeente Dijk en Waard.

De Omgevingsvisie vormt daarbij een belangrijk kader. Onder andere speerpunt 2 van de visie:

Samen werken aan een goede woonplek en woonomgeving voor iedereen. Daarbij wordt gemengde woningbouw, inclusief sociale huur aangemoedigd en ondersteund. Ook worden meer woon- en werkplekken in de omgeving van het station mogelijk gemaakt. De kracht van deze regio is bereikbaarheid en kwaliteit. Ten opzichte van de Metropool Amsterdam biedt Heerhugowaard een andere kwaliteit van wonen en leven: groener, dorpser, maar toch met een rijkdom aan voorzieningen bij de hand.

Ook de woonvisie vormt een belangrijk kader. We staan voor de belangrijke opgave om de woningbouwproductie te versnellen en de beschikbaarheid van vooral betaalbare woningen te vergroten. In 2020 en 2021 zijn door de colleges van Heerhugowaard en Langedijk notities vastgesteld die die de richting bepalen van de woningbouwprogrammering tot 2030. Het is aan het nieuwe bestuur om verder richting te geven aan het grondbeleid.



## **Grondprijnsbeleid**

### *Heerhugowaard*

De nota 'Grondprijnsbeleid 2009: Prijsvorming op gegronde basis' is het kader voor de bepaling van grondprijzen. In deel I van deze nota zijn de methodes beschreven om te komen tot de grondprijzen en de grondprijzen voor de belangrijkste ruimtelijke functies in de gemeente. Deel II vermeldt de grondprijzen (richtprijzen) per functie. Deze wordt jaarlijks herzien door het college.

Uitgangspunt voor de bepaling van de grondprijzen is dat de uitgifte van gronden tegen marktconforme (grond)prijzen plaatsvindt. Het netto resultaat komt ten gunste van de grondexploitaties, producten of reserves, tenzij hierover door de raad expliciet anders wordt besloten.

### *Langedijk*

In de Nota Grondbeleid heeft de gemeente Langedijk haar uitgangspunten ten aanzien van het grondbeleid vastgelegd. Onderdeel van de Nota Grondbeleid is de uitgifte van gronden en het grondprijnsbeleid (hoofdstuk 6). Hierin is de wijze waarop grondprijzen tot stand dienen te komen vastgelegd.

De uitwerking van de beleidsuitgangspunten vindt plaats in de Nota Grondprijnsbeleid die jaarlijks door het college wordt vastgesteld. In de Nota grondprijnsbeleid worden concrete grondprijzen genoemd of richting gegeven aan de beschikbare grondprijsmethodieken. Marktconformiteit is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

### *Dijk en Waard*

Momenteel wordt gewerkt aan de harmonisatie van het grondprijnsbeleid van Heerhugowaard en Langedijk.

## **Strategische verwerving**

### *Heerhugowaard*

Zoals in de nota 'Grondbeleid 2008' is weergegeven onder paragraaf 3.1.5. heeft de gemeenteraad voor strategische aankopen een financieel kader bepaald van maximaal € 2,5 miljoen.

De in het kader van deze strategische aankopen gemaakte verwervingskosten worden verantwoord onder de materiële vaste activa (MVA).

Als de gemeenteraad een grondexploitatie of investeringskrediet als kader vaststelt, worden deze uit strategische overwegingen aangekochte gronden c.q. gebouwen, die verantwoord zijn onder de materiële vaste activa en betrekking hebben op deze vastgestelde grondexploitatie of het vastgestelde investeringskrediet, overgeboekt van uit de materiële vaste activa naar de bouwgronden in exploitatie (BIE).

### *Langedijk*

In de nota grondbeleid is vastgelegd dat de gemeenteraad een budget (raamkrediet) beschikbaar heeft gesteld van maximaal € 1 miljoen voor strategische verwervingen. Binnen het gestelde raamkrediet heeft het college van B & W de beslissingsbevoegdheid voor afzonderlijke strategische aankopen. Voor aankopen die het raamkrediet overschrijden wordt een afzonderlijk krediet gevraagd en wordt het aankoopbesluit afzonderlijk aan de Raad voorgelegd.

### *Dijk en Waard*

Als onderdeel van de harmonisatie van het grondbeleid zal ook worden gekeken naar het beleid van strategische verwervingen in de nieuwe gemeente.

## **Gronduitgifte**

### *Heerhugowaard*

Primair uitgangspunt bij gronduitgifte is de overdracht van het volle eigendom, echter ook de overige vormen van gronduitgifte worden in principe opgehouden.

Op 27 september 2016 is met raadsbesluit RB2016075 een aanpassing gedaan in het gemeentelijk grondbeleid waarmee gronduitgifte in erfpacht voor bedrijventerreinen mogelijk is gemaakt.

### *Langedijk*

De uitgifte van gronden kan op verschillende manieren plaatsvinden. Er kan sprake zijn van de verkoop van bouwrijpe gronden. De verkoop van bouwrijpe gronden geschiedt door middel van een verkoopovereenkomst. Daarin regelt de gemeente tegen welke prijs, onder welke voorwaarden en met welke bestemming zij grond aan een particulier of een marktpartij wenst te verkopen. Indien de gemeente de bouwrijpe gronden niet verkoopt, kan uitgifte ook plaatsvinden middels erfpacht, pacht of verhuur van gronden. Erfpacht, pacht en verhuur van gronden kunnen ook worden ingezet bij gronden die niet bedoeld zijn als bouwgrond. Daarbij valt te denken aan groenstroken of agrarische gronden.

### *Dijk en Waard*

Als onderdeel van de harmonisatie van het grondbeleid zal moeten worden gezien welke gronduitgiftvormen de voorkeur krijgen in de nieuwe gemeente Dijk en Waard.

## Kostenverhaal

### *Heerhugowaard*

Bij actief grondbeleid ontstaat de mogelijkheid om naast de kosten voor het bouwrijp maken van de uit te geven kavels ook de kosten voor het aanleggen en inrichten van de openbare buitenruimte en de afdracht voor 'Bovenwijkse voorzieningen' bij de marktconforme verkoopopbrengsten van bouwgrond te betrekken. De systematiek van afdracht voor de Nota Bovenwijkse Kosten voor Heerhugowaard is in RB2017006 d.d. 18 april 2017 vastgelegd.

In de situaties dat de gemeente geen grondexploitatie voert verhaalt de gemeente de gemaakte kosten. Dit gebeurt op minnelijke wijze (privaatrechtelijk) en als dat niet mogelijk is kan de gemeente alsnog via de 'Grondexploitatiewet' een bijdrage in de te maken en reeds gemaakte kosten afdwingen (publiekrechtelijk).

Bij ontwikkeling van gebieden als onderdeel van de Heerhugowaardse 'Structuurvisie 2020' (actualisatie van het 'Structuurbeeld 2005-2015', raad 27 september 2011) of een actualisatie hiervan, zal bij de beoordeling over het toepassen van actief dan wel passief grondbeleid en het bepalen van de verwervingsstrategie ook de werking van de 'Grondexploitatiewet' worden betrokken.

### *Langedijk*

Indien de gemeente een faciliterende rol aanneemt heeft het de voorkeur een anterieure (privaatrechtelijke) overeenkomst te sluiten met de ontwikkelende partij. Dit biedt meer flexibiliteit en ruimte voor afspraken. Het kostenverhaal dat op basis van een exploitatieplan mogelijk is, geldt daarbij als ondergrens. Uitgangspunt is dat de gemeente alle kosten verhaalt die voor verhaal in aanmerking komen (zie 'kostensoortenlijst', artikel 6.2.3 tot en met 6.2.5 van het Besluit ruimtelijke ordening).

### *Dijk en Waard*

Met het oog op de aanstaande fusie zal de wijze waarop wordt omgegaan met kostenverhaal worden geharmoniseerd. In het bijzonder zal aandacht worden besteed aan de harmonisatie van de Nota Bovenwijkse Kosten, die als basis moet dienen voor het verhaal van bovenwijkse kosten op het schaalniveau van de nieuwe gemeente Dijk en Waard.

## Resultaat grondexploitaties

De resultaten van de grondexploitaties zijn in de MPG en in de jaarrekening weergegeven op eindwaarde en op netto contante waarde (NCW). De hoogte van de verliesvoorzieningen is gebaseerd op de netto contante waarde.

## Resultaten grondexploitaties per 1 januari 2021

(bedragen x €1.000)

Complex	Verwachte einddatum exploitatie	Verwacht resultaat op eindwaarde	Prognose resultaat jaarstukken 2020 NCW per 1-1-2021	Verliesvoorziening
<b>Actief grondbeleid</b>				
De Rotonde	31-12-21	555	544	
Sint Maarten	31-12-21	50	49	
De Ark	21-12-21	15	15	
Van Duivenvoordestraat	31-12-22	477	458	
Zandhorst III	31-12-22	66	63	
De Horst e.o.	31-12-22	55	53	
Dr. Wilminkstraat fase II	21-12-22	128	123	
Beveland	31-12-22	114	109	
De Overbrugging	31-12-23	10	10	
HHW-Zuid (Stedelijk gebied)	31-12-25	1.921	1.741	
L. Bogtmanstraat	31-12-25	17	15	
sv Vrone woningbouw	31-12-25	2.246	2.034	
De Vaandel zuid	31-12-26	702	624	
Stadshart	31-12-26	-6.503	-5.774	-5.774
Westerdel	31-12-27	1.221	1.063	
Stationsgebied - Gildestraat e.o.	31-12-28	969	827	
De Vaandel Midden	31-12-29	6.291	5.266	
De Draai	31-12-30	11.587	9.507	
Breekland fase I	31-12-39	383	263	
<b>Totaal</b>		<b>16.234</b>	<b>13.418</b>	<b>-5.774</b>
<b>Passief grondbeleid</b>				
Broekhorn	31-12-24	0	0	
<b>Totaal</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## Winsten en verliezen

Bij winstnemingen worden o.a. de bepalingen uit het zogenaamde “Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten” (hierna BBV) als leidraad gebruikt. Deze bepalingen zijn, mede op advies van de commissie BBV, nader uitgewerkt naar een lokale afweging tussen het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel.

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien.

Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Indien voldaan wordt aan de criteria voor winstnemen dan schrijft de BBV voor dat winst genomen moet worden conform de POC-methode (Percentage of Completion). Dit betekent in het kort dat de winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project (% gerealiseerde kosten \* % gerealiseerde opbrengsten \* geraamde winst). Met andere woorden, bij grondexploitaties met een verwacht positief resultaat moet in verschillende stappen tussentijds winst worden genomen, waarbij de omvang van de tussentijdse winstneming per keer afhankelijk is van de financiële voortgang. Overigens bestaat de mogelijkheid projectspecifieke risico's in mindering te brengen op de berekende winstneming.

Ten aanzien van verwachte verliezen geldt dat er een verliesvoorziening wordt ingesteld.

## Winstprognose en Ontwikkeling Reserve Bouwgrondexploitaties

### *Heerhugowaard*

Heerhugowaard kent geen Reserve Bouwgrondexploitaties.

### *Langedijk*

Langedijk kent wel een Reserve Bouwgrondexploitaties. Conform de Nota Grondbeleid komen winstnemingen in principe op basis van resultaatbestemming ten gunste van de Reserve Bouwgrondexploitaties. Daarom zal in dit onderdeel ten eerste de verwachte winst in de grondexploitaties worden besproken en vervolgens de verwachte ontwikkeling van de Reserve Bouwgrondexploitaties.

Op dit moment zijn er vijf projecten die zowel een verwacht positief resultaat hebben als op enig moment in de komende jaren voldoen aan de criteria voor winstnemen. Hierbij geldt onder andere dat het verwachte eindresultaat voor deze projecten betrouwbaar kan worden ingeschat. Dat wil zeggen dat het waarschijnlijk is dat de verwachte positieve resultaten samenhangend met deze projecten gerealiseerd zullen gaan worden.

Het gaat om:

- Westerdel;
- Sint-Maarten;
- De Ark;
- Voorburggracht / L. Bogtmanstraat
- De Overbrugging;
- Dr. Wilminkstraat fase 2.

*Winstverwachting begrotingsperiode 2021-2025 (afgerond \* € 1.000)*

Project	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Westerdel	-	756	72	73	76	977
Sint-Maarten	49	-	-	-	-	49
De Ark	15	-	-	-	-	15
Voorburggracht / L. Bogtmanstraat	-	-	5	8	1	15
De Overbrugging	6	4	0	-	-	10
dr. Wilminkstraat fase 2	122	2	-	-	-	123
<b>Totaal</b>	<b>191</b>	<b>761</b>	<b>77</b>	<b>82</b>	<b>77</b>	<b>1.189</b>

De totale winstvoorraad in de lopende grondexploitaties bedraagt per 1-1-2021 circa € 1,19 miljoen. Conform de Nota Grondbeleid komen winstnemingen in principe op basis van resultaatbestemming ten gunste van de Reserve Bouwgrondexploitaties.

Ten overvloede, de winstverwachting is gebaseerd op de omvang van de projectenportefeuille op moment van schrijven. Op het moment dat nieuwe projecten worden toegevoegd, dan leidt dit vanzelfsprekend tot een ander financieel beeld.

*Ontwikkeling Reserve Bouwgrondexploitaties*

Conform de Nota Grondbeleid wordt in de paragraaf grondbeleid van de begroting jaarlijks het verwachte meerjarenverloop van de Reserve Bouwgrondexploitaties weergegeven. De Reserve bouwgrondexploitaties wordt benut voor het treffen van verliesvoorzieningen bij verliesgevende grondexploitaties, het afwaarderen op grond, dekking van het budget van strategische aankopen en dekking van benodigde voorbereidingenkredieten ten behoeve van de initiatief- en definitiefase van een project. Tot slot dient de vrije ruimte in de Reserve Bouwgrondexploitaties voor het afdekken van het risicoprofiel van alle grondexploitaties (beschikbare weerstandscapaciteit).

*Prognose meerjarenverloop Reserve Bouwgrondexploitaties (afgerond \* € 1.000)*

	2020				2021				2022				2023				2024			
	01-01	dot.	onttr.	31-12	dot.	onttr.	31-12	dot.	onttr.	31-12	dot.	onttr.	31-12	dot.	onttr.	31-12				
V.6.04 Bouwgrondexploitatie	- 2.959	191	66	3.084	761	66	3.779	77	66	3.791	82	66	3.807	77	66	3.819				

Per 1 januari 2021 bedraagt het saldo van de Reserve Bouwgrondexploitaties circa € 3 miljoen. De verwachting is dat het saldo van de Reserve Bouwgrondexploitaties de komende jaren zal toenemen als gevolg van tussentijds winstnemingen of winstneming bij afsluiting van grondexploitatieprojecten met een verwacht positief resultaat.

Indien de minimaal benodigde omvang van de Reserve Bouwgrondexploitaties wordt overschreden mag conform de Nota Grondbeleid het meerdere ten gunste worden gebracht van de Algemene Reserve. Deze afweging vindt plaats bij de jaarrekening.

#### *Dijk en Waard*

Als onderdeel van het harmonisatietraject zullen de voor- en nadelen van een reserve bouwgrondexploitaties moeten worden afgewogen om te beoordelen of de reserve bouwgrondexploitaties in de nieuwe gemeente Dijk en Waard wordt gehandhaafd of opgeheven. Dit raakt ook de harmonisatie van de nota reserve's en voorzieningen.

## **Risicobeheersing en scenario's**

### *Heerhugowaard*

Aan het voeren van een grondexploitatie kleven risico's en planeconomie is geen exacte wetenschap. Dat maakt het noodzakelijk goed duidelijk te maken op basis waarvan een grondexploitatie is opgebouwd. Zo kan worden ingeschat hoe groot de risico's de komende tijd zijn en of er aanvullende maatregelen nodig zijn. Dit is belangrijk om te weten, omdat ze effect hebben op de balans en reservepositie en een doorwerking kunnen hebben op de exploitatiebegroting.

Het betekent dat het meest waarschijnlijk geachte scenario wordt voorgelegd aan de raad. Dat is gebaseerd op marktanalyse, prijsontwikkeling, eigen beleidsvoornemens en van andere overheden, woningbouwprognoses en dergelijke. Hierbij worden de zogenaamde P's, Programma, Prijs, Planning, Parameters en Plaats, als waardebepalers gehanteerd. Daarnaast wordt in beeld gebracht wat de effecten zijn als één van de P's anders uitpakt. Deze scenario analyses worden in het voortraject van een herziening gemaakt.

Het resultaat hiervan is een meest waarschijnlijk geacht scenario waarin de onzekerheden zo veel als mogelijk zijn gereduceerd en onderbouwd en beïnvloedingsopties zijn benoemd. In paragraaf B 'Weerstandsvermogen en risicomanagement' is het verschil tussen de scenario's als risicobedrag opgenomen.

Indien twee scenario's op basis van de verwachtingen een even grote kans hebben zich te voltrekken wordt het verschil niet meer als risico opgenomen, maar wordt een voorziening getroffen.

### *Langedijk*

In de nota Grondbeleid 2017 van de gemeente Langedijk die in februari 2017 is vastgesteld door de Raad, is een systematiek van het bepalen van het risicoprofiel en de benodigde weerstandscapaciteit vastgelegd. De benodigde weerstandscapaciteit wordt daarbij niet zoals daarvoor bepaald als percentage van de boekwaarde, maar de risico's per project worden bepaald en hiervan worden kans van optreden en financiële impact bepaald.

De project specifieke risico's worden in het herzieningsproces samen met de projectleiders en andere mogelijke betrokkenen geïdentificeerd. Verder worden algemene economische risico's op MPG-niveau voor alle grondexploitaties samen berekend. Op deze manier worden alle risico's gekwantificeerd in geld en het totaal van alle risico's geeft inzicht in de benodigde weerstandscapaciteit. De vrije ruimte in de Reserve Bouwgrondexploitaties dient voor het afdekken van het risicoprofiel van alle grondexploitaties (beschikbare weerstandscapaciteit).

Het risicoprofiel van de Langedijker projecten bedraagt op dit moment circa € 1,15 miljoen.

### *Dijk en Waard*

Als onderdeel van het harmonisatietraject wordt nader onderzocht welke risicomanagementmethode zal worden gehanteerd in de nieuwe gemeente Dijk en Waard.

## **Financieel management**

### *Heerhugowaard*

De laatst door de raad vastgestelde grondexploitaties vormen de kaders waarbinnen het college de grondexploitaties uitvoert. In de bestuursrapportage geeft het college inzicht aan de raad of en zo ja voor welke grondexploitatie herzieningen nodig zijn. Dit gebeurt op basis van de voortgang en ontwikkeling in de betreffende grondexploitatie. De herzieningen worden in de eerste helft van het jaar aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.

De nieuw vastgestelde grondexploitaties zijn onderdeel van de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). Daarin zijn ook de actualisaties opgenomen van alle overige grondexploitaties. De MPG krijgt de raad jaarlijks tegelijkertijd met de jaarstukken en de Voorjaarsnota ter kennisname voorgelegd.

### *Langedijk*

Op basis van de Nota grondbeleid 2017 dient elke grondexploitatie jaarlijks te worden herzien. De grondexploitaties worden herzien op basis van de realisatie van het afgelopen jaar en de verwachtingen voor het lopende jaar en verder.

Bij iedere grondexploitatie wordt een uitgebreide toelichting geschreven. Daarnaast wordt in het MPG inzicht gegeven in de achtergrond en ontwikkelingen op 'macro-niveau' dat wil zeggen op het totaal van alle grondexploitaties bij elkaar opgeteld. De grondexploitaties en het MPG worden gelijktijdig met de jaarrekening vastgesteld.



### Dijk en Waard

Als onderdeel van het harmonisatietraject wordt gewerkt aan een nieuw herzieningsproces voor de nieuwe gemeente Dijk en Waard. Dit is mede afhankelijk van de wijze waarop de P&C-cyclus van de nieuwe gemeente eruit komt te zien.

### Lasten en baten grondcomplexen

In de volgende tabel zijn de geraamde lasten en baten per grondcomplex voor 2022 opgenomen.

*Lasten en baten grondcomplexen 2022*

*(bedragen x €1.000)*

Complex	lasten	baten	saldo lasten/baten 2022
Van Duivenvoordestraat	-21	6	-15
Zandhorst III	-97	616	519
De Horst e.o.	-4	1	-3
Dr Wilminkstraat	-9		-9
Beveland	-78	2	-76
De Overbrugging	-273		-273
HHW-Zuid (Stedelijk gebied)	-2.463	3.774	1.311
L. Bogtmanstraat	-134		-134
sv Vrone woningbouw	-147		-147
De Vaandel zuid	-2.548	447	-2.101
Stadshart	-175	3.052	2.877
Westerdel	-881	2.534	1.653
Stationsgebied - Gildestraat e.o.	-11		-11
De Vaandel Midden	-458	1.502	1.044
De Draai	-10.603	11.789	1.186
Breekland fase 1	-323	968	645
<b>Totaal</b>	<b>-18.225</b>	<b>24.691</b>	<b>6.466</b>

## Financiële positie

### Meerjaren balans

Bedragen x € 1.000

	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
<b>Vaste activa</b>						
Immateriële vaste activa	2.649	2.291	2.180	2.074	1.986	1.898
Materiële vaste activa	217.826	224.877	248.431	256.213	251.379	243.169
Financiële vaste activa	4.524	4.742	4.457	4.156	3.837	3.499
<b>Totaal vaste activa</b>	<b>224.999</b>	<b>231.910</b>	<b>255.068</b>	<b>262.443</b>	<b>257.202</b>	<b>248.566</b>
<b>Vlottende Activa</b>						
Voorraden	59.125	47.180	40.955	30.390	20.157	13.779
Uitzettingen met een rentetypische-looptijd korter dan één jaar	38.279	38.279	38.279	38.279	38.279	38.279
Liquide middelen	603	603	603	603	603	603
Overlopende activa	10.259	10.259	10.259	10.259	10.259	10.259
<b>Totaal vlottende activa</b>	<b>108.266</b>	<b>96.321</b>	<b>90.096</b>	<b>79.531</b>	<b>69.298</b>	<b>62.920</b>
<b>Totaal activa</b>	<b>333.265</b>	<b>328.231</b>	<b>345.164</b>	<b>341.974</b>	<b>326.500</b>	<b>311.486</b>
<b>Vaste passiva</b>						
Eigen vermogen	113.224	90.808	84.440	75.796	72.774	70.270
Eigen vermogen begrotingsresultaat meerjarig			8.560	3.503	2.297	1.771
Voorzieningen	41.908	32.229	33.362	35.782	36.837	36.704

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	120.135	169.196	182.804	190.895	178.594	166.743
<b>Totaal vaste passiva</b>	<b>275.267</b>	<b>292.233</b>	<b>309.166</b>	<b>305.976</b>	<b>290.502</b>	<b>275.488</b>
<b>Vlottende passiva</b>						
Netto-vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar	44.352	22.352	22.352	22.352	22.352	22.352
Overlopende passiva	13.646	13.646	13.646	13.646	13.646	13.646
<b>Totaal vlottende passiva</b>	<b>57.998</b>	<b>35.998</b>	<b>35.998</b>	<b>35.998</b>	<b>35.998</b>	<b>35.998</b>
<b>Totaal passiva</b>	<b>333.265</b>	<b>328.231</b>	<b>345.164</b>	<b>341.974</b>	<b>326.500</b>	<b>311.486</b>

### EMU-Saldo

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) heeft tot doel om bij te dragen aan de EMU-norm van maximaal 3% tekort op de Begroting van het Rijk. De wet biedt extra waarborgen en zekerheden om de overheidsfinanciën op een houdbaar pad te houden. De Wet HOF stelt dat decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning moeten leveren bij het streven om te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. In de wet staat niet vermeld dat de decentrale overheden een begrotingsevenwicht in EMU-termen moeten realiseren.

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van een (lokale) overheid. Hierbij zitten ook de inkomsten en uitgaven met een kapitaalkarakter, zoals aan- en verkopen grond en investeringen. Het onderstaande schema geeft de berekening van het EMU-saldo van de gemeente Dijk en Waard van 2022 tot en met 2025 weer:

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)			Begroting	Meerjarenraming		
			2022	2023	2024	2025
1		Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	3.145	523	-436	-694

2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	10.078	10.913	11.364	11.318
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	9.672	9.684	9.189	9.109
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-21.840	-6.668	-3.816	-2.929
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:				
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs) voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-18.225	-7.663	-10.752	-10.752
8	Baten bouwgrondexploitatie:				
	Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	24.691	8.149	16.547	16.547
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-8.539	-7.264	-8.134	-8.104
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0

11		Verkoop van effecten:				
	a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee
	b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0	0
		<b>Berekend EMU-saldo</b>	<b>-1.018</b>	<b>7.674</b>	<b>13.962</b>	<b>14.495</b>

In 2022 ontstaat een negatief EMU-saldo van € -1.018.000. Dit betekent dat de gemeente Dijk en Waard in 2022 minder inkomsten heeft dan uitgaven (inclusief uitgaven met een kapitaalkarakter, zoals aan- en verkopen grond en investeringen). De jaren daarna is saldo positief oplopend.

## Arbeidsgerelateerde kosten

### Overzicht reserves

Bedragen x € 1.000

Reserve	Rekening 2020	Raming ultimo 2021	Raming ultimo 2022	Raming ultimo 2023	Raming ultimo 2024	Raming ultimo 2025
711000 Algemene Reserve	13.887	8.693	8.324	8.267	8.227	8.187
713099 Reserve NBK-deel 1 Hoofdinfrastructuur	25.163	25.142	25.242	21.603	21.316	21.039
713100 Reserve NBK-deel 2 gebouwen en overige v	2.967	1.745	1.575	1.407	1.240	1.125
713101 Reserve beheer & sociale structuur NBK2	2.620	1.051	351	1	1	1
713119 Grote Projecten	7.052	2.279	1.271	548	116	-
713123 Onderwijshuisvesting	27	-	-	-	-	-
713134 BWS en overwinstregeling	36	-	-	-	-	-
713136 Monumentenreserve	38	33	33	33	33	33
713147 Kunstgrasvelden & Accommodaties	192	146	107	70	54	38
713151 Reserve Schoolwoningen	2.315	1.986	1.657	1.328	999	670
713165 Impulsregeling combinatiefuncties	181	161	141	121	101	81
713168 Duurzaamheid	1.357	1.116	868	690	512	334
713173 IKS (co-financiering)	110	110	110	110	110	110

713178 Reserve huisvesting primair onderwijs	1.275	1.523	1.566	1.639	1.579	1.525
713716 Citymarketing	6	-	-	-	-	-
713721 Reserve School en Sporthal De Draai	3.860	3.939	3.501	3.071	2.649	2.235
713724 Integrale ontwikkeling stationsgebied	390	282	82	17	17	17
713725 Kosten van toekomstige samenwerkingen	133	-	-	-	-	-
713727 Groei op het spoor	11	-	-	-	-	-
713729 Videosysteem raadszaal	60	50	40	30	20	10
713731 Actief burgerschap	68	18	5	-	-	-
713732 Onderwijshuisvesting AZC leerlingen	440	440	440	440	440	440
713733 Reserve BYOD	723	181	339	368	346	504
713734 Reserve Arbitrage Stadshart	65	-	-	-	-	-
713735 Reserve Verduurz. gem gebouwen	200	200	200	200	200	200
713738 Reserve Middenweg Zuid	7.090	5.380	5.248	5.118	4.989	4.861
713740 Reserve E-depot	22	5	-	-	-	-
713742 Reserve Vanadium	2.347	2.237	1.769	1.105	963	585
713743 Reserve Volkstuinen HHW zuid	362	362	362	349	336	323
713744 Reserve verhoogde asielinstream	203	203	203	203	203	203
713745 Reserve ontschot werken	13	-	-	-	-	-
713746 Reserve nieuwbouw Huygenscollege	43	-	-	-	-	-
713748 Reserve opkomstbevordering	1	-	-	-	-	-
713749 Reserve omgevingswet	271	84	84	44	4	4
713750 Reserve Dotatie Sportvoorziening	3.078	2.941	2.804	2.667	2.530	2.393
713751 Westpoort	96	-	-	-	-	-
713754 Reserve bedrijfsvoering Sociaal Domein	21	-	-	-	-	-
713755 Reserve voorschoolse voorziening peuters	58	-	-	-	-	-
713756 Ontwikkeling organisatiebudget	91	-	-	-	-	-
713757 Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	50	-	-	-	-	-
713758 Herstel dak de Vierspan	136	-	-	-	-	-
713759 Reserve beleidswensen	1.305	903	521	521	521	521

713760 Reserve ecozone Broekhorn	611	588	565	542	519	496
713761 Reserve bedrijfsvoering werkvo	2.735	936	-	-	-	-
713762 Reserve Expertisescentrum	903	903	1.204	1.204	1.204	1.204
713763 Reserve bereikbare woning voor	1.251	1.552	1.552	1.552	1.552	1.552
713764 Reserve Projecten leefomgeving	3.052	2.167	2.072	1.682	1.657	1.657
713766 Reserve Aanleg riolering Genestetlaan	26	-	-	-	-	-
713767 Reserve Uity.organisatie Parti	750	750	750	750	750	750
713768 Steunfonds corona	2.367	2.367	2.367	2.367	2.367	2.367
713769 Reserve Tozo	-	1.775	1.224	673	535	420
713772 Reserve Motie sociale woningbouw	-	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
V101 Algemene reserve	7.149	5.959	5.776	5.776	5.776	5.776
V601 Investerings met een maatschappelijk nut	1.536	812	88	79	70	61
V602 Bovenwijkse voorzieningen	476	476	476	476	476	476
V603 Toekomstige sportontwikkelingen	29	29	29	29	29	29
V604 Bouwgrondexploitatie	3.241	3.199	3.157	3.115	3.073	3.031
V605 Automatisering	39	20	87	91	72	139
V607 Investerings met een economisch nut	3.743	3.498	3.250	2.998	2.742	2.482
V612 Bijdrage reconstructie N242	442	-	-	-	-	-
V613 Verkeersonderzoeken	1	-	-	-	-	-
V614 Groot onderhoud gebouwen	559	569	579	589	599	609
V621 Accommodatiebeleid	999	895	487	487	487	487
V626 Dorpskernen	148	63	45	30	15	-
V627 Steunfonds corona	525	525	525	525	525	525
V628 Anticyclisch investeren	592	592	592	352	352	352
V629 Verkeershotspots	150	-	-	-	-	-
V630 Klimaatakkoord	54	45	-	-	-	-
V634 Reserve TOZO	-	628	385	142	81	31
<b>TOTAAL</b>	<b>109.741</b>	<b>90.808</b>	<b>83.303</b>	<b>74.659</b>	<b>71.637</b>	<b>69.133</b>

## Overzicht voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Voorziening	Rekening 2020	Raming ultimo 2021	Raming ultimo 2022	Raming ultimo 2023	Raming ultimo 2024	Raming ultimo 2025
V705 Toekomstige pensioenverplichtingen college	2.554	2.629	2.704	2.779	2.854	2.929
V710 Wachtgeld voormalig wethouders	38	38	38	38	38	38
V712 Verlies garantstelling St. Schietsport	811	754	697	640	583	526
V718 Restwerken Voorburggracht (222)	2	-	-	-	-	-
V702 Spaarvoorziening rioolvervanging	4.901	4.901	4.901	4.901	4.901	4.901
V713 Egalisatie huishoudelijk afval	-	-	-	-	-	-
V714 Egalisatie riolering	935	1.142	1.142	1.142	1.142	1.142
721708 Pensioenvoorz politieke ambtsdragers	4.027	3.648	3.648	3.648	3.648	3.648
721723 Voorziening BYOD	2	-	-	-	-	-
721703 GO gemeentelijke gebouwen	1.708	1.876	2.139	2.486	3.035	2.958
721709 GO Wegen/Kunstwerken/Waterhuishouding	22.005	15.086	16.204	17.761	18.552	18.336
721710 GO Openbare Verlichting	2.127	1.648	1.648	1.648	1.648	1.648
721715 GO speeloppervl buitensport	703	840	820	1.112	1.369	1.590
721721 GO bijzondere kunstwerken	419	419	419	419	419	419
721724 GO gebouwen in beheer NV Sport	1.528	1.883	1.639	1.844	1.284	1.223
721716 Egalisatie afvalstoffenheffing	25	25	25	25	25	25
721711 Voorziening egalisatie riolering	124	124	124	124	124	124
<b>Totaal</b>	<b>41.908</b>	<b>35.015</b>	<b>36.148</b>	<b>38.567</b>	<b>39.622</b>	<b>39.508</b>



## Meerjaren investeringsschema

Bedragen x € 1.000

Investerings ICT, facilitair	Jaar van investeren	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
			termijn	vorm	2022	2023	2024	2025
Werkplekinrichting	2021	790	10	Lineair	79	79	79	79
Randapparatuur	2021	70	4	Lineair	18	18	18	18
Back-up project	2021	69	4	Lineair	17	17	17	17
ICT Bodemplaat	2022	1.830	4	Lineair		458	458	458
Techniek serverruimte	2022	146	4	Lineair		37	37	37
Applicaties	2022	138	4	Lineair		35	35	35
WiFi	2022	55	4	Lineair		14	14	14
Monitoren	2022	41	4	Lineair		10	10	10
Randapparatuur	2022	28	4	Lineair		7	7	7
Vergaderschermen B&W en F0	2022	25	4	Lineair		6	6	6
Vervangen stoelen theater CEC de Binding	2022	67	15	Annuïtair		4	4	4
Bureau-aanpassingen monitoren	2022	35	10	Lineair		4	4	4
Scanners	2022	16	4	Lineair		4	4	4
Laptops ICT	2022	15	4	Lineair		4	4	4
Vervanging plotter	2022	15	4	Lineair		4	4	4
Vervanging vergaderschermen 1e fase	2023	74	4	Lineair			19	19
Extra endpoints	2023	24	4	Lineair			6	6
104 beeldschermen	2023	15	4	Lineair			4	4
ICT Bodemplaat	2024	1.311	5	Lineair				262
MIP Infrastructuur (servers, switches, etc.	2024	150	5	Lineair				30
MIP Infrastructuur (servers, switches, etc.) 2016	2024	30	5	Lineair				6
<b>Totaal</b>		<b>4.944</b>			<b>114</b>	<b>701</b>	<b>730</b>	<b>1.028</b>

Bedragen x € 1.000

Investerings openbare ruimte/ wegen/ recreatieve voorzieningen	Jaar van investeren	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
			termijn	vorm	2022	2023	2024	2025
Reconstructie Vbg (Geestweg-Pr.gracht)	2022	1.350	20	Lineair	68	68	68	
LOMW Vaarroute binnendoor SP-BOL ( 2022 )	2022	2.260	40	Lineair	57	57	57	
Integraal proj openbare ruimte Bomenbrt	2022	700	20	Lineair	35	35	35	
Bomenbuurt OVL - Armaturen en Kabels	2022	327	15	Lineair	22	22	22	
Vervangen wegdek Zaagmolenweg (uityv)	2022	437	20	Lineair	22	22	22	
Lichtmasten, schakelkasten en bekabeling 2022	2022	205	15	Lineair	14	14	14	
Rehabilitatie Middenweg (Centrumwaard)	2022	686	60	Lineair	11	11	11	
Route Vroonermeer-Oosterdijk - knelpunt III ( 2021 )	2022	420	40	Lineair	11	11	11	
Route Vroonermeer-Oosterdijk - knelpunt IV ( 2022 )	2022	380	40	Lineair	10	10	10	
Vervanging armaturen 2022	2022	153	15	Lineair	10	10	10	
Duikerdel beweegbare vloer	2022	208	25	Lineair	8	8	8	
Rehabilitatie Basiusstraat/De Frik	2022	455	60	Lineair	8	8	8	
LOMW Vaarroute Veilingterrein-Oosterdijksloot ( 2021 )	2022	250	40	Lineair	6	6	6	
Vervangen vloertegelwerk Zwembad Duikerdel	2022	54	10	Lineair	5	5	5	
LOMW Vaaroute Achterburggr-Oosterdel ( 2021 )	2022	150	40	Lineair	4	4	4	
LOMW strandje Noorderplas ( 2021 )	2022	50	40	Lineair	1	1	1	
LOMW Vaarroute Veilingterrein-Oosterdijksloot ( 2022 )	2023	2.600	40	Lineair			65	65
Rehabilitatie Zuidtangent	2023	1.405	60	Lineair			23	23
LOMW Vaaroute Achterburggr-Oosterdel ( 2022 )	2023	705	40	Lineair			18	18
Lichtmasten, schakelkasten en bekabeling 2023	2023	179	15	Lineair			12	12
Vervanging armaturen 2023	2023	144	15	Lineair			10	10
Route Vroonermeer-Oosterdijk - knelpunt V ( 2023 )	2023	300	40	Lineair			8	8
LOMW Vaarroute binnendoor SP-BOL ( 2021 )	2023	226	40	Lineair			6	6

Route Vroonermeer-Oosterdijk - knelpunt V ( 2023 )	2023	250	40	Lineair	6	6
Integraal proj openbare ruimte Barnewl	2023	70	20	Lineair	4	4
Rehabilitatie Erasmussingel	2023	246	60	Lineair	4	4
Verkeersregelininstallatie	2023	30	15	Lineair	2	2
Vervangen wegdek De Vork (voorb)	2023	25	20	Lineair	1	1
Vervangen wegdek Diepsmeerweg (voorb)	2023	20	20	Lineair	1	1
Integraal proj openbare ruimte Barnewl	2024	630	20	Lineair		32
Lichtmasten, schakelkasten en bekabeling 2024	2024	358	15	Lineair		24
Vervanging armaturen 2024	2024	279	15	Lineair		19
Rehabilitatie Jan Glijnisweg	2024	441	60	Lineair		7

<b>Totaal</b>		<b>15.993</b>			<b>-</b>	<b>292</b>	<b>452</b>	<b>534</b>
---------------	--	---------------	--	--	----------	------------	------------	------------

Bedragen x € 1.000

Investerings onderwijs	Jaar van investeren	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
			termijn	vorm	2022	2023	2024	2025
Nieuwbouw 'De Nieuwe Draai' - bouwkosten	2022	5.574	40	Lineair	139	139	139	
Nieuwbouw 'De Nieuwe Draai' - installatiekosten	2022	1.394	15	Lineair	93	93	93	
Inpassing RK-onderwijs in Het Palet (RKBS Maria) ( 2020 )	2022	1.600	40	Lineair	40	40	40	
Uitbreiding De Helix 3e fase - bouwkosten	2022	1.260	40	Lineair	32	32	32	
Uitbreiding De Helix 3e fase - installatiekosten	2022	315	15	Lineair	21	21	21	
Grondaankoop 'De Nieuwe Draai'	2022	522						
Eerste inrichting basisonderwijs	2023	50	20	Lineair		3	3	
Eerste inrichting basisonderwijs	2024	50	20	Lineair				3

<b>Totaal</b>		<b>10.765</b>			<b>-</b>	<b>325</b>	<b>328</b>	<b>331</b>
---------------	--	---------------	--	--	----------	------------	------------	------------

Bedragen x € 1.000

Investerings materieel	Jaar van investeren	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
			termijn	vorm	2022	2023	2024	2025
Huisvuilwagen achterlader	2022	183	10	Annuïtair	17	17	18	
Werktuigendrager	2022	148	10	Annuïtair	14	14	14	
Hydraulische kraan	2022	70	7	Annuïtair	9	10	10	
Hoogwerker	2022	140	15	Annuïtair	8	8	8	
Pick up truck met veegvuil en laadarm	2022	72	10	Annuïtair	7	7	7	
Ondergrondse inzamelmiddelen	2022	25	10	Annuïtair	2	2	2	
Gladheidsbestrijdingsmaterieel	2022	26	10	Annuïtair	2	2	2	
Aanbouwwerktuigen groen en sport	2022	15	8	Annuïtair	2	2	2	
Werktuigendrager	2023	100	10	Annuïtair		9	9	
Materieel werf	2023	75	10	Annuïtair		7	7	
Tractoren	2023	70	10	Lineair		7	7	
Gladheidsbestrijdingsmaterieel	2023	60	10	Annuïtair		5	6	
Gladheidsbestrijdingsmaterieel	2024	286	10	Annuïtair				26
Vrachtwagen met afzetsysteem met kraan	2024	260	10	Annuïtair				24
Electr. prullenbakauto	2024	21	10	Lineair				2
<b>Totaal</b>		<b>1.551</b>			<b>-</b>	<b>61</b>	<b>90</b>	<b>144</b>

# Financiële overzichten

## Overzicht baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>LASTEN</b>						
Bestuur en ondersteuning	-42.136	-39.694	-38.203	-37.316	-37.340	-37.261
Veiligheid	-7.948	-8.139	-8.547	-8.546	-8.545	-8.544
Verkeer, vervoer en waterstaat	-16.327	-16.731	-15.408	-15.690	-15.925	-16.063
Economie	-6.831	-2.776	-4.365	-3.441	-4.120	-4.062
Onderwijs	-11.327	-9.970	-10.077	-9.714	-9.657	-9.580
Sport, cultuur en recreatie	-21.525	-21.188	-20.897	-21.136	-20.806	-20.730
Sociaal domein	-103.707	-92.300	-92.498	-90.504	-89.812	-89.186
Duurzaamheid	-23.360	-22.791	-23.375	-23.408	-23.384	-23.357
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	-46.972	-29.344	-30.447	-28.064	-31.094	-20.049
Algemene dekkingsmiddelen	-4.829	-6.597	-4.423	-3.016	-3.820	-5.089
<b>Totaal lasten</b>	<b>-284.962</b>	<b>-249.530</b>	<b>-248.242</b>	<b>-240.837</b>	<b>-244.503</b>	<b>-233.922</b>

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>BATEN</b>						
Bestuur en ondersteuning	7.885	6.123	4.660	4.052	4.060	4.060
Veiligheid	-5	656	29	29	29	29
Verkeer, vervoer en waterstaat	1.336	1.429	1.261	1.289	1.291	1.290
Economie	6.430	1.798	3.332	2.242	2.754	2.701
Onderwijs	1.621	880	698	736	760	760
Sport, cultuur en recreatie	3.985	3.345	3.873	3.884	3.884	3.884
Sociaal domein	33.954	20.535	20.174	20.211	20.229	20.230
Duurzaamheid	22.033	22.199	22.295	22.297	22.296	22.250
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	45.665	27.364	25.517	23.319	26.371	15.404
Algemene dekkingsmiddelen	156.179	156.993	169.547	163.300	162.394	162.620

<b>Totaal baten</b>	<b>279.083</b>	<b>241.322</b>	<b>251.385</b>	<b>241.357</b>	<b>244.067</b>	<b>233.229</b>
---------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Taakveld	Jaarrekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
<b>MUTATIE RESERVES</b>						
▪ toevoeging(en)	-20.580	-8.056	-6.970	-7.191	-7.250	-7.448
▪ onttrekking(en)	29.943	14.597	12.387	10.173	9.983	9.911
<b>Totaal reserves</b>	<b>9.363</b>	<b>6.541</b>	<b>5.417</b>	<b>2.982</b>	<b>2.733</b>	<b>2.463</b>
<b>Resultaat</b>	<b>3.484</b>	<b>-1.667</b>	<b>8.561</b>	<b>3.505</b>	<b>2.297</b>	<b>1.769</b>

## Structureel evenwicht

Het toezicht van de provincie richt zich op het meerjarig structurele evenwicht van de begroting. Uit onderstaand overzicht blijkt dat de begroting 2022-2025 van de gemeente Dijk en Waard de komende jaren structureel in evenwicht is.

*Bedragen x € 1.000*

	<b>2022</b>	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
saldo baten en lasten	3.145	523	-436	-694
mutatie reserves	5.417	2.982	2.733	2.463
<b>begrotingssaldo na bestemming</b>	<b>8.562</b>	<b>3.505</b>	<b>2.297</b>	<b>1.769</b>
waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-520	11	20	0
<b>Structureel begrotingssaldo</b>	<b>8.042</b>	<b>3.516</b>	<b>2.317</b>	<b>1.769</b>

## Overzicht incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Programma	2022		2023		2024		2025	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
<b>Bestuur en ondersteuning</b>								
Uitvoering deelproject Start Dijk en Waard	-215							
Vervallen inkomsten dienstverlening Bedrijfsvoering		-298						
<b>Economie</b>								
Stichting stadshartfonds	-50							
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	-50							
Onderwijsbeleid Beroepsonderwijs	-50							
<b>Onderwijs</b>								
Tijdelijke huisvesting IKC Sint Pancras	-363		-121					
<b>Sociaal domein</b>								
Innovatie en preventie	-110		-110					
<b>Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening</b>								
Functie planbeheerder in project stationsgebied fase 1	-135							
Invoeringskosten omgevingswet	-542	361	-60	40	-60	40		
Plan van aanpak gebiedsvisie Oostrand-Noord en Zuid-Scharwoude	-75							
Project omgevingswet	-361		-40		-40			
<b>Totaal</b>	<b>-1.951</b>	<b>63</b>	<b>-331</b>	<b>40</b>	<b>-100</b>	<b>40</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

<b>Mutaties reserves</b>								
Algemene reserve		385						
Reserve Bedrijfsvoering werkvoorraad CUP		926						
Reserve beleidswensen		382						
Reserve omgevingswet				40		40		
Reserve anticyclisch investeren				240				
Reserve investeringen maatschappelijk nut		715						
<b>Totaal mutaties reserves</b>		<b>2.408</b>		<b>280</b>		<b>40</b>		
<b>Saldo incidentele baten en lasten</b>	<b>-1.951</b>	<b>2.471</b>	<b>-331</b>	<b>320</b>	<b>-100</b>	<b>80</b>	<b>0</b>	<b>0</b>



## Bijlagen

Bedragen x € 1.000

Programma / taakveld	Baten	Lasten
<b>Taakveld 0. BESTUUR EN ONDERSTEUNING</b>	<b>187.729</b>	<b>-59.295</b>
0.1 Bestuur	925	-5.721
0.2 Burgerzaken	817	-1.880
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	780	-781
0.4 Overhead	2.138	-29.821
0.5 Treasury	4.878	-1.565
0.61 OZB woningen	10.239	-
0.62 OZB niet-woningen	8.518	-
0.63 Parkeerbelasting	254	-
0.64 Belastingen overig	96	-835
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	146.648	-11
0.8 Overige baten en lasten	49	-2.013
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-
0.10 Mutaties reserves	12.387	-6.970
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-9.699
<b>Taakveld 1. VEILIGHEID</b>	<b>29</b>	<b>-8.547</b>
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-27	-5.091
1.2 Openbare orde en veiligheid	56	-3.457
<b>Taakveld 2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT</b>	<b>1.261</b>	<b>-15.408</b>
2.1 Verkeer en vervoer	1.093	-14.276
2.2 Parkeren	112	-275
2.3 Recreatieve havens	56	-85
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-772

<b>Taakveld 3. ECONOMIE</b>	<b>3.333</b>	<b>-4.365</b>
3.1 Economische ontwikkeling	-	-929
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.088	-3.107
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	43	-38
3.4 Economische promotie	201	-291
<b>Taakveld 4. ONDERWIJS</b>	<b>697</b>	<b>-10.077</b>
4.2 Onderwijshuisvesting	336	-8.166
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	362	-1.911
<b>Taakveld 5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE</b>	<b>3.873</b>	<b>-20.897</b>
5.1 Sportbeleid en activering	-	-186
5.2 Sportaccommodaties	2.962	-7.604
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	436	-2.921
5.4 Musea	-	-438
5.5 Cultureel erfgoed	6	-298
5.6 Media	281	-2.444
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	189	-7.006
<b>Taakveld 6. SOCIAAL DOMEIN</b>	<b>20.174</b>	<b>-92.497</b>
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	383	-7.976
6.2 Wijkteams	-	-1.391
6.3 Inkomensregelingen	19.229	-21.656
6.4 Begeleide participatie	-	-5.267
6.5 Arbeidsparticipatie	-	-4.770
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-13	-3.602
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	444	-13.416
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	-28.116
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	131	-1.420

6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-4.882
<b>Taakveld 7. VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU</b>	<b>22.295</b>	<b>-23.375</b>
7.1 Volksgezondheid	-	-4.017
7.2 Riolering	11.218	-9.497
7.3 Afval	10.675	-8.335
7.4 Milieubeheer	7	-1.086
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	393	-440
<b>Taakveld 8. VOLKSHUISVESTING, LEEFOMGEVING EN STEDELIJKE VERNIEUWING</b>	<b>25.517</b>	<b>-30.447</b>
8.1 Ruimte en leefomgeving	472	-3.893
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	21.756	-21.910
8.3 Wonen en bouwen	3.289	-4.644
<b>Eindtotaal</b>	<b>264.908</b>	<b>-264.908</b>